

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET

UNIVERSITY OF SARAJEVO
FACULTY OF PHILOSOPHY

71000 Sarajevo, Franje Račkog br. 1,
Bosna i Hercegovina
Poštanski pretinac br. 347
Telefoni: ++ 387 33 20 36 43; ++ 387 33 20 45 99;
++ 387 33 25 31 00; ++ 387 33 20 35 50
Dekan: ++ 387 33 25 31 11
Sekretar: ++ 387 33 25 32 02
Fax: ++ 387 33 66 78 73
e-mail: dekanat@ff.unsa.ba

Vijeće Fakulteta

Broj: 02-01/396
Sarajevo, 2. 10. 2024. godine

Na osnovu člana 69. i 108. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj: 36/22.), člana 111. i 168. Statuta Univerziteta u Sarajevu, broj: 01-14-35-1/23 od 26. 7. 2023. godine, ČLANA 15. PRAVILA STUDIRANJA ZA PRVI I DRUGI CIKLUS STUDIJA, INTEGRISANI, STRUČNI I SPECIJALISTIČKI STUDIJ NA UNIVERZITETU U SARAJEVU, broj: 01-15-24-1/23 od 27. 9. 2023. godine, Odluke Vijeća Univerziteta u Sarajevu - Filozofskog fakulteta, broj: 02-01/76 od 9. 3. 2023. godine, prijedloga odsjeka/predmetnog/predmetne nastavnika/nastavnice: Odsjek za anglistiku, broj: 02-02/170 od 27. 9. 2024. godine, Odsjek za arheologiju, broj: 02-06-ARH/69 od 27. 9. 2024. godine, Odsjek za bosanski, hrvatski i srpski jezik, broj: 02-03/79 od 27. 9. 2024. godine, Odsjek za filozofiju, broj: 02-04/69 od 27. 9. 2024. godine, Odsjek za germanistiku, broj: 02-05/98 od 27. 9. 2024. godine, Odsjek za komparativnu književnost i informacijske nauke, broj: 02-08/86 od 27. 9. 2024. godine, Odsjek za orijentalnu filologiju, broj: 02-09/100 od 27. 9. 2024. godine, Odsjek za pedagogiju, broj: 02-10/131 od 27. 9. 2024. godine, Odsjek za psihologiju, broj: 02-11/154 od 27. 9. 2024. godine, Odsjek za romanistiku, broj: 02-12/75 od 27. 9. 2024. godine, Odsjek za romanistiku, broj: 02-12/75 od 27. 9. 2024. godine, Odsjek za slavenske jezike i književnosti, broj: 02-12/75 od 27. 9. 2024. godine, Odsjek za sociologiju, broj: 02-14/47 od 27. 9. 2024. godine, i Instrukcije Kolegija sekretara Univerziteta u Sarajevu, broj: 0105-657-2/24 od 24. 1. 2024. godine (djelovodni broj protokola Fakulteta: 01/85 od 15. 2. 2024. godine), Vijeće Univerziteta u Sarajevu - Filozofskog fakulteta na 41. elektronskoj sjednici održanoj 2. 10. 2024. godine, *donijelo je*

ODLUKU

I

USVAJAJU SE PROGRAMI RADA NA PREDMETIMA (SILABUSI/ IZVEDBENI PLANOVI NASTAVE) ZA STUDIJSKU 2024/2025. GODINU (IZMJENE I DOPUNE POSTOJEĆIH I NOVI SILABUSI ZA NASTAVNE PREDMETE PO NASTAVNIM PLANOVIMA I PROGRAMIMA 2019/2020. KOJI SU PO PRVI PUT U PRIMJENI)

- ODSJEK ZA ANGLISTIKU
- ODSJEK ZA ARHEOLOGIJU
- ODSJEK ZA BOSANSKI, HRVATSKI I SRPSKI JEZIK
- ODSJEK ZA FILOZOFIJU
- ODSJEK ZA GERMANISTIKU
- ODSJEK ZA KOMPARATIVNU KNJIŽEVNOST I INFORMACIJSKE NAUKE
- ODSJEK ZA ORIJENTALNU FILOLOGIJU
- ODSJEK ZA PEDAGOGIJU
- ODSJEK ZA PSIHOLOGIJU
- ODSJEK ZA ROMANISTIKU
- ODSJEK ZA SLAVENSKE JEZIKE I KNJIŽEVNOSTI
- ODSJEK ZA SOCIOLOGIJU.

II

SILABUSI ZA STUDIJSKU 2024/2025. iz stava I. ove odluke objavit će se na web stranici Fakulteta.

III

SILABUSI ZA STUDIJSKU 2024/2025. GODINU iz stava I. ove odluke sastavni su dio ove odluke.

Obrazloženje

Programi rada na predmetima (silabus) za studijsku 2024/2025. godinu (izmjene i dopune postojećih i novi silabus) sačinjeni su u skladu sa Planom realizacije nastave za studijsku 2024/2025. godinu, važećim nastavnim planovima i programima i izmjenama i dopunama nastavnih planova i programa. Dostavljeni silabus važit će za studijsku 2024/2025. godinu). Ukoliko u predviđenom periodu dođe do izmjena u sadržaju silabusa, predmetni nastavnici imaju obavezu prije početka svake studijske godine dostaviti izmijenjeni, odnosno novi silabus.

Odsjek za anglistiku dostavio je silabuse sljedećih nastavnika: prof. dr. Merime Osmankadić, prof. dr. Ksenije Kondali, prof. dr. Shahaba Yar Khan, prof. dr. Amire Sadiković / Nazomi Miyanoja, MA i prof. dr. Lejle Mulalić.

Odsjek za arheologiju dostavio je silabuse prof. dr. Amre Šaćić Beća.

Odsjek za bosanski, hrvatski i srpski jezik dostavio je silabuse sljedećih nastavnika: prof. dr. Ismaila Palića i prof. dr. Amele Ljevo-Ovčina.

Odsjek za filozofiju dostavio je silabuse sljedećih nastavnika: prof. dr. Nevad Kahteran, prof. dr. Kenan Šljivo i prof. dr. Vladimir Milisavljević.

Odsjek za germanistiku dostavio je silabuse sljedećih nastavnika: Prof. dr. Vedad Smilagić, prof. dr. Sanela Mešić, prof. dr. Naser Šečerović, prof. dr. Irma Duraković i doc. dr. Minka Džanko.

Odsjek za komparativnu književnost i informacijske nauke dostavio je silabuse sljedećih nastavnika: prof. dr. Edina Pobrića i doc. dr. Fahrudina Kujundžića.

Odsjek za orijentalnu filologiju dostavio je silabuse sljedećih nastavnika: prof. dr. Amra Mulović, prof. dr. Elma Dizdar i prof. dr. Munir Drkić.

Odsjek za pedagogiju dostavio je silabuse sljedećih nastavnika: prof. dr. Mirjana Mavrak i prof. dr. Amir Pušina.

Odsjek za psihologiju dostavio je silabuse sljedećih nastavnika: prof. dr. Nermin Đapo, prof. dr. Jadranka Kolenović-Đapo, prof. dr. Sibela Zvizdić, prof. dr. Saša Drače, prof. dr. Eneđina Hasanbegović-Anić, prof. dr. Maida Koso-Drljević, prof. dr. Đenita Tuće, prof. dr. Mirna Marković, prof. dr. Nina Hadžiahmetović i prof. dr. Dženana Husremović.

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET

UNIVERSITY OF SARAJEVO
FACULTY OF PHILOSOPHY

71000 Sarajevo, Franje Račkog br. 1,
Bosna i Hercegovina
Poštanski pretinac br. 347
Telefoni: ++ 387 33 20 36 43; ++ 387 33 20 45 99;
++ 387 33 25 31 00; ++ 387 33 20 35 50
Dekan: ++ 387 33 25 31 11
Sekretar: ++ 387 33 25 32 02
Fax: ++ 387 33 66 78 73
e-mail: dekanat@ff.unsa.ba

Odsjek za romanistiku dostavio je silabuse sljedećih nastavnika: Prof. dr. Alma Sokolija, prof. dr. Drago Župarić, prof. dr. Lejla Tekešinović, doc. dr. Mirela Boloban, doc. dr. Dijana Beljan Šehić, doc. dr. Emir Šišić i doc. dr. Nerma Kerla.

Odsjek za slavenske jezike i književnosti dostavio je silabuse prof. dr. Amele Ljevo-Ovčina.

Odsjek za sociologiju dostavio je silabuse sljedećih nastavnika: prof. dr. Stefaan Jansen, prof. dr. Jelena Gaković i doc. dr. Zvonko Benković.

Cijeneći sve naprijed navedeno, Vijeće Fakulteta donijelo je Odluku kao u dispozitivu.

Pouka o pravnom lijeku: Protiv ove odluke može se podnijeti prigovor Upravnom odboru Univerziteta u Sarajevu u roku od 30 dana od dana prijema Odluke.

DEKAN FAKULTETA

Prof. dr. Kenan Šljivo

Akt obradila:

Akt kontrolisali i odobrili:

Alma Ahmetpahić, šefica Službe za nastavu
prof. dr. Jadranka Kolenović-Đapo, prodekanica za nastavu i studentska pitanja
prof. dr. Adnan Busuladžić, prodekan za finansijsko-organizacijske poslove
doc. dr. Minka Džanko, prodekanica za naučnoistraživački rad, međunarodnu akademsku saradnju i izdavaštvo

Sekretarka organizacione jedinice Univerziteta u Sarajevu – Filozofskog fakulteta, Maida Bešić, dipl. iur., potvrđuje da je Odluka u skladu sa zakonskim i podzakonskim propisima koji su na snazi, te da je Vijeće Univerziteta u Sarajevu – Filozofskog fakulteta nadležno za donošenje iste, shodno članu 69. Zakona o visokom obrazovanju („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj 36/22.) i članu 111. Statuta Univerziteta u Sarajevu, broj: 01-14-85-1/23 od 26. 7. 2023. godine.

DOSTAVITI:

1. Odsjecima x12
2. Dekanu Fakulteta
3. Prodekanima Fakulteta x3
4. Sekretaru Fakulteta
5. Službama Fakulteta
6. Web
7. Uz zapisnik
8. Arhiva

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET

Broj:

02-14/97

Datum;

27. 9. 24

20

god.

Prođia. Je nastan
Uyccc Fakulteta
A. B. B. J. J. J.

UNIVERZITET U SARAJEVU-FILOZOFSKI FAKULTET

ODSJEK ZA SOCIOLOGIJU

Sarajevo, 26. 9. 2024. godine

PRODEKANESI ZA NASTAVU I STUDENTSKA PITANJA FAKULTETA

PREDMET: *Izmjene i dopune silabusa za studijsku 2024/2025. godinu*

Poštovana,

U skladu sa Vašim dopisom broj: 01-05/15 od 4. 9. 2024. godine u vezi sa dostavljanjem izmijenjenih i dopunjenih/novih silabusa, u prilogu dostavljamo silabuse sljedećih nastavnika: prof. dr. Stefaan Jansen, prof. dr. Jelena Gaković i doc. dr. Zvonko Benković.

Srdačno,

Rukovodilac podorganizacione jedinice

Prof. dr. Tomislav Tadić

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET

SYLLABUS

Odsjek	SOCIOLOGIJA /SOCIOLOGIJA I ETNOLOGIJA				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	SOCIOLOGIJA KOMUNIKACIJE I				
Šifra/kod	FIL SOC 111	Status (obavezni ili izborni)	obavezni	ECTS	5
Ciklus studija	I	Semestar	I	Ak. godina	2024/2025
Nastavnik	Ime i prezime:	Dr. Jelena Gaković, vanredna profesorica			
	Kontakt podaci:	Kabinet: 62 E-mail: jelena.gakovic at ff.unsa.ba Telefon: 253 100	Termin konsultacija	Prema rasporedu	
Saradnik	Ime i prezime	Dr. Tatjana Žarković, viša asistentica			
	Kontakt podaci	Kabinet: E-mail: Telefon:	Termin konsultacija	Prema rasporedu	
Sedmični broj kontakt sati	predavanja __2__ ; seminar____; vježbe __2__				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	<p>Sadržaj nastavnog predmeta izučava se kroz različite aspekte socijalne ontologije i u nekoliko problemskih sklopova:</p> <p>Kroz sklop 1 (Metodologija komunikoloških istraživanja) ukazuje se na spoznajnoteorijska i metodološka ishodišta istraživanja društvene komunikacije. Izlažu se aktualni problemi relevantni za kvantitativna i kvalitativna empirijska istraživanja kao i problemi subjektivnosti u društvenim istraživanjima na ontološkoj i epistemološkoj ravni.</p> <p>Kroz sklop 2 (Teorije komuniciranja) student se upoznaju sa razlikovanjem komunikacije prema kontekstima i prema nivoima, te podjelom komunikoloških tradicija i komunikoloških teorija: retoričke, semiotičke, fenomenološke, kibernetičke, sociopsihološke, kritičke i sociokulturne.</p> <p>Kroz sklop 3 (Psihologija komuniciranja) pokazuje se komuniciranje kao cjelovita simbolsko /informacijska aktivnost koje obuhvata analizu verbalnih i neverbalnih oblika komuniciranja i analizi psihosocijalnog konteksta</p>				

	<p>komuniciranja.</p> <p>Kroz sklop 4 (Osnove vizualne komunikacije) student se upoznaju sa konceptima morfoloških, ikonografskih i strukturalnih analiza oblikovanja vizualnih komunikacija. Ukazuje se na funkcionalni odnos među dizajnerskim disciplinama, na tzv. kreativni koncept i tržišnu reprezentaciju.</p>
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	<p>Osnovni cilj kolegija je da studente upozna sa glavnim topikama istraživanja u oblasti ove posebne sociologije te posebno sa metodama i spoznajnim oblicima (teorijskim i iskustvenim) koji nastaju u procesu ili kao ishodište društvenog komuniciranja.</p> <p>Budući da je predmet hibridnog karaktera i sadrži niz povezanih specijalističkih znanja o društvenoj komunikaciji, o različitim sredstvima komuniciranja i o različitim ciljevima komuniciranja, njegovo poučavanje se odvija i uz znanja s područja različitih znanstvenih disciplina (sociologija, logika, metodologija, semiotika i lingvistika simbolička logika, kognitivna znanost, informatika, teorija sociomedija).</p>
Ishodi učenja	<p>Znanje: Razumijeva spoznajnoteorijska i metodološka ishodišta istraživanja društvene komunikacije. Zna različite struje mišljenja, škole i teorijska usmjerenja i diferencira komunikaciju prema kontekstima i prema nivoima. Kritički reflektira o specifičnom društvenom i psihosocijalnom kontekstu komunikacije kao simbolsko/infomacijske aktivnosti. Eksplicira koncepte morfoloških, ikonografskih i strukturalnih analiza oblikovanja vizualnih komunikacija.</p> <p>Vještine: Vješto komunicira s učesnicima u edukaciji, u naučnim i istraživačkim timovima, u poslovnom i radnom okruženju. Samostalno definira/prepoznaje probleme i određuje primjenu adekvatnih metoda kod istraživanja u području društvene komunikacije.</p> <p>Kompetencije: Uspješno prikuplja i tumači relevantne podatke (u okviru izučavanog područja), na osnovu kojih donosi sudove o relevantnim društvenim, naučnim ili etičkim dimenzijama. Kritički misli i koristi naučeno u postavkama istraživačkog rada u nastavnim aktivnostima.</p>

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica	Nastavna jedinica
Datum	
1.	Pregled primarne i sekundarne literature, upoznavanje studenata sa režimom izvođenja nastave i seminarskim obavezama. Izrada plana rada po sedmicama u skladu sa izvedbenim planom nastave i akademskim kalendarom. Upoznavanje studenata sa kriterijima ocjenjivanja i elementima bodovanja aktivnosti.

2.	Predavanja i vježbe: (Metodologija komunikoloških istraživanja) spoznajnoteorijska i metodološka ishodišta istraživanja društvene komunikacije.
3.	Predavanja i vježbe: (Teorije komuniciranja) razlikovanje komunikacije prema kontekstima i prema nivoima. Podjela komunikoloških tradicija i komunikoloških teorija: retoričke, semiotičke, fenomenološke, kibernetičke, sociopsihološke, kritičke i sociokulturne.
4.	Predavanja i vježbe: (Psihologija komuniciranja) pokazuje se komuniciranje kao cjelovita simbolsko / informacijska aktivnost koje obuhvata analizu verbalnih i neverbalnih oblika komuniciranja i analizi psihosocijalnog konteksta komuniciranja.
5.	Predavanja i vježbe: Osnove vizualne komunikacije - student se upoznaju sa konceptima morfoloških, ikonografskih i strukturalnih analiza oblikovanja vizualnih komunikacija. Ukazuje se na funkcionalni odnos među dizajnerskim disciplinama, na tzv. kreativni koncept i tržišnu reprezentaciju.
6.	Predavanja i vježbe: Estetika komunikacije. Opažajna dimenzija komunikacije. Estetsko iskustvo. Teorije komunikacije i opažajni uticaj. Nelingvistički sistem komunikacije.
7.	Predavanja i vježbe: Semiologija značenja i semiologija komunikacije. Pragmatička estetika. Umjetnost kao komunikacija između pojedinca i grupe.
8.	Polusestrialna provjera znanja studenata
9.	Predavanja i vježbe: Komunikacija i identitet. Jaka i slaba teorija identiteta. Transnacionalni identiteti, mreže i komuniciranje. Informacijske tehnologije, komunikacija i ambijent inteligentnog prostora. Rad na odabranim poglavljima iz obavezne literature. Odbrana i prezentacija seminarskih radova.
10.	Predavanja i vježbe: Komunikacijski činovi i ekonomske transakcije. Komunikacija i kultura. Procesi i oblici interkulturalnog sporazumijevanja. Rad na odabranim poglavljima iz obavezne literature. Odbrana i prezentacija seminarskih radova.
11.	Predavanja i vježbe: Vizuelna komunikacija. Znakovi i simboli. <i>Iconic turn</i> . Rad na odabranim poglavljima iz obavezne literature.
12.	Predavanja i vježbe: Rad na odabranim poglavljima djela autora Eko, Umberto. Kultura, Informacija, Komunikacija.
13.	Predavanja i vježbe: Rad na odabranim poglavljima djela autora Eko, Umberto. Kultura, Informacija, Komunikacija. Diskusija.
14.	Predavanja i vježbe: M. McLuhanovo razumijevanje medija kao čovjekovih prođužetaka. („medij je poruka“, podjela na vruće i hladne medije, globalno selo, vituelna stvarnost) Rad na odabranim poglavljima iz obavezne literature. Odbrana i prezentacija seminarskih radova.
15.	Predavanja i vježbe: Osvrt na suvremeni status sociologije komunikacije kao posebne grane sociologije i

	tendencije njenog razvoja u globalnom kontekstu. Vježbe: Diskusija i zaključna razmatranja ključnih teza iz obavezne literature. Preporuke za dodatnu literaturu i istraživanje.
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	
18.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	Predavanja i vježbe. Kombinacija različitih nastavnih metoda koje omogućuju interakciju, aktivno učešće i kontinuirano praćenje rada studenata.																												
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>R. br.</th> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Seminarski rad/rad na projektu</td> <td>20</td> <td>10%</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Prisustvo/aktivnost u nastavi</td> <td>20</td> <td>20%</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Prezentacija /domaći rad/terenska nastava</td> <td>10</td> <td>10%</td> </tr> <tr> <td>4.</td> <td>Polusestrialni ispit</td> <td>25</td> <td>25%</td> </tr> <tr> <td>5.</td> <td>Završni ispit</td> <td>25</td> <td>25 %</td> </tr> <tr> <td colspan="3" style="text-align: right;">Ukupno: __100__ bodova</td> <td>100%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ol style="list-style-type: none"> Izrada seminarskog rada na odabranu temu u dogovoru sa nastavnikom. Prisustvo i aktivno praćenje i učešće u nastavnom procesu. Domaći rad /prezentacija prema interesu studenta i potrebi nastavnog procesa u dogovoru sa nastavnikom. <ul style="list-style-type: none"> Aktivnost u nastavi evaluira se tokom cijelog semestra te student može na osnovu aktivnog učestvovanja u diskusijama i interpretacijama određenih tema. Seminarski rad student izrađuje na osnovu formalnih, sadržajnih i metodoloških uvjeta iz određene topike u skladu sa individualnim 	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Seminarski rad/rad na projektu	20	10%	2.	Prisustvo/aktivnost u nastavi	20	20%	3.	Prezentacija /domaći rad/terenska nastava	10	10%	4.	Polusestrialni ispit	25	25%	5.	Završni ispit	25	25 %	Ukupno: __100__ bodova			100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																										
1.	Seminarski rad/rad na projektu	20	10%																										
2.	Prisustvo/aktivnost u nastavi	20	20%																										
3.	Prezentacija /domaći rad/terenska nastava	10	10%																										
4.	Polusestrialni ispit	25	25%																										
5.	Završni ispit	25	25 %																										
Ukupno: __100__ bodova			100%																										

	<p>interesovanjem i kapacitetima. Student određenu temu predlaže predmetnom nastavniku, te ga uz konzultacije izrađuje i predaje u printanoj formi najkasnije do početka decembra tekuće godine. Alternativno, rad na projektu podrazumjeva aktivno učešće u istraživačkim projektnim aktivnostima koje koordiniraju predmetni nastavnik/ saradnik, a u kojima se stiče praktično iskustvo i vještine prikupljanja, analize i interpretacije podataka.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Domaći rad predstavlja pripremu i izradu određene teme ili određenog poglavlja iz obavezne literature koju potom student prezentira u toku vježbi u formi usmenog izlaganja uz izbor korištenja power-point prezentacije, upotrebe grafoskopa i drugih dostupnih tehničkih pomagala. • Alternativno, terenski rad koji se odvija van učionice, na specifičnim lokacijama koje su relevantne za predmet koji se proučava. Ovaj pristup omogućava studentima da direktno dožive i istraže teorijske koncepte u praksi. <p>*(student u toku nastavnog procesa može prikupiti maksimalno 50 bodova i to na osnovu u tabeli navedenih aktivnosti)</p> <p>4. Provjera znanja studenata (PARCIJALNI ISPIT): Test se sastoji od 10 ispitnih pitanja i svako se boduje sa maksimalna 2, 5 boda (minimalna jedinica bodovanja je 0, 5). Ukupan broj bodova po testu je 25. Da bi dobio prolaznu ocjenu student mora prikupiti najmanje 13 bodova. Klasifikacija bodova i ocjena je sljedeća: 13 bodova = ocjena šest (6); 15 bodova = ocjena (7); 20 bodova = ocjena (8); 23 boda = ocjena (9); 25 bodova = ocjena (10).</p> <p>5. Uvjet za polaganje završnog ispita je položen test u okviru polusestrialne provjere znanja studenata (test u osmoj sedmici nastave). Bodovanje završnog ispita identično je bodovanju testa I</p>
Skala ocjenjivanja	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>
Literatura	<p><i>Obavezna:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Eko, Umberto. Kultura, Informacija, Komunikacija. 2. McLuhan, Marshall. Razumijevanje medija. 3. Vreg, Franc. Društveno komuniciranje. 4. Caune, Jean. Estetika komunikacije.

	<p>5. Leach, Edmund. Kultura i komunikacija : logika povezivanja simbola</p> <p>6. Ibrulj, Nijaz. Stoljeće rearanžiranja : eseji o identitetu, znanju i društvu.</p>
	<p><i>Dodatna:</i></p> <p>Prema obavezama/interesima studenata za teme seminarskih radova i prezentacija, i u skladu sa potrebama nastavnog procesa.</p>
Napomene	

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET

SYLLABUS

Odsjek	SOCIOLOGIJA /SOCIOLOGIJA I ETNOLOGIJA				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	SOCIOLOGIJA KOMUNIKACIJE II				
Šifra/kod	FIL SOC 114	Status (obavezni ili izborni)	obavezni	ECTS	5
Ciklus studija	I	Semestar	II	Ak. godina	2024/2025
Nastavnik	Ime i prezime:	Dr. Jelena Gaković, vanredna profesorica			
	Kontakt podaci:	Kabinet: 62 E-mail: jelena.gakovic at ff.unsa.ba Telefon: 253 100	Termin konsultacija	Prema rasporedu	
Saradnik	Ime i prezime	Dr. Tatjana Žarković, viša asistentica			
	Kontakt podaci	Kabinet: E-mail: tatjana zarkovi at ff.unsa.ba Telefon: 253 100	Termin konsultacija	Prema rasporedu	
Sedmični broj kontakt sati	predavanja __3__ ; seminar _____ ; vježbe __3__				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	<p>Sadržaj nastavnog predmeta izučava se kroz različite aspekte socijalne ontologije i u nekoliko problemskih sklopova:</p> <p>Kroz sklop 5 (Komuniciranje i nove tehnologije) daje se povijesni pregled razvoja komunikacijskih tehnologija i upoznaje studente sa teorijama računarskog posredovanja komuniciranja. Kroz sklop 6 (Teorije informacijskog društva) student se upoznaju bliže sa ulogom informacijske i komunikacijske tehnologije u tzv. "informacijskom društvu" u kojem nove tehnologije stvaraju ambijent inteligentnog prostora, ispunjavaju sve sektore društvene ontologije ("sve sfere društvenog života") od političkog i ekonomskog do kulturnog i socijalnog. Aspekti: (a) informacijsko djelovanje u informacijskom društvu (hommo informaticus, kritike tehnološkog determinizma, konvergencija masovnih medija i digitalnih tehnologija); (b) politički, ekonomski i kulturni dometi elektronskih mreža (elektronska demokracija, elektronska tehnokracija, "tehnofix" i "kulturni kapital"); (c) društvene posljedice kompjuterskog posredovanja komuniciranja</p>				

	(nacionalni i internacionalna socijalizacija, komparativno iskustvo i komparativna svijest, programibilna supstancija, konstrukcija virtualnog identiteta).Kroz Sklop 7 (Političko komuniciranje) dovodi se društvena komunikacija u vezu sa političkom ontologijom, individualnom i javnom. Posmatraju se načini i sredstva komuniciranja na intersubjektivnoj ravni, u skupinama i agregatima.
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	<p>Osnovni cilj kolegija je da studente upozna sa glavnim topikama istraživanja u oblasti ove posebne sociologije te posebno sa metodama i spoznajnim oblicima (teorijskim i iskustvenim) koji nastaju u procesu ili kao ishodište društvenog komuniciranja.</p> <p>Budući da je predmet hibridnog karaktera i sadrži niz povezanih specijalističkih znanja o društvenoj komunikaciji, o različitim sredstvima komuniciranja i o različitim ciljevima komuniciranja, njegovo poučavanje se odvija i uz znanja s područja različitih znanstvenih disciplina (sociologija, logika, metodologija, semiotika i lingvistika simbolička logika, kognitivna znanost, informatika, teorija sociomedija).</p>
Ishodi učenja	<p>Znanje: Razumijeva spoznajnoteorijska i metodološka ishodišta istraživanja društvene komunikacije. Zna različite struje mišljenja, škole i teorijska usmjerenja i diferencira komunikaciju prema kontekstima i prema nivoima. Kritički reflektira o specifičnom društvenom i psihosocijalnom kontekstu komunikacije kao simbolsko/infomacijske aktivnosti. Eksplicira koncepte morfoloških, ikonografskih i strukturalnih analiza oblikovanja vizualnih komunikacija.</p> <p>Vještine: Vješto komunicira s učesnicima u edukaciji, u naučnim i istraživačkim timovima, u poslovnom i radnom okruženju. Samostalno definira/prepoznaje probleme i određuje primjenu adekvatnih metoda kod istraživanja u području društvene komunikacije.</p> <p>Kompetencije: Uspješno prikuplja i tumači relevantne podatke (u okviru izučavanog područja), na osnovu kojih donosi sudove o relevantnim društvenim, naučnim ili etičkim dimenzijama. Kritički misli i koristi naučeno u postavkama istraživačkog rada u nastavnim aktivnostima.</p>

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica	Nastavna jedinica
Datum	
1.	Pregled primarne i sekundarne literature, upoznavanje studenata sa režimom izvođenja nastave i seminarskim obavezama. Izrada plana rada po sedmicama u skladu sa izvedbenim planom nastave i akademskim kalendarom. Upoznavanje studenata sa kriterijima ocjenjivanja i elementima bodovanja aktivnosti.
2.	Predavanja i vježbe: Spoznajnoteorijska i metodološka ishodišta istraživanja društvene

	komunikacije.
3.	Predavanja i vježbe: (Komuniciranje i nove tehnologije): povijesni pregled razvoja komunikacijskih tehnologija i upoznaje studente sa teorijama računarskog posredovanja komuniciranja.
4.	Predavanja i vježbe: Teorije informacijskog društva: uloga informacijske i komunikacijske tehnologije u tzv. "informacijskom društvu" u kojem nove tehnologije stvaraju ambijent inteligentnog prostora, ispunjavaju sve sektore društvene ontologije ("sve sfere društvenog života") od političkog i ekonomskog do kulturnog i socijalnog.
5.	Predavanja i vježbe: Osnove vizualne komunikacije - student se upoznaju sa konceptima morfoloških, ikonografskih i strukturalnih analiza oblikovanja vizualnih komunikacija. Ukazuje se na funkcionalni odnos među dizajnerskim disciplinama, na tzv. kreativni koncept i tržišnu reprezentaciju.
6.	Predavanja i vježbe: informacijsko djelovanje u informacijskom društvu (hommo informaticus, kritike tehnološkog determinizma, konvergencija masovnih medija i digitalnih tehnologija
7.	Predavanja i vježbe: politički, ekonomski i kulturni dometi elektronskih mreža (elektronska demokracija, elektronska tehnokracija, "tehnofix" i "kulturni kapital");
8.	Polusestrialna provjera znanja studenata
9.	Predavanja i vježbe: društvene posljedice kompjuterskog posredovanja komuniciranja (nacionalni i internacionalna socijalizacija, komparativno iskustvo i komparativna svijest, programibilna supstancija, konstrukcija virtualnog identiteta). Rad na odabranim poglavljima iz obavezne literature. Odbrana i prezentacija seminarskih radova.
10.	Predavanja i vježbe: Komunikacijski činovi i ekonomske transakcije. Komunikacija i kultura. Proces i oblici interkulturalnog sporazumijevanja. Rad na odabranim poglavljima iz obavezne literature. Odbrana i prezentacija seminarskih radova.
11.	Predavanja i vježbe: Nove tehnologije i vizuelna kultura. Znakovi i simboli. <i>Iconic turn</i> . Rad na odabranim poglavljima iz obavezne literature.
12.	Predavanja i vježbe: Rad na odabranim poglavljima djela Studije digitalnog: organologija znanja kognitivne tehnologije. Analiza i diskusija.
13.	Predavanja i vježbe: Reprezentacija, kodiranje i dekodiranje. Rad na odabranim poglavljima: Representations: Cultural representations and signifying practices, Sage publications, London. Diskusija.
14.	Predavanja i vježbe: Društveni odnosi u doba digitalne kulture. Rad na odabranim poglavljima iz obavezne literature. Odbrana i prezentacija seminarskih radova.
15.	Predavanja i vježbe: Osvrt na suvremeni status oblasti i područja posebnih grana sociologije i tendencije razvoja istraživanja u globalnom kontekstu. Vježbe: Diskusija i zaključna razmatranja ključnih teza iz obavezne literature.

	Preporuke za dodatnu literaturu i istraživanje.
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	
18.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	Predavanja i vježbe. Kombinacija različitih nastavnih metoda koje omogućuju interakciju, aktivno učešće i kontinuirano praćenje rada studenata.																												
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1" data-bbox="443 1025 1406 1473"> <thead> <tr> <th>R. br.</th> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Seminarski rad/rad na projektu</td> <td>20</td> <td>10%</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Prisustvo/aktivnost u nastavi</td> <td>20</td> <td>20%</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Prezentacija /domaći rad/terenski rad</td> <td>10</td> <td>10%</td> </tr> <tr> <td>4.</td> <td>Polusemestralni ispit</td> <td>25</td> <td>25%</td> </tr> <tr> <td>5.</td> <td>Završni ispit</td> <td>25</td> <td>25 %</td> </tr> <tr> <td colspan="3" style="text-align: right;">Ukupno: __ 100 __ bodova</td> <td>100%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Izrada seminarskog rada na odabranu temu u dogovoru sa nastavnikom. 2. Prisustvo i aktivno praćenje i učešće u nastavnom procesu. 3. Domaći rad /prezentacija prema interesu studenta i potrebi nastavnog procesa u dogovoru sa nastavnikom. <ul style="list-style-type: none"> • Aktivnost u nastavi evaluira se tokom cijelog semestra te student može na osnovu aktivnog učestvovanja u diskusijama i interpretacijama određenih tema. • Seminarski rad student izrađuje na osnovu formalnih, sadržajnih i metodoloških uvjeta iz određene topike u skladu sa individualnim interesovanjem i kapacitetima. Student određenu temu predlaže predmetnom nastavniku, te ga uz konzultacije izrađuje i predaje u 	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Seminarski rad/rad na projektu	20	10%	2.	Prisustvo/aktivnost u nastavi	20	20%	3.	Prezentacija /domaći rad/terenski rad	10	10%	4.	Polusemestralni ispit	25	25%	5.	Završni ispit	25	25 %	Ukupno: __ 100 __ bodova			100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																										
1.	Seminarski rad/rad na projektu	20	10%																										
2.	Prisustvo/aktivnost u nastavi	20	20%																										
3.	Prezentacija /domaći rad/terenski rad	10	10%																										
4.	Polusemestralni ispit	25	25%																										
5.	Završni ispit	25	25 %																										
Ukupno: __ 100 __ bodova			100%																										

	<p>printanoj formi najkasnije do početka decembra tekuće godine. Alternativno, rad na projektu podrazumjeva aktivno učešće u istraživačkim projektnim aktivnostima koje koordiniraju predmetni nastavnik/ saradnik, a u kojima se stiče praktično iskustvo i vještine prikupljanja, analize i interpretacije podataka.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Domaći rad predstavlja pripremu i izradu određene teme ili određenog poglavlja iz obavezne literature koju potom student prezentira u toku vježbi u formi usmenog izlaganja uz izbor korištenja power-point prezentacije, upotrebe grafoskopa i drugih dostupnih tehničkih pomagala. • Alternativno, terenski rad koji se odvija van učionice, na specifičnim lokacijama koje su relevantne za predmet koji se proučava. Ovaj pristup omogućava studentima da direktno dožive i istraže teorijske koncepte u praksi. <p>*(student u toku nastavnog procesa može prikupiti maksimalno 50 bodova i to na osnovu u tabeli navedenih aktivnosti)</p> <p>4. Provjera znanja studenata (PARCIJALNI ISPIT): Test se sastoji od 10 ispitnih pitanja i svako se boduje sa maksimalna 2, 5 boda (minimalna jedinica bodovanja je 0, 5). Ukupan broj bodova po testu je 25. Da bi dobio prolaznu ocjenu student mora prikupiti najmanje 13 bodova. Klasifikacija bodova i ocjena je sljedeća: 13 bodova = ocjena šest (6); 15 bodova = ocjena (7); 20 bodova = ocjena (8); 23 boda = ocjena(9); 25 bodova = ocjena (10).</p> <p>5. Uvjet za polaganje završnog ispita je položen test u okviru polusestrialne provjere znanja studenata (test u osmoj sedmici nastave). Bodovanje završnog ispita identično je bodovanju testa I</p>
Skala ocjenjivanja	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>
Literatura	<p><i>Obavezna:</i></p> <p>Terranova T. (2004). Network Culture. Politics for the Information Age. Pluto Press. Allison C. (2007) Sociology in the Age of the Internet. McGraw-Hill Education. Virilio. P. (2000). Informatička bomba. Novi Sad: Svetovi. Stigler. B. (2016). Studije digitalnog: organologija znanja kognitivne tehnologije. Beograd. FMK. Hall Stuart. (2003) Representations: Cultural representations and signifying practices. Sage publications. London. Postman. N. (1993). Technopoly: The Surrender of Culture to Technology. New York: Vintage Books</p>

	<p><i>Dodatna:</i></p> <p>Dreyfus, H.L.,(2009) <i>On the internet</i>, New York, Routledge.</p> <p>Latour, Bruno, (1991) "Technology is Society Made Durable", u J. Law (ur.), <i>A Sociology of Monsters</i>, London: Routledge</p> <p>Latour, B.,(2007), <i>Nikada nismo bili moderni - ogleđ iz simetrične antropologije</i>,Zagreb, Arkzin</p> <p>Deacon, D., Pickering, M.,Golding, P., Murdock, G. <i>Researching Communications: A Practical Guide to Methods in Media and Cultural Analysis</i>. London, Arnold, 1999.</p> <p>Miller, K. <i>Communication Theories. Perspectives, Processes and Context</i>. Boston, McGraw Hill, 2002.</p> <p>Trenholm S., Jensen A. <i>Interpersonal Communication</i>. Belmont, London, Wadsworth Pbl.Co., 2000.</p> <p>Frutiger, A. <i>Signs and Symbols: Their Design and Meaning</i>. Studio Editions, London, 1989.</p> <p>Kress, G. and T. Vanleeuwen. <i>Reading Images: The Grammar of Visual Design</i>. Routledge, London, 1996.</p> <p>Prema obavezama/interesima studenata za teme seminarskih radova i prezentacija, i u skladu sa potrebama nastavnog procesa.</p>
Napomene	

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET

SYLLABUS

Odsjek	SOCIOLOGIJA I ETNOLOGIJA				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	VIZUELNA ANTROPOLOGIJA				
Šifra/kod	FIL ETNO 105	Status (obavezni ili izborni)	obavezni	ECTS	4
Ciklus studija	I	Semestar	III	Ak. godina	2022/2023 2023/2024 2024/2025
Nastavnik	Ime i prezime:	Dr. Jelena Gaković, vanredna profesorica			
	Kontakt podaci:	Kabinet: 62 E-mail: jelena.gakovic at ff.unsa.ba Telefon: 253 100	Termin konsultacija	Prema rasporedu	
Saradnik	Ime i prezime				
	Kontakt podaci	Kabinet: E-mail: Telefon:	Termin konsultacija	Prema rasporedu	
Sedmični broj kontakt sati	predavanja __1__ ; seminar _____ ; vježbe __1__				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Dokumentarni film kao preteča i utemeljenje etnografskog filma. Odnos etnografije i dokumentarnog filma. Kontekstualizacija i značenje vizuelne antropologije. Tehnologije dokumentiranja i kulturna praksa u svrhu kreiranja arhivske grade. Participatorni pristupi. Analiza socijalne interakcije. (auto) biografski pristup, subjektivni glasovi, reflektivni pristup poziciji autora i reprezentacija Drugog. Etička dimenzija u vizuelnoj antropologiji. Politička dimenzija i angažirani film. Estetika. Pitanje posmatrača. Analiza socijalne intervencije kroz film. Festivali etnografskog filma.				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Upoznavanje studenata sa metodološkim i teoretskim problemima vizuelne antropologije. Vizuelna kultura (materijalna kultura. rituali, vizuelni mediji i umjetnost). Fokus je na korištenju filma, videa i fotografije u antropološkim istraživanjima i prezentacijama rezultata etnografskih terenskih istraživanja				
Ishodi učenja	Znanje: Razumijeva teoretske probleme vizuelne antropologije, vizuelnu kulturu (materijalna kultura, rituali, vizuelni mediji i umjetnost). Zna mjesto i značaj filma, videa i fotografije u antropološkim istraživanjima i prezentacijama				

	<p>rezultata etnografskih terenskih istraživanja.</p> <p>Vještine: Samostalno definira/prepoznaje probleme i određuje primjenu adekvatnih metoda kod istraživanja u području vizuelne antropologije.</p> <p>Kompetencije: Uspješno prikuplja i tumači relevantne podatke (u okviru izučavanog područja), na osnovu kojih donosi sudove o relevantnim društvenim, naučnim ili etičkim dimenzijama. Kritički misli i koristi naučeno u postavkama istraživačkog rada u nastavnim aktivnostima.</p>
--	--

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica Datum	Nastavna jedinica
1.	Pregled primarne i sekundarne literature, upoznavanje studenata sa režimom izvođenja nastave i seminarskim obavezama. Izrada plana rada po sedmicama u skladu sa izvedbenim planom nastave i akademskim kalendarom. Upoznavanje studenata sa kriterijima ocjenjivanja i elementima bodovanja aktivnosti.
2.	Predavanja i vježbe: Osnove vizualne kulture i komunikacije - studenti se upoznaju sa konceptima morfoloških, ikonografskih i strukturalnih analiza oblikovanja vizualne kulture. <i>Znakovi i simboli. Iconic turn.</i>
3.	Predavanja i vježbe: Metodološki i teoretski problemi vizuelne antropologije. Vizuelna kultura (materijalna kultura, rituali, vizuelni mediji i umjetnost). Korištenje filma, videa i fotografije u antropološkim istraživanjima.
4.	Predavanja i vježbe: Dokumentarni film kao preteča i utemeljenje etnografskog filma. Odnos etnografije i dokumentarnog filma.
5.	Predavanja i vježbe: Tehnologije dokumentiranja i kulturna praksa u svrhu kreiranja arhivske građe. Rad na odabranim poglavljima iz obavezne literature.
6.	Predavanja i vježbe: Participatorni pristupi. Analiza socijalne interakcije, (auto) biografski pristup, subjektivni glasovi, reflektivni pristup poziciji autora i reprezentacija Drugog.
7.	Predavanja i vježbe: Etička dimenzija u vizuelnoj antropologiji. Politička dimenzija i angažirani film. Estetika. Pitanje posmatrača. Analiza socijalne intervencije kroz film. Festivali etnografskog filma.
8.	Polusemestralna provjera znanja studenata
9.	Predavanja i vježbe: Rekonstrukcija kulture i društvenosti na filmu, od prvobitnih formi društvene organizacije tzv. "nižih kultura" do suvremenih formi društvene organizacije, društvenih institucija, komunikacija, interakcija i konflikata. Rad na odabranim poglavljima iz obavezne literature. Odbrana i prezentacija seminarskih radova.
10.	Predavanja i vježbe: Rad na odabranim poglavljima iz obavezne literature Načela vizuelne

	antropologije (ur. Pol Hokings). Odbrana i prezentacija seminarskih radova.
11.	Predavanja i vježbe: Rad na odabranim poglavljima iz obavezne literature Načela vizuelne antropologije (ur. Pol Hokings)
12.	Predavanja i vježbe: Rad na odabranim poglavljima djela Reframing Visual Social Science: Towards a More Visual Sociology and Anthropology.
13.	Predavanja i vježbe: Rad na odabranim poglavljima djela Reframing Visual Social Science: Towards a More Visual Sociology and Anthropology.
14.	Predavanja i vježbe: Rad na odabranim poglavljima iz obavezne literature Anthropology. Photography as a Research Method. Odbrana i prezentacija seminarskih radova.
15.	Predavanja i vježbe: Osvrt na suvremeni status vizuelne antropologije kao posebne grane i tendencije njenog razvoja u globalnom kontekstu. Vježbe: Diskusija i zaključna razmatranja ključnih teza iz obavezne literature. Preporuke za dodatnu literaturu i istraživanje.
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	Predavanja i vježbe. Kombinacija različitih nastavnih metoda koje omogućuju interakciju, aktivno učešće i kontinuirano praćenje rada studenata.			
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:			
	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)
	1.	Seminarski rad/rad na projektu	20	10%
	2.	Prisustvo/aktivnost u nastavi	20	20%
	3.	Prezentacija /domaći rad/terenska nastava	10	10%
	4.	Polusemestralni ispit	25	25%
	5.	Završni ispit	25	25 %

Ukupno: <u>100</u> bodova		100%	

Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:

1. Izrada seminarskog rada na odabranu temu u dogovoru sa nastavnikom.
2. Prisustvo i aktivno praćenje i učešće u nastavnom procesu.
3. Domaći rad /prezentacija prema interesu studenta i potrebi nastavnog procesa u dogovoru sa nastavnikom.
  - Aktivnost u nastavi evaluira se tokom cijelog semestra te student može na osnovu aktivnog učestvovanja u diskusijama i interpretacijama određenih tema.
  - Seminarski rad student izrađuje na osnovu formalnih, sadržajnih i metodoloških uvjeta iz određene topike u skladu sa individualnim interesovanjem i kapacitetima. Student određenu temu predlaže predmetnom nastavniku, te ga uz konzultacije izrađuje i predaje u printanoj formi najkasnije do početka decembra tekuće godine. Alternativno, rad na projektu podrazumjeva aktivno učešće u istraživačkim projektnim aktivnostima koje koordiniraju predmetni nastavnik/ saradnik, a u kojima se stiče praktično iskustvo i vještine prikupljanja, analize i interpretacije podataka.
  - Domaći rad predstavlja pripremu i izradu određene teme ili određenog poglavlja iz obavezne literature koju potom student prezentira u toku vježbi u formi usmenog izlaganja uz izbor korištenja power-point prezentacije, upotrebe grafoskopa i drugih dostupnih tehničkih pomagala.
  - Alternativno, terenski rad koji se odvija van učionice, na specifičnim lokacijama koje su relevantne za predmet koji se proučava. Ovaj pristup omogućava studentima da direktno dožive i istraže teorijske koncepte u praksi.

*(student u toku nastavnog procesa može prikupiti maksimalno 50 bodova i to na osnovu u tabeli navedenih aktivnosti)

4. Provjera znanja studenata (PARCIJALNI ISPIT):
 Test se sastoji od 10 ispitnih pitanja i svako se boduje sa maksimalna 2, 5 boda (minimalna jedinica bodovanja je 0, 5). Ukupan broj bodova po testu je 25. Da bi dobio prolaznu ocjenu student mora prikupiti najmanje 13 bodova. Klasifikacija bodova i ocjena je sljedeća: 13 bodova = ocjena šest (6); 15 bodova = ocjena (7); 20 bodova = ocjena (8); 23 boda = ocjena(9); 25 bodova = ocjena (10).

5. Uvjet za polaganje završnog ispita je položen test u okviru polusestrialne provjere znanja studenata (test u osmoj sedmici nastave). Bodovanje završnog ispita identično je bodovanju testa I

Skala ocjenjivanja	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama. nosi 95-100 bodova;</p> <p>b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom. nosi 85-94 boda;</p>
--------------------	---

	<p>c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda;</p> <p>d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda;</p> <p>e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda;</p> <p>f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>
Literatura	<p><i>Obavezna:</i></p> <p>Paić Ž., Purgar K., (ur.) 2009, Vizualna konstrukcija kulture, Antibarbarus, Zagreb. Hawkins, P., (2014) Načela vizuelne antropologije, Clio, Beograd. Postill, J. (2011), Localizing the Internet: An Anthropological Account. Oxford and New York: Berghahn Luc Pauwels, 2015. Reframing Visual Social Science: Towards a More Visual Sociology and Anthropology, Cambridge University Press Grimshaw A., Ravetz A.,2009. Observational Cinema: Anthropology, Film, and the Exploration of Social Life, Indiana University Press</p> <p>Collier, 1986, Visual Anthropology. Photography as a Research Method</p> <p><i>Dodatna:</i></p> <p>Prema obavezama/interesima studenata za teme seminarskih radova i prezentacija, i u skladu sa potrebama nastavnog procesa.</p> <p><i>Preporučena:</i></p> <p>Erkan A., 2018. Interpreting Visual Ethnography: Texts, Photos and the Construction of Sociological Meanings, Routledge; 1 edition Pink, S. (2011). Digital visual anthropology: Potentials and challenges. In M. Banks & J. Ruby (ur.), Made to be seen: Perspectives on the history of visual anthropology. Chicago: The University of Chicago Press. Banks, Marcus in Howard Morphy, 1999, Rethinking Visual Anthropology. New Haven, London: Yale University Press Collier, 1986, Visual Anthropology. Photography as a Research Method Banks, Marcus, 2001, Visual methods in Social Research. London, Thousand Oaks:Sage. Crawford, Peter Ian in David Turton, 1992, Film as Ethnography. Manchester, New York: Manchester University press</p>
Napomene	

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET

SYLLABUS

Odsjek	SOCIOLOGIJA /SOCIOLOGIJA I ETNOLOGIJA				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	SOCIOLOGIJA POLITIKE I				
Šifra/kod	FIL SOC 202	Status (obavezni ili izborni)	OBAVEZNI	ECTS	8
Ciklus studija	I	Semestar	III	Ak. godina	2022/2023 2023/2024 2024/2025
Nastavnik	Ime i prezime	Dr. Jelena Gaković, vanredna profesorica			
	Kontakt podaci	Kabinet: 62 E-mail: jelena.gakovic at ff.unsa.ba Telefon :033 253 100	Termin konsultacija	Prema rasporedu	
Saradnik	Ime i prezime				
	Kontakt podaci	Kabinet: E-mail: Telefon:	Termin konsultacija		
Sedmični broj kontakt sati	predavanja __3__ ; seminar _____ ; vježbe __3__				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Stara nauka o politici (politička filozofija). Antički „polis“ i rimska „res publica“ kao paradigma predmeta stare nauke o politici. Nova nauka o politici – politička sociologija kao nauka o uzročno-funkcionalnim odnosima između društvenih pojava : nauka o uspostavljanju, funkcioniranju i mijenjanju (političkih) odnosa u društvu. Osnovni pojmovi sociologije politike, načela ustrojstva zajednice i etičko/politički ideali.				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Steći osnovna znanja iz politike kao praktične filozofije i moderne teorije moći i političkih odnosa i ostvariti ishode učenja usmjerene na ovladavanje tematskim jedinicama pojedinačno, kao i kreiranje sposobnosti za njihovu integraciju u smislenu i povezanu cjelinu.				
Ishodi učenja	Znanje: Razumijeva politiku i korijene političkog djelovanja u zajednici kroz klasične i suvremene teorije. Zna dijapazon pozicija i različita teorijska usmjerenja i diferencira značenje „političkog“ prema kontekstima i prema nivoima. što omogućuje stvaranje veza između različitih teorija i pravaca kao i kritičko promišljanje i korišćenje naučenog u postavkama istraživačkog rada i u				

	<p>nastavnim aktivnostima.</p> <p>Vještine: Vješto komunicira s učesnicima u edukaciji, u naučnim i istraživačkim timovima, u poslovnom i radnom okruženju. Samostalno definira probleme i određuje primjenu adekvatnih metoda kod istraživanja.</p> <p>Kompetencije: Uspješno prikuplja referentnu istraživačku građu (u okviru izučavanog područja), na osnovu koje donosi sud o relevantnim društvenim tendencijama i etičkim dimenzijama života u zajednici. Kritički misli i koristi naučeno za samostalne analize i formulaciju jasne i precizne argumentacije.</p>
--	---

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica	Nastavna jedinica
Datum	
1.	Pregled primarne i sekundarne literature, upoznavanje studenata sa režimom izvođenja nastave i seminarskim obavezama. Izrada plana rada po sedmicama u skladu sa izvedbenim planom nastave i akademskim kalendarom. Upoznavanje studenata sa kriterijima ocjenjivanja i elementima bodovanja aktivnosti.
2.	Predavanje: Antičko poimanje politike. Odnos politike i morala kod antičkih mislilaca. Vježbe: Analiza izvornih tekstova (Platon i Aristotel) i kritičkih interpretacija iz sekundarne literature.
3.	Predavanje: Novovjekovno poimanje politike. Odnos politike i morala u novovjekovnoj političkoj teoriji Vježbe: Analiza i komparacija izvornih tekstova antičkih i novovjekovnih mislilaca.Seminari.
4.	Predavanje: Teorije društvenog ugovora i odnos individua-društvo-država. Vježbe: Analiza izabranih tekstova (Thomas Hobbes, John Locke i Jean-Jacques Rousseau)
5.	Predavanje: Razvoj teorije prirodnog prava i društvenog ugovora. Uspostavljanje i odnos društva i države. Vježbe: Thomas Hobbes, Levijatan- analiza djela
6.	Predavanje: Hobsova teorija suverenosti države. Načini uspostavljanja suverene vlasti i načela suverenosti. Vježbe: Thomas Hobbes, Levijatan- analiza odabranih poglavlja
7.	Predavanje: Kantova načela uspostavljanja države:sloboda, jednakost. samostalnost. O odnosu teorije prema praksi u državnom pravu (protiv Hobbsa)Vježbe: Analiza II poglavlja iz Kantovog djela Pravno-politički spisi. Diskusija.
8.	Polusemestralna provjera znanja studenata

9.	Predavanje: Temeljni problemi Kantove političke misli i etičkog sistema. Vježbe: I. Kant : Metafizika čudoređa (analiza I i II poglavlja: Prelaz od običnog etičkog umskog saznanja ka filozofskom etičkom umskom saznanju; Prelaz od popularne moralne mudrosti ka metafizici morala). Presentacija seminarskih radova
10.	Predavanje: Kantov pojam slobode i autonomije volje. Kategorički imperativ i njegove forme. Odnos moralnog zakona i slobode. Prelaz sa metafizike morala ka kritici čistog praktičnog uma Vježbe: I. Kant : Metafizika čudoređa (analiza III poglavlja); I. Kant : Kritika praktičnog uma (izbor poglavlja) I dio. Teorija o elementima čistog praktičnog uma
11.	Predavanje: Hegel: filozofija prava, volje, slobode i prava. Apstraktno pravo. Vježbe: Hegelovo djelo, mišljenje i terminologija. Rad na I poglavlju <i>Osnovne crte filozofije prava</i>
12.	Predavanje: Odnos obitelji, građanskog društva i države kod Hegela. Običajnost. Država kao zbiljnost moralne ideje. Vježbe: Rad na II poglavlju <i>Osnovne crte filozofije prava</i> . (analiza teksta). Diskusija.
13.	Predavanje: Država kao samosvrha /Selbstzweck. Zakon i sloboda kao biti države. Vježbe: Rad na III poglavlju <i>Osnovne crte filozofije prava</i> . (analiza teksta). Diskusija. Odabrani izvori sekundarne literature. Presentacija seminarskih radova
14.	Predavanje: Marxova kritika Hegelovog poimanja prava i države. Marxističko shvaćanje društva i države. Vježbe: K. Marx: Kritika Hegelove filozofije prava, Ekonomsko-filozofski rukopisi iz 1844. (analiza teksta i ključne linije kritike)
15.	Dopunska predavanja po izboru studenata. Završne konsultacije. Vježbe: Odbrana i presentacija seminarskih radova.
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	Predavanja i vježbe. Kombinacija različitih nastavnih metoda koje omogućuju interakciju, aktivno učešće i kontinuirano praćenje rada studenata.
---	---

Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:

R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)
1.	Seminarski rad/rad na projektu	20	10%
2.	Prisustvo/aktivnost u nastavi	20	20%
3.	Prezentacija /domaći rad/terenski rad	10	10%
4.	Polusemestralni ispit	25	25%
5.	Završni ispit	25	25 %
Ukupno:		100 bodova	100%

Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:

Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra

(struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)

- Izrada seminarskog rada na odabranu temu u dogovoru sa nastavnikom.
- Prisustvo i aktivno praćenje i učešće u nastavnom procesu.
- Domaći rad /prezentacija prema interesu studenta i potrebi nastavnog procesa u dogovoru sa nastavnikom.
- Aktivnost u nastavi evaluira se tokom cijelog semestra te student može na osnovu aktivnog učestvovanja u diskusijama i interpretacijama određenih tema.
- Seminarski rad student izrađuje na osnovu formalnih, sadržajnih i metodoloških uvjeta iz određene topike u skladu sa individualnim interesovanjem i kapacitetima. Student određenu temu predlaže predmetnom nastavniku, te ga uz konzultacije izrađuje i predaje u printanoj formi najkasnije do početka decembra tekuće godine. Alternativno, rad na projektu podrazumjeva aktivno učešće u istraživačkim projektnim aktivnostima koje koordiniraju predmetni nastavnik/ saradnik, a u kojima se stiče praktično iskustvo i vještine prikupljanja, analize i interpretacije podataka.
- Domaći rad predstavlja pripremu i izradu određene teme ili određenog poglavlja iz obavezne literature koju potom student prezentira u toku vježbi u formi usmenog izlaganja uz izbor korištenja power-point prezentacije, upotrebe grafoskopa i drugih dostupnih tehničkih pomagala.
- Alternativno, terenski rad koji se odvija van učionice, na specifičnim lokacijama koje su relevantne za predmet koji se proučava. Ovaj pristup omogućava studentima da direktno dožive i istraže teorijske koncepte u praksi.

*(student u toku nastavnog procesa može prikupiti maksimalno 50 bodova i to na osnovu u tabeli navedenih aktivnosti)

- Provjera znanja studenata (PARCIJALNI ISPIT):

Test se sastoji od 10 ispitnih pitanja i svako se boduje sa maksimalna 2, 5 boda (minimalna jedinica bodovanja je 0, 5). Ukupan broj bodova po testu je 25. Da bi

	<p>dobio prolaznu ocjenu student mora prikupiti najmanje 13 bodova. Klasifikacija bodova i ocjena je sljedeća: 13 bodova = ocjena šest (6); 15 bodova = ocjena (7); 20 bodova = ocjena (8); 23 boda = ocjena (9); 25 bodova = ocjena (10).</p> <ul style="list-style-type: none"> Uvjet za polaganje završnog ispita je položen test u okviru polusestrialne provjere znanja studenata (test u osmoj sedmici nastave). Bodovanje završnog ispita identično je bodovanju testa I <p>Napomena:</p>
Skala ocjenjivanja	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>
Literatura	<p><i>Obavezna</i></p> <p>Platon: Država, BIGZ, Beograd, 1976. Aristotel: Politika. Globus. Zagreb: SNL, 1988. Aristotel: Nikomahova etika, Liber, Zagreb, 1982. N. Machiavelli: Vladar. Zagreb: Globus, 1998. T. More: Utopija. Zagreb: Globus, 2003 T. Hobbes: Levijatan. Zagreb: Naklada Jesenski i Turk, 2004. I. Kant, Pravno-politički spisi. Politička kultura, Zagreb. G.W. Hegel, Osnovne crte filozofije prava, Veselin masleša, Sarajevo K. Marx: Kritika Hegelove filozofije prava, Ekonomsko-filozofski rukopisi iz 1844 E. Vinsent, Teorije države, SG -Načela politike, Beograd, 2009.</p> <p><i>Dodatna</i></p> <p>A. Swift, Politička filozofija: Vodič za studente i političare. Clio, Beograd, 2006. (izbor tekstova) Moderno čitanje Kanta, Arete, Beograd, 2005. Vajl E. Problemi Kantove filozofije, Zoran Stojanović, Novi Sad. F. Šluk: Politička filozofija: Tukidid, Kant, Tocqueville. Zagreb: Naprijed. 1977. Prpić, Puhovski, Uzelac (ur.), Leksikon temeljnih pojmova politike. Školska knjiga, Zagreb 1990. Majer K., Nastanak političkog kod Grka. Albatros, Beograd, 2010.</p>

Napomene	

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET

SYLLABUS

Odsjek	SOCIOLOGIJA				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	MODERNE DRUŠTVENE / POLITIČKE TEORIJE				
Šifra/kod	FIL SOC 210	Status (obavezni ili izborni)	obavezni	ECTS	7
Ciklus studija	I	Semestar	III	Ak. godina	2024/25.
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	-				
Jezik izvođenja nastave	BHS				
Nastavnik	Ime i prezime	Prof. dr. Jelena Gaković			
	Kontakt podaci	Kabinet: 62E-mail: jelena.gakovic@ff.unsa.ba Telefon: 25 31 00	Termin konsultacija	Prema rasporedu i u dogovoru putem e- maila	
Saradnik	Ime i prezime	ass. Adnan Hatibović, MA			
	Kontakt podaci	Kabinet: 51 E-mail: adnan.hatibovic@ff.unsa.ba Telefon: 25 31 00	Termin konsultacija	Prema rasporedu i u dogovoru putem e- maila	
Sedmični broj kontakt sati	Predavanja 3 seminar _____; vježbe 3				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Moderne društvene / političke teorije bavi se historijskom i sociologijskom analizom najznačajnijih predstavnika moderne društvene i političke misli koji su generirani pod utjecajem radikalnog preobrta od predmodernosti ka modernitetu kao metafizičici subjektivnosti unutar koje je tzv Kopetrnikanski obrat revolucionisao naše znanje o svijetu, o načinima društvenog i političkog organiziranja i načinima uspostave vladavine i pitanjima slobode unutar državnacija.				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Cilj kolegija je upoznati studente sa najbitnijim karakteristikama moderniteta, razlikama u odnosu na antičko i srednjovjekovno mišljenje, utjecajima ovih povijesnih epoha, uključujući i renesansno mišljenje na etabliranje moderniteta i značaju svih institucionalnih tvorevina kao predmeta sociologijskom i filozofijskog mišljenja tog doba a koje je odsudno ne samo za isprabmo razumijevanje odnosa građanina prema vladaru i obratno, nego je odsudno i za razumijevanje savremenog doba kao naslijeđa modernosti.				

Ishodi učenja	Od studenata se očekuje da razumije, analizira, komparira i diferencira različite koncepte i problematike moderniteta iz sociološke perspektive na osnovu uvida u različite teorijske modele koje ova disciplina nudi. Studenti bi trebali razviti kritički odnos kao i komparativnu sposobnost razlikovanja onih faktora, procesa i varijavli koji su značajno formirali modernu misao te utjecali na oblikovanje i našeg savremenog doba.
---------------	---

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica Datum	Nastavna jedinica
1.	Pregled literature, upoznavanje studenata sa režimom izvođenja nastave i obavezama studenata
2.	Rani moderni period i razumijevanje moderniteta uopće
3.	Niccolo Machiavelli i analiza Vladara
4.	Kontraktualne društvene teorije I Thomas Hobbes, Levijatan
5.	Kontraktualne društvene teorije II Thomas Hobbes, Levijatan
6.	John Locke i razumijevanje vlade
7.	David Hume : rasprava o pravičnosti i nepravičnosti
8.	Polusestrialna provjera znanja studenata
9.	Rousseau; analiza društva i porijekla nejednakosti Pitanje Opće volje i suvereniteta
10.	Kant i pitanje prosvjetiteljstva
11.	Hegelovo razumijevanje porodice, građanskog društva i države
12.	Konzervativizam kao politička teorije i politička ideologija Edmund Burke
13.	Liberalna teorija društva Alexis de Tocqueville i Jeremy Bentham
14.	Marksistička teorije društva Marx i kritika društvenog poretka
15.	Rasističke teorije društva

16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	
18.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	Predavanja i vježbe (kombinacija demonstracijske i seminarske rasprave, interaktivni i individualni pristup, metode usmenog izlaganja, dijaloška metoda, analiza sadržaja, terenska nastava, praktični rad na projektu)																																
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1" data-bbox="462 817 1428 1265"> <thead> <tr> <th>R. br.</th> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Aktivnost u nastavi</td> <td>5</td> <td>5 %</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Seminarski rad/rad na projektu</td> <td>10</td> <td>10 %</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Domaći rad / prezentacija/terenski rad</td> <td>5</td> <td>5 %</td> </tr> <tr> <td>4.</td> <td>Prva polusemestralna provjera znanja</td> <td>20</td> <td>20 %</td> </tr> <tr> <td>5.</td> <td>Druga pismena provjera znanja</td> <td>20</td> <td>20 %</td> </tr> <tr> <td>6.</td> <td>Završni ispit</td> <td>40</td> <td>40 %</td> </tr> <tr> <td colspan="3" style="text-align: right;">Ukupno: 100 bodova</td> <td>100%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aktivnost u nastavi evaluira se tokom cijelog semestra te student može na osnovu aktivnog učestvovanja u diskusijama i interpretacijama određenih tema. • Seminarski rad student izrađuje na osnovu formalnih, sadržajnih i metodoloških uvjeta iz određene topike u skladu sa individualnim interesovanjem i kapacitetima. Student određenu temu predlaže predmetnom nastavniku, te ga uz konzultacije izrađuje i predaje u printanoj formi najkasnije do početka decembra tekuće godine. Alternativno, rad na projektu podrazumjeva aktivno učešće u istraživačkim projektnim aktivnostima koje koordiniraju predmetni nastavnik/ saradnik, a u kojima se stiče praktično iskustvo i vještine prikupljanja, analize i interpretacije podataka. • Domaći rad predstavlja pripremu i izradu određene teme ili određenog poglavlja iz obavezne literature koju potom student prezentira u toku vježbi u formi usmenog izlaganja uz izbor korištenja power-point prezentacije i drugih dostupnih tehničkih pomagala. Alternativno, terenski 	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Aktivnost u nastavi	5	5 %	2.	Seminarski rad/rad na projektu	10	10 %	3.	Domaći rad / prezentacija/terenski rad	5	5 %	4.	Prva polusemestralna provjera znanja	20	20 %	5.	Druga pismena provjera znanja	20	20 %	6.	Završni ispit	40	40 %	Ukupno: 100 bodova			100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																														
1.	Aktivnost u nastavi	5	5 %																														
2.	Seminarski rad/rad na projektu	10	10 %																														
3.	Domaći rad / prezentacija/terenski rad	5	5 %																														
4.	Prva polusemestralna provjera znanja	20	20 %																														
5.	Druga pismena provjera znanja	20	20 %																														
6.	Završni ispit	40	40 %																														
Ukupno: 100 bodova			100%																														

	<p>rad koji se odvija van učionice, na specifičnim lokacijama koje su relevantne za predmet koji se proučava. Ovaj pristup omogućava studentima da direktno dožive i istraže teorijske koncepte u praksi.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Prva polusemestralna provjera znanja izvodi se u toku osme sedmice nastave i obuhvata test od 10 ispitnih pitanja iz tema i oblasti koje su do osme sedmice obrađene kao nastavne jedinice u sklopu predavanja i seminara. • Druga pismena provjera znanja obuhvata test od 10 ispitnih pitanja iz tema i oblasti koje su obrađene kao nastavne jedinice u sklopu predavanja i vježbi u toku druge polovine semestra. Studentu koji iz prve polusemestralne provjere znanja ne prikupi minimalno 10 bodova omogućit će se integralno polaganje pismene provjere znanja koja obuhvata gradivo iz cijelog semestra (prva i druga provjera znanja). • Završni ispit se može organizirati u formi pismene ili usmene provjere znanja iz nastavnih jedinica koje su se obrađivale tokom semestra. • U ovisnosti od broja prikupljenih bodova student dobija ocjenu koja je predviđena dole navedenom skalom ocjenjivanja.
Skala ocjenjivanja	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>
Literatura	<p><i>Obavezna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Smailagić, N. (1970): Historija političkih doktrina. Zagreb: Naprijed. 2. Kolaković, J. (1981): Historija novovjekovnih političkih teorija. Zagreb: Liber. 3. Mićunović, D. (2010): Istorija društvenih teorija 2. Beograd: Zavod za udžbenike. 4. Machiavelli, N. (1985): Vladar. Zagreb: Globus. 5. Hobbes, T. (2004): Levijatan ili građa, oblik i moć crkvene i građanske države. Zagreb: Jesenski i Turk. 6. Locke, J. (1978): Dve rasprave o vladi I-II. Beograd: Mladost. 7. Rousseau, J. J. (1978): Rasprava o porijeklu i osnovama nejednakosti među ljudima. Društveni ugovor. Zagreb: Školska knjiga. 8. Hume, D. (2008): Politički eseji. Beograd: Službeni glasnik. (odabrani tekstovi) 9. Kant, I. (2000): Pravno-politički spisi. Zagreb: Politička kultura. 10. Hegel, G. V. F. (1981): Pravni i politički spisi. Beograd: Nolit. 11. Berk, E. (2001): Razmišljanja o revoluciji u Francuskoj. Beograd: Filip Višnjić. 12. Marx - Engels (1967): Rani radovi. Zagreb: Naprijed. (odabrani tekstovi)

	<p><i>Dodatna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Molnar, A. (2001): Rasprava o demokratskoj ustavnoj državi. Beograd: Samizdat B92, Reč. (odabrana poglavlja)
Napomene	<hr/>

SYLLABUS

Odsjek	SOCIOLOGIJA /SOCIOLOGIJA I ETNOLOGIJA				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	SOCIOLOGIJA POLITIKE II				
Šifra/kod	FIL SOC 202	Status (obavezni ili izborni)	OBAVEZNI	ECTS	8
Ciklus studija	I	Semestar	IV	Ak. godina	2024/2025
Nastavnik	Ime i prezime	Dr. Jelena Gaković, vanredna profesorica			
	Kontakt podaci	Kabinet: 62 E-mail: jelena.gakovic at ff.unsa.ba Telefon :033 253 100	Termin konsultacija	Prema rasporedu	
Saradnik	Ime i prezime				
	Kontakt podaci	Kabinet: E-mail: Telefon:	Termin konsultacija		
Sedmični broj kontakt sati	predavanja __3__ ; seminar _____; vježbe __3__				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Stara nauka o politici (politička filozofija). Antički „polis“ i rimska „res publica“ kao paradigma predmeta stare nauke o politici. Nova nauka o politici – politička sociologija kao nauka o uzročno-funkcionalnim odnosima između društvenih pojava : nauka o uspostavljanju, funkcioniranju i mijenjanju (političkih) odnosa u društvu. Osnovni pojmovi sociologije politike, načela ustrojstva zajednice i etičko/politički ideali.				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Steći osnovna znanja iz politike kao praktične filozofije i moderne teorije moći i političkih odnosa i ostvariti ishode učenja usmjerene na ovladavanje tematskim jedinicama pojedinačno, kao i kreiranje sposobnosti za njihovu integraciju u smislenu i povezanu cjelinu.				
Ishodi učenja	Znanje: Razumijeva politiku i korijene političkog djelovanja u zajednici kroz klasične i suvremene teorije. Zna dijapazon pozicija i različita teorijska usmjerenja i diferencira značenje „političkog“ prema kontekstima i prema nivoima. što omogućuje stvaranje veza između različitih teorija i pravaca kao i kritičko promišljanje i korišćenje naučenog u postavkama istraživačkog rada i u nastavnim aktivnostima.				

	<p>Vještine: Vješto komunicira s učesnicima u edukaciji, u naučnim i istraživačkim timovima, u poslovnom i radnom okruženju. Samostalno definira probleme i određuje primjenu adekvatnih metoda kod istraživanja.</p> <p>Kompetencije: Uspješno prikuplja referentnu istraživačku građu (u okviru izučavanog područja), na osnovu koje donosi sud o relevantnim društvenim tendencijama i etičkim dimenzijama života u zajednici. Kritički misli i koristi naučeno za samostalne analize i formulaciju jasne i precizne argumentacije.</p>
--	--

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica	Nastavna jedinica
Datum	
1.	Pregled primarne i sekundarne literature, upoznavanje studenata sa režimom izvođenja nastave i seminarskim obavezama. Izrada plana rada po sedmicama u skladu sa izvedbenim planom nastave i akademskim kalendarom. Upoznavanje studenata sa kriterijima ocjenjivanja i elementima bodovanja aktivnosti.
2.	Predavanje: Kantova načela uspostavljanja države: sloboda, jednakost, samostalnost. O odnosu teorije prema praksi u državnom pravu (protiv Hobbsa) Vježbe: Analiza II poglavlja iz Kantovog djela <i>Pravno-politički spisi</i> . Diskusija
3.	Predavanje: Temeljni problemi Kantove političke misli i etičkog sistema. Vježbe: I. Kant : <i>Metafizika čudoređa</i> (analiza I i II poglavlja: Prelaz od običnog etičkog umskog saznanja ka filozofskom etičkom umskom saznanju; Prelaz od popularne moralne mudrosti ka metafizici morala).
4.	Predavanje: Kantov pojam slobode i autonomije volje. Kategorički imperativ i njegove forme. Odnos moralnog zakona i slobode. Prelaz sa metafizike morala ka kritici čistog praktičnog uma Vježbe: I. Kant : <i>Metafizika čudoređa</i> (analiza III poglavlja); I. Kant : <i>Kritika praktičnog uma</i> (izbor poglavlja) I dio. Teorija o elementima čistog praktičnog uma
5.	Predavanje: Hegel: filozofija prava, volje, slobode i prava. Apstraktno pravo Vježbe: Hegelovo djelo, mišljenje i terminologija. Rad na I poglavlju <i>Osnovne crte filozofije prava</i>
6.	Predavanje: Odnos obitelji, građanskog društva i države kod Hegela. Običajnost. Država kao zbiljnost moralne ideje. Vježbe: Rad na II poglavlju <i>Osnovne crte filozofije prava</i> . (analiza teksta). Diskusija.
7.	Predavanje: Država kao samosvrha /Selbstzweck. Zakon i sloboda kao biti države. Vježbe: Rad na III poglavlju <i>Osnovne crte filozofije prava</i> . (analiza teksta). Diskusija. Odabrani izvori sekundarne literature. Presentacija seminarskih radova.
8.	Polusemestralna provjera znanja studenata
9.	Predavanje: Marxova kritika Hegelovog poimanja prava i države. Marxističko shvaćanje društva i države. Vježbe: K. Marx: <i>Kritika Hegelove filozofije prava</i> . Ekonomsko-filozofski rukopisi

	iz 1844. (analiza teksta i ključne linije kritike)
10.	Predavanje: Liberalizam, klasični korijeni i suvremeni tokovi. Vježbe: Diskusija. Odabrani izvori sekundarne literature
11.	Predavanje: Modeli demokracije. Institucije demokratskog poretka. Demokratsko građanstvo. Demokratija i populizam. Društveni pokreti. Vježbe: Diskusija. Odabrani izvori sekundarne literature
12.	Predavanje: Političke ideologije. Vježbe: Diskusija. Odabrani izvori sekundarne literature. Presentacija seminarskih radova.
13.	Predavanje: Totalitarizam. Vježbe: Analiza teksta Izvori Totalitarizma, Hane Arent.
14.	Predavanje: Populizam. Vježbe: Presentacija prema interesu studenta i potrebi nastavnog procesa u dogovoru sa nastavnikom.
15.	Dopunska predavanja po izboru studenata. Završne konsultacije. Vježbe: Odbrana i presentacija seminarskih radova.
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	Predavanja i vježbe. Kombinacija različitih nastavnih metoda koje omogućuju interakciju, aktivno učešće i kontinuirano praćenje rada studenata.																												
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>R. br.</th> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Seminarski rad/rad na projektu</td> <td>20</td> <td>10%</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Prisustvo/aktivnost u nastavi</td> <td>20</td> <td>20%</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Presentacija /domaći rad/terenska nastava</td> <td>10</td> <td>10%</td> </tr> <tr> <td>4.</td> <td>Polusestrialni ispit</td> <td>25</td> <td>25%</td> </tr> <tr> <td>5.</td> <td>Završni ispit</td> <td>25</td> <td>25 %</td> </tr> <tr> <td colspan="2" style="text-align: right;">Ukupno:</td> <td>100 bodova</td> <td>100%</td> </tr> </tbody> </table>	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Seminarski rad/rad na projektu	20	10%	2.	Prisustvo/aktivnost u nastavi	20	20%	3.	Presentacija /domaći rad/terenska nastava	10	10%	4.	Polusestrialni ispit	25	25%	5.	Završni ispit	25	25 %	Ukupno:		100 bodova	100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																										
1.	Seminarski rad/rad na projektu	20	10%																										
2.	Prisustvo/aktivnost u nastavi	20	20%																										
3.	Presentacija /domaći rad/terenska nastava	10	10%																										
4.	Polusestrialni ispit	25	25%																										
5.	Završni ispit	25	25 %																										
Ukupno:		100 bodova	100%																										

	<p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Izrada seminarskog rada na odabranu temu u dogovoru sa nastavnikom. • Prisustvo i aktivno praćenje i učešće u nastavnom procesu. • Domaći rad /prezentacija prema interesu studenta i potrebi nastavnog procesa u dogovoru sa nastavnikom. <ul style="list-style-type: none"> • Aktivnost u nastavi evaluira se tokom cijelog semestra te student može na osnovu aktivnog učestvovanja u diskusijama i interpretacijama određenih tema. • Seminarski rad student izrađuje na osnovu formalnih, sadržajnih i metodoloških uvjeta iz određene topike u skladu sa individualnim interesovanjem i kapacitetima. Student određenu temu predlaže predmetnom nastavniku, te ga uz konzultacije izrađuje i predaje u printanoj formi najkasnije do početka decembra tekuće godine. Alternativno, rad na projektu podrazumjeva aktivno učešće u istraživačkim projektnim aktivnostima koje koordiniraju predmetni nastavnik/ saradnik, a u kojima se stiče praktično iskustvo i vještine prikupljanja, analize i interpretacije podataka. • Domaći rad predstavlja pripremu i izradu određene teme ili određenog poglavlja iz obavezne literature koju potom student prezentira u toku vježbi u formi usmenog izlaganja uz izbor korištenja power-point prezentacije, upotrebe grafoskopa i drugih dostupnih tehničkih pomagala. • Alternativno, terenski rad koji se odvija van učionice, na specifičnim lokacijama koje su relevantne za predmet koji se proučava. Ovaj pristup omogućava studentima da direktno dožive i istraže teorijske koncepte u praksi. <p>*(student u toku nastavnog procesa može prikupiti maksimalno 50 bodova i to na osnovu u tabeli navedenih aktivnosti)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Provjera znanja studenata (PARCIJALNI ISPIT): Test se sastoji od 10 ispitnih pitanja i svako se boduje sa maksimalna 2, 5 boda (minimalna jedinica bodovanja je 0, 5). Ukupan broj bodova po testu je 25. Da bi dobio prolaznu ocjenu student mora prikupiti najmanje 13 bodova. Klasifikacija bodova i ocjena je sljedeća: 13 bodova = ocjena šest (6); 15 bodova = ocjena (7); 20 bodova = ocjena (8); 23 boda = ocjena(9); 25 bodova = ocjena (10). • Uvjet za polaganje završnog ispita je položen test u okviru polusemestralne provjere znanja studenata (test u osmoj sedmici nastave). Bodovanje završnog ispita identično je bodovanju testa I <p>Napomena:</p>
Skala ocjenjivanja	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama. nosi 95-</p>

	<p>100 bodova;</p> <p>b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda;</p> <p>c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda;</p> <p>d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda;</p> <p>e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda;</p> <p>f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>
Literatura	<p><i>Obavezna</i></p> <p>I. Kant, Pravno-politički spisi. Politička kultura, Zagreb.</p> <p>G.W. Hegel, Osnovne crte filozofije prava, Veselin masleša, Sarajevo</p> <p>K. Marx: Kritika Hegelove filozofije prava, Ekonomsko-filozofski rukopisi iz 1844</p> <p>E. Vinsent, Teorije države, SG -Načela politike, Beograd, 2009.</p> <p>J.Grey, Liberalizam, Politička kultura, Zagreb.</p> <p>H. Arendt, Politički eseji, Biblioteka Antibarbarus, Zagreb, 1996. (odabrana poglavlja)</p> <p>H. Arendt, Totalitarizam, Politička kultura, Zagreb, 1996. (odabrana poglavlja)</p> <p>Freeden, Michael, (2006) Političke ideologije, Algoritam, Zagreb. (odabrana poglavlja)</p> <p>Dahl, Robert, (2000) O demokraciji, Politička kultura, Zagreb (odabrana poglavlja)</p> <p><i>Dodatna</i></p> <p>A.Swift, Politička filozofija: Vodič za studente i političare, Clio, Beograd, 2006. (izbor tekstova)</p> <p>Moderno čitanje Kanta, Arete, Beograd, 2005.</p> <p>Vajl E. Problemi Kantove filozofije, Zoran Stojanović, Novi Sad.</p> <p>F.Šluk: Politička filozofija: Tukidid, Kant, Tocqueville, Zagreb: Naprijed, 1977.</p> <p>Prpić, Puhovski, Uzelac (ur.), Leksikon temeljnih pojmova politike, Školska knjiga, Zagreb 1990.</p> <p>Majer K., Nastanak političkog kod Grka, Albatros, Beograd, 2010.</p>
Napomene	

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET

SYLLABUS

Odsjek	SOCIOLOGIJA /SOCIOLOGIJA I ETNOLOGIJA				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	URBANA SOCIOLOGIJA				
Šifra/kod	FIL SOC 215	Status (obavezni ili izborni)	obavezni	ECTS	5
Ciklus studija	I	Semestar	IV	Ak. godina	2024/2025
Nastavnik	Ime i prezime:	Dr. Jelena Gaković, vanredna profesorica			
	Kontakt podaci:	Kabinet: 62 E-mail: jelena.gakovic at ff.unsa.ba Telefon: 253 100	Termin konsultacija	Prema rasporedu	
Saradnik	Ime i prezime	Dr. Tatjana Žarković, viša asistentica			
	Kontakt podaci	Kabinet: 62 E-mail: tatjana.zarkovic at ff.unsa.ba Telefon: 253 100	Termin konsultacija	Prema rasporedu	
Sedmični broj kontakt sati	predavanja __2__ ; seminar _____ ; vježbe __2__				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Društvo i teritorij. Društveni tipovi i modeli teritorizacije. Građansko društvo i teritorij. Urbani svijet. Geneza i tipovi urbanih struktura u europskoj tradiciji. Urbanizacija i gradska modernizacija. Sociološke škole u istraživanju grada. Društvena osnovica suvremene urbanizacije. Akteri, institucije, procesi. Strukturni konflikt. Polarizacija centar-periferija. Urbanizacija i društveni razvitak. Sociološka obilježja urbanizacije u Bosni i Hercegovini. Modeli i granice urbanizacije u razdoblju socijalističke modernizacije. Sociološki aspekti prostornog i urbanističkog planiranja. Suvremene tendencije u istraživanjima odnosa društvo – okoliš. Ruralni prostor Bosne i Hercegovine – standardni razvojni problemi. Kriteriji i tipologije. Seoska socijalna zajednica: odnosi međusobnog poznavanja. Socijalne uloge i pravila ponašanja. Kulturna homogenost. Autarkija i autonomnost u odnosu na globalno društvo. Lokalna specifičnost. Preklapanje rezidencijalnog i radnog prostora. Seosko stanovništvo. Razvoj i društvene promjene u ruralnim sredinama. Ruralna okolica velikih gradova. Uslužni sektor. Migracija stanovništva unutar područja utjecaja grada.				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Ishodi učenja su usmjereni na ostvarivanje navedenih ciljeva, a sve radi ovladavanja tematskim jedinicama pojedinačno kao i stvaranje sposobnosti za njihovu integraciju u smislenu i povezanu cjelinu, a što će omogućiti stvaranje veza između različitih teorija i pravaca kao i kritičko promišljanje i korišćenje naučenog u postavkama istraživačkog rada i u nastavnim aktivnostima.				
Ishodi učenja	Znanje: Razumijeva spoznajnoteorijska i metodološka ishodišta istraživanja urbane				

	<p>sociologije. Zna različite struje mišljenja, škole i teorijska usmjerenja i diferencira istraživanje fenomena urbanog kroz kontaktne discipline. Kritički reflektira o specifičnom društvenom kontekstu urbanog.</p> <p>Vještine: Vješto komunicira s učesnicima u edukaciji, u naučnim i istraživačkim timovima, u poslovnom i radnom okruženju. Samostalno definira/prepoznaje probleme i određuje primjenu adekvatnih metoda kod istraživanja u području društvene komunikacije.</p> <p>Kompetencije: Uspješno prikuplja i tumači relevantne podatke (u okviru izučavanog područja), na osnovu kojih donosi sudove o relevantnim društvenim, naučnim ili etičkim dimenzijama. Kritički misli i koristi naučeno u postavkama istraživačkog rada u nastavnim aktivnostima.</p>
--	--

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica Datum	Nastavna jedinica
1.	Pregled primarne i sekundarne literature, upoznavanje studenata sa režimom izvođenja nastave i seminarским obavezama. Izrada plana rada po sedmicama u skladu sa izvedbenim planom nastave i akademskim kalendarom. Upoznavanje studenata sa kriterijima ocjenjivanja i elementima bodovanja aktivnosti.
2.	Predavanja i vježbe: Uvod u osnovne pojmove discipline, nove tendencije i pravci razvoja urbane sociologije, struje mišljenja, škole i tematska usmjerenja u istraživanjima fenomena urbanog kroz kontaktne discipline.
3.	Predavanja i vježbe: Društvo i teritorij. Društveni tipovi i modeli teritorizacije. Građansko društvo i teritorij. Urbani svijet. Geneza i tipovi urbanih struktura u europskoj tradiciji.
4.	Predavanja i vježbe: Urbanizacija i gradska modernizacija. Sociološke škole u istraživanju grada. Društvena osnovica suvremene urbanizacije. Akteri, institucije, procesi. Strukturni konflikt.
5.	Predavanja i vježbe: Polarizacija centar-periferija. Urbanizacija i društveni razvitak. Sociološka obilježja urbanizacije u Bosni i Hercegovini i šire.
6.	Predavanja i vježbe: Modeli i granice urbanizacije u razdoblju socijalističke modernizacije. Sociološki aspekti prostornog i urbanističkog planiranja. Suvremene tendencije u istraživanjima odnosa društvo – okoliš.
7.	Predavanja i vježbe: Socijalne uloge i pravila ponašanja. Kulturna homogenost. Autarkija i autonomnost u odnosu na globalno društvo. Lokalne specifičnosti, procesi glocalizacije, globalizacije.
8.	Polusestrialna provjera znanja studenata
9.	Predavanja i vježbe: Socijalno isključivanje kroz društveno-prostornu segregaciju. Sociološko razmatranje prostornosti društvenih nejednakosti. Rad na odabranim poglavljima iz obavezne literature. Odbrana i prezentacija seminarских radova.
10.	Predavanja i vježbe: Socijalna stratifikacija i rezidencijalna segregacija: «dualni

	grad»; «grad-tvrđava»; «gated communities», „gradski miljei“, „kreativni miljei“, „new lifestyles“)
	Rad na odabranim poglavljima iz obavezne literature. Odbrana i prezentacija seminarskih radova.
11.	Predavanja i vježbe: Socijalna važnost prirode u urbanom kontekstu. Ekonomski rast vs. odrast (degrowth). Održivi razvoj u zemljama u razvoju. Rad na odabranim poglavljima iz obavezne literature.
12.	Predavanja i vježbe: Globalni svjetski gradovi, megalopolisi, konurbacija. Rad na odabranim poglavljima djela iz obavezne literature. Analiza i diskusija.
13.	Predavanja i vježbe: Grad u umreženom društvu, prostor-vrijeme. prostori tokova.
14.	Predavanja i vježbe: Kritika klasične urbane sociologije i suvremene perspektive. Rad na odabranim poglavljima iz obavezne literature. Odbrana i prezentacija seminarskih radova.
15.	Predavanja i vježbe: Osvrt na suvremeni status discipline u globalnom kontekstu, aktuelne probleme i topike za dalje istraživanje. Vježbe: Diskusija i zaključna razmatranja ključnih teza iz obavezne literature.
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	Predavanja i vježbe. Kombinacija različitih nastavnih metoda koje omogućuju interakciju, aktivno učešće i kontinuirano praćenje rada studenata.																				
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>R. br.</th> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Seminarski rad/rad na projektu</td> <td>20</td> <td>10%</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Prisustvo/aktivnost u nastavi</td> <td>20</td> <td>20%</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Prezentacija /domaći rad/terenski rad</td> <td>10</td> <td>10%</td> </tr> <tr> <td>4.</td> <td>Polusestrialni ispit</td> <td>25</td> <td>25%</td> </tr> </tbody> </table>	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Seminarski rad/rad na projektu	20	10%	2.	Prisustvo/aktivnost u nastavi	20	20%	3.	Prezentacija /domaći rad/terenski rad	10	10%	4.	Polusestrialni ispit	25	25%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																		
1.	Seminarski rad/rad na projektu	20	10%																		
2.	Prisustvo/aktivnost u nastavi	20	20%																		
3.	Prezentacija /domaći rad/terenski rad	10	10%																		
4.	Polusestrialni ispit	25	25%																		

5.	Završni ispit	25	25 %
Ukupno: <u>100</u> bodova			100%

Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:

1. Izrada seminarskog rada na odabranu temu u dogovoru sa nastavnikom.
2. Prisustvo i aktivno praćenje i učešće u nastavnom procesu.
3. Domaći rad /prezentacija prema interesu studenta i potrebi nastavnog procesa u dogovoru sa nastavnikom.
  - Aktivnost u nastavi evaluira se tokom cijelog semestra te student može na osnovu aktivnog učestvovanja u diskusijama i interpretacijama određenih tema.
  - Seminarski rad student izrađuje na osnovu formalnih, sadržajnih i metodoloških uvjeta iz određene topike u skladu sa individualnim interesovanjem i kapacitetima. Student određenu temu predlaže predmetnom nastavniku, te ga uz konzultacije izrađuje i predaje u printanoj formi najkasnije do početka decembra tekuće godine. Alternativno, rad na projektu podrazumjeva aktivno učešće u istraživačkim projektnim aktivnostima koje koordiniraju predmetni nastavnik/ saradnik, a u kojima se stiče praktično iskustvo i vještine prikupljanja, analize i interpretacije podataka.
  - Domaći rad predstavlja pripremu i izradu određene teme ili određenog poglavlja iz obavezne literature koju potom student prezentira u toku vježbi u formi usmenog izlaganja uz izbor korištenja power-point prezentacije, upotrebe grafoskopa i drugih dostupnih tehničkih pomagala.
  - Alternativno, terenski rad koji se odvija van učionice, na specifičnim lokacijama koje su relevantne za predmet koji se proučava. Ovaj pristup omogućava studentima da direktno dožive i istraže teorijske koncepte u praksi.

*(student u toku nastavnog procesa može prikupiti maksimalno 50 bodova i to na osnovu u tabeli navedenih aktivnosti)

4. Provjera znanja studenata (PARCIJALNI ISPIT):
 Test se sastoji od 10 ispitnih pitanja i svako se boduje sa maksimalna 2, 5 boda (minimalna jedinica bodovanja je 0, 5). Ukupan broj bodova po testu je 25. Da bi dobio prolaznu ocjenu student mora prikupiti najmanje 13 bodova. Klasifikacija bodova i ocjena je sljedeća: 13 bodova = ocjena šest (6); 15 bodova = ocjena (7); 20 bodova = ocjena (8); 23 boda = ocjena(9); 25 bodova = ocjena (10).

5. Uvjet za polaganje završnog ispita je položen test u okviru polusemestralne provjere znanja studenata (test u osmoj sedmici nastave). Bodovanje završnog ispita identično je bodovanju testa I

Skala ocjenjivanja

Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:

	<p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova;</p> <p>b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda;</p> <p>c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda;</p> <p>d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda;</p> <p>e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda;</p> <p>f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>
Literatura	<p><i>Obavezna:</i></p> <p>Čaldarović O.: Urbana sociologija. Zagreb: Globus, 1985.</p> <p>Supek, R.(1987) Grad po mjeri čovjeka : s gledišta kulturne antropologije, Naprijed, Zagreb.</p> <p>Doksijadis, K., (1982) Čovek i grad, Nolit., Beograd.</p> <p>Šarinić, J. Čaldarović O., (2015) Suvremena sociologija grada : od "nove urbane sociologije" prema "sociologiji urbanog" Zagreb, Jesenski i Turk.</p> <p>Harvi, Dejvid, Pobunjeni gradovi, Mediterran Publishing, Novi Sad, 2013</p> <p>Davis, M., Planet of Slums, London, Verso, 2006. (u prevodu Planet slumova, V.B.Z., Zagreb, 2011)</p> <p>Marinović-Uzelac: Socijalni prostor grada. Zagreb: Liber, 1978.</p> <p>Rogić I.: Stanovati i biti. Zagreb: Sociološko društvo Hrvatske, 1990.</p> <p><i>Dodatna:</i></p> <p>Prema obavezama/interesima studenata za teme seminarskih radova i prezentacija, i u skladu sa potrebama nastavnog procesa.</p>
Napomene	

SYLLABUS

Odsjek	SOCIOLOGIJA				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	PRIMIJENJENA SOCIOLOGIJA				
Šifra/kod	FIL SOC 314	Status (obavezni ili izborni)	obavezni	ECTS	6
Ciklus studija	I	Semestar	V	Ak. godina	2024/2025
Nastavnik	Ime i prezime	Dr. Jelena Gaković, vanredna profesorica			
	Kontakt podaci	Kabinet: 62 E-mail: jelena.gakovic at ff.unsa.ba Telefon: 253 100	Termin konsultacija	Prema rasporedu	
Saradnik	Ime i prezime	Dr. Tatjana Žarković, viša asistentica			
	Kontakt podaci	Kabinet: 62 E-mail: tatjana.zarkovic at ff.unsa.ba Telefon: 253 100	Termin konsultacija	Prema rasporedu	
Sedmični broj kontakt sati	predavanja __2__ ; seminar _____ ; vježbe __2__				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	<p>Identitet, prostor i vrijeme; sociološka vizija i spoznaja čovjeka kao društvenog aktera; pluralizacija svakodnevnog života i utjecaj kultura na oblikovanje raznih oblika društvenih identiteta. Subkultura, alternativna kultura i životni stilovi; individualni koncept življenja; društvena dinamika kretanja i pokretljivosti aktera u savremenom dobu globalizma i transnacionalnih procesa. Istraživanje društvenih fenomena, društvenih identiteta i relacija, životnih stilova, društvenih grupa u okviru kojih se realiziraju konsenzualne, konfliktne, predvidive i nepredvidive forme društvenog djelovanja.</p> <p>Smisao sociologije kao aplikativne znanosti u izučavanju društvenih grupa i relacija. Sociološka imaginacija. Odnos sociologije i drugih društvenih znanosti. Debata konvencionalna vs. primijenjena sociologija. Primjena socioloških teorija, koncepata i metoda na aktualne društvene probleme. Specijalizirana područja sociologije. Interdisciplinarnost i multidisciplinarnost. Relevantnost profesije sociologa u savremenom društvu. Zanat sociologa. Interakcija znanja i akcije. Primijenjena istraživanja društvenih fenomena, društvenih identiteta i relacija, životnih stilova, društvenih grupa.</p>				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Upoznavanje studenata sa aktualnim teorijskim i metodološkim koncepcijama koje se koriste u oblasti aplikativne sociologije i ukazivanje na značaj sociologije kao praktične znanosti u razumijevanju i analizi svakodnevnih društvenih relacija, fenomena i procesa. Upoznavanje studenata sa osnovnim teorijskim i istraživačkim konceptima u kvantitativnoj i kvalitativnoj metodologiji u sociologiji.				
Ishodi učenja	Ishodi učenja su usmjereni na ostvarivanje navedenih ciljeva, a sve radi				

	<p>ovladavanja tematskim jedinicama pojedinačno kao i stvaranje sposobnosti za njihovu integraciju u smislenu i povezanu cjelinu, a što će omogućiti stvaranje veza između različitih teorija i pravaca kao i kritičko promišljanje i korišćenje naučenog u postavkama istraživačkog rada i u nastavnim aktivnostima.</p> <p>Znanja: Upoznavanje i usvojeno znanje o najaktualnijim teorijskim i metodološkim koncepcijama koje se koriste u oblasti aplikativne sociologije sociologije kao praktične znanosti. Razumijevanje i analiza svakodnevnih društvenih relacija, fenomena i procesa i primjena adekvatnog istraživačkog instrumentarija.</p> <p>Vještine: Sposobnost provođenja terenskog istraživačkog rada. Komparacija i stvaranje veza između različitih teorija i pravaca kao i korišćenje naučenog u postavkama istraživačkog rada i u nastavnim aktivnostima.</p> <p>Kompetencije: Primjena socioloških teorija, koncepata i metoda na aktuelne društvene probleme. Dizajnirati istraživački projekat, definirati i prepoznati problem i metodološke postavke primjerene istraživanom fenomenu. Voditi primijenjena istraživanja društvenih fenomena, društvenih identiteta i relacija, životnih stilova, društvenih grupa.</p>
--	--

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica	Nastavna jedinica
Datum	
1.	Pregled primarne i sekundarne literature, upoznavanje studenata sa režimom izvođenja nastave i seminarskim obavezama.
2.	<p>Predavanje: Uvod u metodologiju društvenih nauka – metodološko utemeljenje sociologije. Status sociologije u okviru društvenih nauka i tendencije njenog razvoja u savremenom kontekstu.</p> <p>Vježbe: Pregled primarne i sekundarne literature, upoznavanje studenata sa režimom izvođenja nastave i seminarskim obavezama</p>
3.	<p>Predavanje: Predmet, metode, ciljevi i odnos sociologije sa drugim znanostima.</p> <p>Vježbe: Analiza odabranih poglavlja iz obavezne literature. Grupna diskusija.</p>
4.	<p>Predavanje: Sociologija kao društvena aplikativna disciplina. Metode i tehnike empirijskih istraživanja. Prednosti i nedostaci specifičnih metoda i tehnika.</p> <p>Vježbe: Analiza odabranih poglavlja iz obavezne literature.</p>
5.	<p>Predavanje: Pozitivizam, postpozitivizam, fenomenologija, kritička teorija, konstruktivizam.</p> <p>Vježbe: Praktična vježba - Izrada nacrtu znanstveno-istraživačkog projekta na teme odabrane prema interesu studenata. Grupna diskusija.</p>
6.	<p>Predavanje: Kvalitativne i kvantitativne metode i pristupi izučavanju društvenih fenomena. Prednosti i nedostaci. Mješovita metodologija.</p> <p>Vježbe: Grupna vježba na izradi nacrtu znanstveno-istraživačkog projekta.</p>

7.	Predavanje: Etnografski pristup u sociologiji –pregled razvoja i savremeni izazovi. Prezentacija i odbrana seminarskih radnji.
8.	Polusemestralna provjera znanja studenata
9.	Predavanje: Faze istraživačkog procesa – od identifikacije istraživačkog problema do rezultata istraživanja. Vježbe: Prezentacija seminarskih radova.
10.	Predavanje: Istraživački postupak : Životne historije, prednosti i nedostaci. Vježbe: Analiza odabranih poglavlja ispitne literature.
11.	Predavanje: Dokumentarno istraživanje - prednosti i nedostaci Vježbe: Prezentacija seminarskih radnji.
12.	Predavanje: Anketno istraživanje – planiranje i provedba. Vježbe: Rad na odabranim poglavljima. Diskusija.
13.	Predavanje: Intervju - prednosti i nedostaci. Vježbe: Grupna diskusija. Odabrani izvori sekundarne literature – preporuka.
14.	Predavanje: Fokus grupe - prednosti i nedostaci. Vježbe: Praktična demonstracija provedbe istraživačke tehnike. Diskusija.
15.	Dopunska predavanja po izboru studenata. Završne konsultacije. Vježbe: Odbrana i prezentacija seminarskih radova.
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	Predavanja i vježbe.
---	----------------------

Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:

R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)
1.	Seminarski rad/rad na projektu	20	20%
2.	Prisustvo/aktivnost u nastavi	20	20%
3.	Prezentacija /domaći rad/terenski rad	10	10%
4.	Polusemestralni ispit	25	25%
5.	Završni ispit	25	25 %
Ukupno: <u>100</u> bodova			100%

Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:

Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra

(struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)

1. Izrada seminarskog rada na odabranu temu u dogovoru sa nastavnikom.
  2. Prisustvo i aktivno praćenje i učešće u nastavnom procesu.
  3. Domaći rad /prezentacija prema interesu studenta u dogovoru sa nastavnikom.
    - Aktivnost u nastavi evaluira se tokom cijelog semestra te student može na osnovu aktivnog učestvovanja u diskusijama i interpretacijama određenih tema.
    - Seminarski rad student izrađuje na osnovu formalnih, sadržajnih i metodoloških uvjeta iz određene topike u skladu sa individualnim interesovanjem i kapacitetima. Student određenu temu predlaže predmetnom nastavniku, te ga uz konzultacije izrađuje i predaje u printanoj formi najkasnije do početka decembra tekuće godine. Alternativno, rad na projektu podrazumjeva aktivno učešće u istraživačkim projektnim aktivnostima koje koordiniraju predmetni nastavnik/saradnik, a u kojima se stiče praktično iskustvo i vještine prikupljanja, analize i interpretacije podataka.
    - Domaći rad predstavlja pripremu i izradu određene teme ili određenog poglavlja iz obavezne literature koju potom student prezentira u toku vježbi u formi usmenog izlaganja uz izbor korištenja power-point prezentacije, upotrebe grafoskopa i drugih dostupnih tehničkih pomagala.
    - Alternativno, terenski rad koji se odvija van učionice, na specifičnim lokacijama koje su relevantne za predmet koji se proučava. Ovaj pristup omogućava studentima da direktno dožive i istraže teorijske koncepte u praksi.
- *(student u toku nastavnog procesa može prikupiti maksimalno 50 bodova i to na osnovu u tabeli navedenih aktivnosti)
4. Provjera znanja studenata (PARCIJALNI ISPIT):
 Test se sastoji od 10 ispitnih pitanja i svako se boduje sa maksimalna 2, 5 boda (minimalna jedinica bodovanja je 0, 5). Ukupan broj bodova po testu je 25. Da bi dobio prolaznu ocjenu student mora prikupiti najmanje 13 bodova. Klasifikacija bodova i ocjena je sljedeća: 13 bodova = ocjena šest (6); 15 bodova = ocjena (7);

	<p>20 bodova = ocjena (8); 23 boda = ocjena (9); 25 bodova = ocjena (10).</p> <p>5. Uslov za polaganje završnog ispita je položen test u okviru polusemestralne provjere znanja studenata (test u osmoj sedmici nastave).</p> <p>Napomena:</p>
Skala ocjenjivanja	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>
Literatura	<p><i>Obavezna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. R. Supek: Zanat sociologa 2. V. Milić: Sociološki metod 3. A. Giddens: New Rules of Sociological Method 4. V. Jupp (ed.): The Sage Dictionary of Social Research Methods <p><i>Dodatna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Marvasti, A. B. Qualitative Research in Sociology. London, Thousand Oaks, New Delhi: SAGE Publications, 2004. 2. Babbie, E.: The Practice of Social Research. USA: Wadsworth, 2010.
Napomene	

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET

SYLLABUS

Odsjek	SOCIOLOGIJA				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	IP Sociologija digitalne kulture				
Šifra/kod	FIL SOC 316	Status (obavezni ili izborni)	Izborni	ECTS	5
Ciklus studija	1	Semestar	V	Ak. godina	2024/2025
Nastavnik	Ime i prezime:	Dr. Jelena Gaković, vanredna profesorica			
	Kontakt podaci:	Kabinet: 62 E-mail: jelena.gakovic at ff.unsa.ba Telefon: 253 100	Termin konsultacija	Prema rasporedu	
Saradnik	Ime i prezime				
	Kontakt podaci	Kabinet: E-mail: Telefon:	Termin konsultacija	Prema rasporedu	
Sedmični broj kontakt sati	predavanja <u> 2 </u> ; seminar <u> </u> ; vježbe <u> 2 </u>				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta					
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Upoznati osnovne pojmove digitalne kulture (subkultura i kontrakultura). Odnos između sociologije (digitalne) kulture i kontaktnih disciplina. Razumjeti veze kulture i tehnološkog razvoja. Razumjeti avangardne umjetničke prakse, kontrakturni utopizam, kritičku teoriju i filozofiju u digitalnom dobu.				
Ishodi učenja	Znanje: Razumijeva teoretske probleme digitalne kulture, subkulture i kontrakture. Zna mjesto i značaj procesa digitalizacije, virtualizacija, medijalizacije kulture u socioloskim i srodnim istraživanjima. Vještine: Samostalno definiira/prepoznaje probleme i određuje primjenu adekvatnih metoda kod istraživanja u području digitalne kulture. Kompetencije: Uspješno prikuplja i tumači relevantne podatke (u okviru izučavanog područja), na osnovu kojih donosi sudove o relevantnim društvenim, naučnim ili etičkim dimenzijama. Kritički misli i koristi naučeno u postavkama istraživačkog rada u nastavnim aktivnostima.				

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica	Nastavna jedinica
Datum	
1.	Pregled primarne i sekundarne literature, upoznavanje studenata sa režimom izvođenja nastave i seminarskim obavezama. Izrada plana rada po sedmicama u skladu sa izvedbenim planom nastave i akademskim kalendarom. Upoznavanje studenata sa kriterijima ocjenjivanja i elementima bodovanja aktivnosti.
2.	Predavanja i vježbe: Pregled literature i dosadašnjih istraživanja u oblasti izučavanja fenomena digitalne kulture.
3.	Predavanja i vježbe: Metodološki i teoretski problemi, osnovni pojmovi i procesi. Odnos između sociologije (digitalne) kulture i kontaktnih disciplina.
4.	Predavanja i vježbe: Analiza suvremenih tokova u oblasti sociologije kulture u kontekstu procesa digitalizacije, virtualizacije i medijizacije. Tehnologija i kultura.
5.	Predavanja i vježbe: Digitalna humanistika. Rad na odabranim poglavljima iz obavezne literature.
6.	Predavanja i vježbe: Analiza topika u okviru djela: Kulture interneta – virtualni prostori, stvarne povijesti i živuća tijela
7.	Predavanja i vježbe: Analiza topika u okviru djela: Kulture interneta – virtualni prostori, stvarne povijesti i živuća tijela
8.	Polusemestralna provjera znanja studenata
9.	Predavanja i vježbe: Obrana i prezentacija seminarskih radova.
10.	Predavanja i vježbe: Avangardne umjetničke prakse, kontrakturni utopizam, kritička teorija i filozofija u digitalnom dobu. Rad na odabranim poglavljima iz obavezne. Obrana i prezentacija seminarskih radova.
11.	Predavanja i vježbe: Rad na odabranim poglavljima iz obavezne literature
12.	Predavanja i vježbe: Rad na odabranim poglavljima iz obavezne literature
13.	Predavanja i vježbe: Rad na odabranim poglavljima iz obavezne literature
14.	Predavanja i vježbe: Rad na odabranim poglavljima iz obavezne literature. Obrana i prezentacija seminarskih radova.
15.	Predavanja i vježbe: Vježbe: Diskusija i zaključna razmatranja ključnih teza iz obavezne literature, Preporuke za dodatnu literaturu i istraživanje.

16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	Predavanja i vježbe. Kombinacija različitih nastavnih metoda koje omogućuju interakciju, aktivno učešće i kontinuirano praćenje rada studenata.																												
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1" data-bbox="464 972 1426 1424"> <thead> <tr> <th>R. br.</th> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Seminarski rad/rad na projektu</td> <td>20</td> <td>10%</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Prisustvo/aktivnost u nastavi</td> <td>20</td> <td>20%</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Prezentacija /domaći rad/terenski rad</td> <td>10</td> <td>10%</td> </tr> <tr> <td>4.</td> <td>Polusemestralni ispit</td> <td>25</td> <td>25%</td> </tr> <tr> <td>5.</td> <td>Završni ispit</td> <td>25</td> <td>25 %</td> </tr> <tr> <td colspan="3" style="text-align: right;">Ukupno: ___100___ bodova</td> <td>100%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Predvidene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Izrada seminarskog rada na odabranu temu u dogovoru sa nastavnikom. 2. Prisustvo i aktivno praćenje i učešće u nastavnom procesu. 3. Domaći rad /prezentacija prema interesu studenta i potrebi nastavnog procesa u dogovoru sa nastavnikom. <ul style="list-style-type: none"> • Aktivnost u nastavi evaluira se tokom cijelog semestra te student može na osnovu aktivnog učestvovanja u diskusijama i interpretacijama određenih tema. • Seminarski rad student izrađuje na osnovu formalnih, sadržajnih i metodoloških uvjeta iz određene topike u skladu sa individualnim interesovanjem i kapacitetima. Student određenu temu predlaže predmetnom nastavniku, te ga uz konzultacije izrađuje i predaje u printanoj formi najkasnije do početka decembra tekuće godine. Alternativno, rad na projektu 	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Seminarski rad/rad na projektu	20	10%	2.	Prisustvo/aktivnost u nastavi	20	20%	3.	Prezentacija /domaći rad/terenski rad	10	10%	4.	Polusemestralni ispit	25	25%	5.	Završni ispit	25	25 %	Ukupno: ___100___ bodova			100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																										
1.	Seminarski rad/rad na projektu	20	10%																										
2.	Prisustvo/aktivnost u nastavi	20	20%																										
3.	Prezentacija /domaći rad/terenski rad	10	10%																										
4.	Polusemestralni ispit	25	25%																										
5.	Završni ispit	25	25 %																										
Ukupno: ___100___ bodova			100%																										

	<p>podrazumjeva aktivno učešće u istraživačkim projektnim aktivnostima koje koordiniraju predmetni nastavnik/ saradnik, a u kojima se stiče praktično iskustvo i vještine prikupljanja, analize i interpretacije podataka.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Domaći rad predstavlja pripremu i izradu određene teme ili određenog poglavlja iz obavezne literature koju potom student prezentira u toku vježbi u formi usmenog izlaganja uz izbor korištenja power-point prezentacije, upotrebe grafoskopa i drugih dostupnih tehničkih pomagala. • Alternativno, terenski rad koji se odvija van učionice, na specifičnim lokacijama koje su relevantne za predmet koji se proučava. Ovaj pristup omogućava studentima da direktno dožive i istraže teorijske koncepte u praksi. <p>*(student u toku nastavnog procesa može prikupiti maksimalno 50 bodova i to na osnovu u tabeli navedenih aktivnosti)</p> <p>4. Provjera znanja studenata (PARCIJALNI ISPIT): Test se sastoji od 10 ispitnih pitanja i svako se boduje sa maksimalna 2, 5 boda (minimalna jedinica bodovanja je 0, 5). Ukupan broj bodova po testu je 25. Da bi dobio prolaznu ocjenu student mora prikupiti najmanje 13 bodova. Klasifikacija bodova i ocjena je sljedeća: 13 bodova = ocjena šest (6); 15 bodova = ocjena (7); 20 bodova = ocjena (8); 23 boda = ocjena(9); 25 bodova = ocjena (10).</p> <p>5. Uvjet za polaganje završnog ispita je položen test u okviru polusemestralne provjere znanja studenata (test u osmoj sedmici nastave). Bodovanje završnog ispita identično je bodovanju testa I</p>
Skala ocjenjivanja	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>
Literatura	<p><i>Obavezna:</i></p> <p>Gir C., Digitalna kultura, Clio, Beograd, 2011.</p> <p><i>Dopunska:</i></p> <p>Shields. R., Kulture interneta – virtualni prostori, stvarne povijesti i živuća tijela. Zagreb. Jesenski i Turk. 2001.</p> <p>Featherstone M. i Burrows R.(ur.), Kiberprostor, kibertijela, cyberpunk : kulture tehnološke tjelesnosti. Jesenski i Turk. Zagreb, 2001.</p> <p>McChesney R. W. Digitalna isključenost: Kako kapitalizam okreće internet protiv demokracije. Zagreb. Multimedijalni institut. 2013.</p>

	<p><i>Dodatna:</i></p> <p>Prema obavezama/interesima studenata za teme seminarskih radova i prezentacija, i u skladu sa potrebama nastavnog procesa.</p>
Napomene	

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET

SYLLABUS

Odsjek	SOCIOLOGIJA				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	EKONOMSKA SOCIOLOGIJA				
Šifra/kod	FIL SOC 413	Status (obavezni ili izborni)	obavezni	ECTS	6
Ciklus studija	II	Semestar	I	Ak. godina	2024/2025
Nastavnik	Ime i prezime:	Dr. Jelena Gaković, vanredna profesorica			
	Kontakt podaci:	Kabinet: 62 E-mail: jelena.gakovic at ff.unsa.ba Telefon: 253 100	Termin konsultacija	Prema rasporedu	
Saradnik	Ime i prezime				
	Kontakt podaci	Kabinet: E-mail: Telefon:	Termin konsultacija	Prema rasporedu	
Sedmični broj kontakt sati	predavanja <u> 2 </u> ; seminar <u> </u> ; vježbe <u> 2 </u>				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Sadržaj nastavnog predmeta izučava se kroz klasične i savremene pravce ekonomske sociologije i u nekoliko problemskih sklopova: Ekonomska sociologija kao znanstvena disciplina. Politička ekonomija. Rad i radna snaga. Organizacije. Proizvodnja, potrošnja, raspodjela i razmjena. Pojam i nastanak robne proizvodnje. Roba i njena osnovna svojstva. Način izražavanja vrijednosti robe. Novac. Vrijednost. Tržište. Postvarenje odnosa proizvodnje. Ekonomska globalizacija svijeta. Rod i ekonomija. Kulturna dimenzija ekonomskih pojava. Kultura, religija i ekonomska etika.				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Upoznati studente sa glavnim pojmovima i topikama ekonomske sociologije i istraživanjima socijalnih implikacija ekonomskih dimenzija globalizacije. Studenti dobijaju uvid u spoznaje klasika i savremenih autora i razumijevaju značaj analize društvenih odnosa i ekonomskih interesa.				
Ishodi učenja	Znanje: Razumijeva spoznajnoteorijska i metodološka ishodišta istraživanja				

	<p>ekonomske sociologije. Zna različite savremene struje mišljenja, klasične škole i savremena teorijska usmjerenja i diferencira ekonomske dimenzije društvenih procesa i odnosa . Kritički reflektira o specifičnom društvenom kontekstu unutar debata o globalizaciji i globalizma.</p> <p>Vještine: Vješto komunicira s učesnicima u edukaciji, u naučnim i istraživačkim timovima, u poslovnom i radnom okruženju. Samostalno definira/prepoznaje probleme i određuje primjenu adekvatnih metoda kod istraživanja u području ekonomske sociologije.</p> <p>Kompetencije: Uspješno prikuplja i tumači relevantne podatke (u okviru izučavanog područja), na osnovu kojih donosi sudove o relevantnim društvenim, naučnim ili etičkim dimenzijama. Kritički misli i koristi naučeno u postavkama istraživačkog rada u nastavnim aktivnostima.</p>
--	--

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica Datum	Nastavna jedinica
1.	Pregled primarne i sekundarne literature, upoznavanje studenata sa režimom izvođenja nastave i seminarskim obavezama. Izrada plana rada po sedmicama u skladu sa izvedbenim planom nastave i akademskim kalendarom. Upoznavanje studenata sa kriterijima ocjenjivanja i elementima bodovanja aktivnosti.
2.	Predavanja i vježbe: Daje se povijesni pregled razvoja ekonomske sociologije kao zasebne discipline i upoznaje studente sa ključnim autorima i pravcima istraživanja ekonomske organizacije društva u okvirima klasične sociologije.
3.	Predavanja i vježbe: Studenti se bolje upoznaju sa osnovnim glosarijem u izučavanju ekonomskog sektora društvene ontologije. Pojam interesa i njegova uloga u ekonomskoj sociologiji.
4.	Predavanja i vježbe: Kapitalizam kao način organiziranja ekonomije. Moderni kapitalizam. Odnos demokracije i tržišnog kapitalizma. Neoliberalni kapitalizam.
5.	Predavanja i vježbe: Ekonomski i sociološki pristupi tržištima. Rad na odabranim poglavljima djela: Načela ekonomske sociologije.
6.	Predavanja i vježbe: Rad na odabranim poglavljima djela O porijeklu bogatstva naroda (Smith)
7.	Predavanja i vježbe: Rad na odabranim poglavljima djela Kapital (Marx)
8.	Polusemestralna provjera znanja studenata
9.	Predavanja i vježbe: Nacionalne ekonomije i transnacionalni protok kapitala u doba globalizacije. Ekonomski suverenitet i transnacionalne kompanije. Institucije globalnog upravljanja. Rad na odabranim poglavljima iz obavezne literature. Odbrana i prezentacija

	seminarskih radova.
10.	Predavanja i vježbe: Informacijska ekonomija - mrežna logika društvene strukture. Uspon informacionalizma. "Informatizirani kapitalizam". Rad na odabranim poglavljima iz literature. Odbrana i prezentacija seminarskih radova.
11.	Predavanja i vježbe: Kulturne dimenzije ekonomskih pojava. Pitanje vrijednosti i kulturni relativizam. Forme razmjene i dijeljenja koji predstavljaju alternativu ekonomskim razmjenama konkurentnih robnih sistema. Rad na odabranim poglavljima iz literature.
12.	Predavanja i vježbe: Rod i ekonomija. Domaćinstvo i tradicionalna podjela poslova. Ženski rad, posao i plata. Profesionalna segregacija. "Stakleni plafon", vertikalna i horizontalna diskriminacija. Feminizacija siromaštva. Tinski rad i diskusija.
13.	Predavanja i vježbe: Rad na odabranim poglavljima djela Što je globalizacija? Zablude globalizma – odgovori na globalizaciju, autora Urlicha Becka. Diskusija.
14.	Predavanja i vježbe: Rad na odabranim poglavljima djela "Proturječja globalizacije" iz obavezne literature. Odbrana i prezentacija seminarskih radova.
15.	Predavanja i vježbe: Osvrt na suvremeni status sociologije ekonomije kao posebne grane sociologije i tendencije njenog razvoja u globalnom kontekstu. Vježbe: Diskusija i zaključna razmatranja ključnih teza iz obavezne literature. Preporuke za dodatnu literaturu i istraživanje.
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	Predavanja i vježbe. Kombinacija različitih nastavnih metoda koje omogućuju interakciju, aktivno učešće i kontinuirano praćenje rada studenata.
---	---

Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:

R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)
1.	Seminarski rad/rad na projektu	20	10%
2.	Prisustvo/aktivnost u nastavi	20	20%
3.	Prezentacija /domaći rad/ terenska nastava	10	10%
4.	Polusemestralni ispit	25	25%
5.	Završni ispit	25	25 %
Ukupno:		100 bodova	100%

Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:

Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra

(struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)

1. Izrada seminarskog rada na odabranu temu u dogovoru sa nastavnikom.
2. Prisustvo i aktivno praćenje i učešće u nastavnom procesu.
3. Domaći rad /prezentacija prema interesu studenta i potrebi nastavnog procesa u dogovoru sa nastavnikom.
  - Aktivnost u nastavi evaluira se tokom cijelog semestra te student može na osnovu aktivnog učestvovanja u diskusijama i interpretacijama određenih tema.
  - Seminarski rad student izrađuje na osnovu formalnih, sadržajnih i metodoloških uvjeta iz određene topike u skladu sa individualnim interesovanjem i kapacitetima. Student određenu temu predlaže predmetnom nastavniku, te ga uz konzultacije izrađuje i predaje u printanoj formi najkasnije do početka decembra tekuće godine. Alternativno, rad na projektu podrazumjeva aktivno učešće u istraživačkim projektnim aktivnostima koje koordiniraju predmetni nastavnik/ saradnik, a u kojima se stiče praktično iskustvo i vještine prikupljanja, analize i interpretacije podataka.
  - Domaći rad predstavlja pripremu i izradu određene teme ili određenog poglavlja iz obavezne literature koju potom student prezentira u toku vježbi u formi usmenog izlaganja uz izbor korištenja power-point prezentacije, upotrebe grafoskopa i drugih dostupnih tehničkih pomagala.
  - Alternativno, terenski rad koji se odvija van učionice, na specifičnim lokacijama koje su relevantne za predmet koji se proučava. Ovaj pristup omogućava studentima da direktno dožive i istraže teorijske koncepte u praksi.

*(student u toku nastavnog procesa može prikupiti maksimalno 50 bodova i to na osnovu u tabeli navedenih aktivnosti)

4. Provjera znanja studenata (PARCIJALNI ISPIT):

Test se sastoji od 10 ispitnih pitanja i svako se boduje sa maksimalna 2, 5 boda (minimalna jedinica bodovanja je 0, 5). Ukupan broj bodova po testu je 25. Da bi dobio prolaznu ocjenu student mora prikupiti najmanje 13 bodova. Klasifikacija

	<p>bodova i ocjena je sljedeća: 13 bodova = ocjena šest (6); 15 bodova = ocjena (7); 20 bodova = ocjena (8); 23 boda = ocjena(9); 25 bodova = ocjena (10).</p> <p>5. Uvjet za polaganje završnog ispita je položen test u okviru polusestrialne provjere znanja studenata (test u osmoj sedmici nastave). Bodovanje završnog ispita identično je bodovanju testa I</p>
Skala ocjenjivanja	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>
Literatura	<p><i>Obavezna:</i></p> <p>Swedberg Richard, Načela ekonomske sociologije, Mate: Zagreb & CID Podgorica, 2008. Smith Adam: O porijeklu bogatstva naroda. Beograd: Kultura, 1970. Marx Karl : Kapital. Beograd: Prosveta, 1978. Beck, Ulrich, Što je globalizacija? Zablude globalizma – odgovori na globalizaciju, Zagreb. Vizura, 2003. Stiglitz, Joseph, E. : Proturječja globalizacije. Beograd, SBM, 2004</p> <p><i>Dodatna:</i></p> <p>Harvey, David: A Companion to Marx's Capital, London-NY, Verso, 2010. Harvey, David. Kratka istorija neoliberalizma, Mediteran publishing, Novi Sad, 2012. (Harvey, David, Kratka povijest neoliberalizma, V.B.Z., Zagreb, 2013.) Polany Karl, Velika preobrazba: politički i ekonomski izvori našeg vremena, Jesenski i Turk, Zagreb, 1999. Zimel Georg, Filozofija novca, IK Zorana Stojanovića, Sremski karlovci, 2004. Weber Max, Privreda i društvo, Prosveta, Beograd, 1976.</p> <p>Prema obavezama/interesima studenata za teme seminarskih radova i prezentacija, i u skladu sa potrebama nastavnog procesa.</p>
Napomene	

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET

SYLLABUS

Odsjek	SOCIOLOGIJA I ETNOLOGIJA				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	VIZUELNA ANTROPOLOGIJA - IP				
Šifra/kod	FIL ETNO 410	Status (obavezni ili izborni)	izborni	ECTS	4
Ciklus studija	II	Semestar	I	Ak. godina	2024/2025
Nastavnik	Ime i prezime:	Dr. Jelena Gaković, vanredna profesorica			
	Kontakt podaci:	Kabinet: 62 E-mail: jelena.gakovic at ff.unsa.ba Telefon: 253 100	Termin konsultacija	Prema rasporedu	
Saradnik	Ime i prezime	Dr. Tatjana Žarković, viša asistentica			
	Kontakt podaci	Kabinet: 62 E-mail: tatjana.zarkovic at ff.unsa.ba Telefon: 253 100	Termin konsultacija	Prema rasporedu	
Sedmični broj kontakt sati	predavanja <u>2</u> ; seminar _____; vježbe <u>2</u>				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Dokumentarni film kao preteča i utemeljenje etnografskog filma. Odnos etnografije i dokumentarnog filma. Kontekstualizacija i značenje vizuelne antropologije. Tehnologije dokumentiranja i kulturna praksa u svrhu kreiranja arhivske grade. Participatorni pristupi. Analiza socijalne interakcije. (auto) biografski pristup, subjektivni glasovi, reflektivni pristup poziciji autora i reprezentacija Drugog. Etička dimenzija u vizuelnoj antropologiji. Politička dimenzija i angažirani film. Estetika. Pitanje posmatrača. Analiza socijalne intervencije kroz film. Festivali etnografskog filma.				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Upoznavanje studenata sa metodološkim i teoretskim problemima vizuelne antropologije. Vizuelna kultura (materijalna kultura, rituali, vizuelni mediji i umjetnost). Fokus je na korištenju filma, videa i fotografije u antropološkim istraživanjima i prezentacijama rezultata etnografskih terenskih istraživanja				
Ishodi učenja	Znanje: Razumijeva teoretske probleme vizuelne antropologije, vizuelnu kulturu (materijalna kultura, rituali, vizuelni mediji i umjetnost). Zna mjesto i značaj				

	<p>filma, videa i fotografije u antropološkim istraživanjima i prezentacijama rezultata etnografskih terenskih istraživanja.</p> <p>Vještine: Samostalno definira/prepoznaje probleme i određuje primjenu adekvatnih metoda kod istraživanja u području vizuelne antropologije.</p> <p>Kompetencije: Uspješno prikuplja i tumači relevantne podatke (u okviru izučavanog područja), na osnovu kojih donosi sudove o relevantnim društvenim, naučnim ili etičkim dimenzijama. Kritički misli i koristi naučeno u postavkama istraživačkog rada u nastavnim aktivnostima.</p>
--	---

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica	Nastavna jedinica
Datum	
1.	Pregled primarne i sekundarne literature, upoznavanje studenata sa režimom izvođenja nastave i seminarskim obavezama. Izrada plana rada po sedmicama u skladu sa izvedbenim planom nastave i akademskim kalendarom. Upoznavanje studenata sa kriterijima ocjenjivanja i elementima bodovanja aktivnosti.
2.	Predavanja i vježbe: Osnove vizualne kulture i komunikacije - studenti se upoznaju sa konceptima morfoloških, ikonografskih i strukturalnih analiza oblikovanja vizualne kulture. <i>Znakovi i simboli. Iconic turn.</i>
3.	Predavanja i vježbe: Metodološki i teoretski problemi vizuelne antropologije. Vizuelna kultura (materijalna kultura, rituali, vizuelni mediji i umjetnost). Korištenje filma, videa i fotografije u antropološkim istraživanjima.
4.	Predavanja i vježbe: Dokumentarni film kao preteča i utemeljenje etnografskog filma. Odnos etnografije i dokumentarnog filma.
5.	Predavanja i vježbe: Tehnologije dokumentiranja i kulturna praksa u svrhu kreiranja arhivske građe. Rad na odabranim poglavljima iz obavezne literature.
6.	Predavanja i vježbe: Participatorni pristupi. Analiza socijalne interakcije, (auto) biografski pristup, subjektivni glasovi, reflektivni pristup poziciji autora i reprezentacija Drugog.
7.	Predavanja i vježbe: Etička dimenzija u vizuelnoj antropologiji. Politička dimenzija i angažirani film. Estetika. Pitanje posmatrača. Analiza socijalne intervencije kroz film. Festivali etnografskog filma.
8.	Polusemestralna provjera znanja studenata
9.	Predavanja i vježbe: Rekonstrukcija kulture i društvenosti na filmu, od prvobitnih formi društvene organizacije tzv. "nižih kultura" do suvremenih formi društvene organizacije, društvenih institucija, komunikacija, interakcija i konflikata. Rad na odabranim poglavljima iz obavezne literature. Odbrana i prezentacija seminarskih radova.
10.	Predavanja i vježbe:

	Rad na odabranim poglavljima iz obavezne literature Načela vizuelne antropologije (ur. Pol Hokings). Odbrana i prezentacija seminarskih radova.
11.	Predavanja i vježbe: Rad na odabranim poglavljima iz obavezne literature Načela vizuelne antropologije (ur. Pol Hokings)
12.	Predavanja i vježbe: Rad na odabranim poglavljima djela Reframing Visual Social Science: Towards a More Visual Sociology and Anthropology.
13.	Predavanja i vježbe: Rad na odabranim poglavljima djela Reframing Visual Social Science: Towards a More Visual Sociology and Anthropology.
14.	Predavanja i vježbe: Rad na odabranim poglavljima iz obavezne literature Anthropology. Photography as a Research Method. Odbrana i prezentacija seminarskih radova.
15.	Predavanja i vježbe: Osvrt na suvremeni status vizuelne antropologije kao posebne grane i tendencije njenog razvoja u globalnom kontekstu. Vježbe: Diskusija i zaključna razmatranja ključnih teza iz obavezne literature. Preporuke za dodatnu literaturu i istraživanje.
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	Predavanja i vježbe. Kombinacija različitih nastavnih metoda koje omogućuju interakciju, aktivno učešće i kontinuirano praćenje rada studenata.																								
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>R. br.</th> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Seminarski rad/rad na projektu</td> <td>20</td> <td>10%</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Prisustvo/aktivnost u nastavi</td> <td>20</td> <td>20%</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Prezentacija /domaći rad/terenska nastava</td> <td>10</td> <td>10%</td> </tr> <tr> <td>4.</td> <td>Polusemestralni ispit</td> <td>25</td> <td>25%</td> </tr> <tr> <td>5.</td> <td>Završni ispit</td> <td>25</td> <td>25 %</td> </tr> </tbody> </table>	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Seminarski rad/rad na projektu	20	10%	2.	Prisustvo/aktivnost u nastavi	20	20%	3.	Prezentacija /domaći rad/terenska nastava	10	10%	4.	Polusemestralni ispit	25	25%	5.	Završni ispit	25	25 %
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																						
1.	Seminarski rad/rad na projektu	20	10%																						
2.	Prisustvo/aktivnost u nastavi	20	20%																						
3.	Prezentacija /domaći rad/terenska nastava	10	10%																						
4.	Polusemestralni ispit	25	25%																						
5.	Završni ispit	25	25 %																						

Ukupno: <u> 100 </u> bodova			100%

Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:

1. Izrada seminarskog rada na odabranu temu u dogovoru sa nastavnikom.
2. Prisustvo i aktivno praćenje i učešće u nastavnom procesu.
3. Domaći rad /prezentacija prema interesu studenta i potrebi nastavnog procesa u dogovoru sa nastavnikom.
  - Aktivnost u nastavi evaluira se tokom cijelog semestra te student može na osnovu aktivnog učestvovanja u diskusijama i interpretacijama određenih tema.
  - Seminarski rad student izrađuje na osnovu formalnih, sadržajnih i metodoloških uvjeta iz određene topike u skladu sa individualnim interesovanjem i kapacitetima. Student određenu temu predlaže predmetnom nastavniku, te ga uz konzultacije izrađuje i predaje u printanoj formi najkasnije do početka decembra tekuće godine. Alternativno, rad na projektu podrazumjeva aktivno učešće u istraživačkim projektnim aktivnostima koje koordiniraju predmetni nastavnik/ saradnik, a u kojima se stiče praktično iskustvo i vještine prikupljanja, analize i interpretacije podataka.
  - Domaći rad predstavlja pripremu i izradu određene teme ili određenog poglavlja iz obavezne literature koju potom student prezentira u toku vježbi u formi usmenog izlaganja uz izbor korištenja power-point prezentacije, upotrebe grafoskopa i drugih dostupnih tehničkih pomagala.
  - Alternativno, terenski rad koji se odvija van učionice, na specifičnim lokacijama koje su relevantne za predmet koji se proučava. Ovaj pristup omogućava studentima da direktno dožive i istraže teorijske koncepte u praksi.

*(student u toku nastavnog procesa može prikupiti maksimalno 50 bodova i to na osnovu u tabeli navedenih aktivnosti)

4. Provjera znanja studenata (PARCIJALNI ISPIT):
 Test se sastoji od 10 ispitnih pitanja i svako se boduje sa maksimalna 2, 5 boda (minimalna jedinica bodovanja je 0, 5). Ukupan broj bodova po testu je 25. Da bi dobio prolaznu ocjenu student mora prikupiti najmanje 13 bodova. Klasifikacija bodova i ocjena je sljedeća: 13 bodova = ocjena šest (6); 15 bodova = ocjena (7); 20 bodova = ocjena (8); 23 boda = ocjena(9); 25 bodova = ocjena (10).

5. Uvjet za polaganje završnog ispita je položen test u okviru polusemestralne provjere znanja studenata (test u osmoj sedmici nastave). Bodovanje završnog ispita identično je bodovanju testa I

Skala ocjenjivanja

Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:

- a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama. nosi 95-100 bodova;

	<p>b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda;</p> <p>c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda;</p> <p>d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda;</p> <p>e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda;</p> <p>f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>
Literatura	<p><i>Obavezna:</i></p> <p>Paić Ž., Purgar K., (ur.) 2009, Vizualna konstrukcija kulture, Antibarbarus, Zagreb. Hawkins, P., (2014) Načela vizuelne antropologije, Clio, Beograd. Postill, J. (2011), Localizing the Internet: An Anthropological Account. Oxford and New York: Berghahn Luc Pauwels, 2015. Reframing Visual Social Science: Towards a More Visual Sociology and Anthropology, Cambridge University Press Grimshaw A., Ravetz A., 2009. Observational Cinema: Anthropology, Film, and the Exploration of Social Life, Indiana University Press</p> <p>Collier, 1986, Visual Anthropology. Photography as a Research Method</p> <p><i>Dodatna:</i></p> <p>Prema obavezama/interesima studenata za teme seminarskih radova i prezentacija, i u skladu sa potrebama nastavnog procesa.</p> <p><i>Preporučena:</i></p> <p>Erkan A., 2018. Interpreting Visual Ethnography: Texts, Photos and the Construction of Sociological Meanings, Routledge; 1 edition Pink, S. (2011). Digital visual anthropology: Potentials and challenges. In M. Banks & J. Ruby (ur.), Made to be seen: Perspectives on the history of visual anthropology. Chicago: The University of Chicago Press. Banks, Marcus in Howard Morphy, 1999, Rethinking Visual Anthropology. New Haven, London: Yale University Press Collier, 1986, Visual Anthropology. Photography as a Research Method Banks, Marcus, 2001, Visual methods in Social Research. London, Thousand Oaks: Sage. Crawford, Peter Ian in David Turton, 1992, Film as Ethnography. Manchester, New York: Manchester University press</p>
Napomene	

SYLLABUS

Odsjek	SOCIOLOGIJA				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	IP Društvena konstrukcija tehnologije				
Šifra/kod	FIL SOC 416	Status (obavezni ili izborni)	izborni	ECTS	5
Ciklus studija	II	Semestar	I	Ak. godina	2022/2023 2023/2024 2024/2025
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	—				
Nastavnik	Ime i prezime	Dr. Jelena Gaković, vanredna profesorica			
	Kontakt podaci	Kabinet: 62 E-mail: jelena.gakovic@ff.unsa.ba Telefon: 25 31 00	Termin konsultacija	Prema rasporedu	
Saradnik	Ime i prezime				
	Kontakt podaci	Kabinet: E-mail: Telefon:	Termin konsultacija	Prema rasporedu	
Sedmični broj kontakt sati	Predavanja 3 seminar ___3___; vježbe				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Tehnologija/tehnika – definicija pojmova. Kritička teorija tehnologije. Znanost i tehnika kao ideologija. Tehnološki determinizam. Pitanje tehnologije kroz prizmu socijalnog konstruktivizma. Techno-fix. Humanizacija tehnologije. Društvene transformacije posredovane tehnologijom na makro i mikro planu. Etičke implikacije tehnološkog razvoja. Rizici i tehnološka kultura. Tehnologija, priroda i odgovornost.				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Cilj je upoznati studente sa sociološkim istraživanjima tehnologije i socijalnim aspektima tehnološkog razvoja u savremenom društvu. Studenti dobijaju uvide o osnovnim teorijskim pristupima izučavanju fenomena, srodnim tematskim područjima i tematima.				
Ishodi učenja	Studenti znanjem pokazuju sistematično razumijevanje područja studija te vladanje vještinama i metodama istraživačkog rada u vezi sa zadatim područjem. Ishodi učenja su usmjereni na ostvarivanje navedenih ciljeva, a sve radi ovladavanja tematskim jedinicama pojedinačno kao i stvaranje sposobnosti za njihovu integraciju u smislenu i povezanu cjelinu, a što će omogućiti stvaranje veza između različitih teorija i pravaca kao i kritičko promišljanje i korišćenje naučenog u postavkama istraživačkog rada i u nastavnim aktivnostima.				

--	--

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica	Nastavna jedinica
Datum	
1.	Pregled literature, upoznavanje studenata sa režimom izvođenja nastave i obavezama studenata
2.	Predavanja: Definiranje temeljnih pojmova. Tehnologija - tehnika. Vježbe: Analiza dijelova iz djela Stoljeće rearanžiranja
3.	Predavanja: Kritička teorija tehnologije. Vježbe: Analiza teksta iz djela Stoljeće rearanžiranja
4.	Predavanja: Socio-konstruktivizam kao teorijska perspektiva. Vježbe: Analiza teksta Socijalni konstruktivizam.
5.	Predavanja: Pitanje tehnologije kroz prizmu sociokonstruktivizma. Vježbe: : Analiza teksta The Social Shaping of Technology
6.	Predavanja: Tehnološki determinizam. Vježbe: : Analiza teksta The Social Shaping of Technology
7.	Predavanja: Znanost i tehnika kao ideologija. Vježbe: : Analiza teksta Rizično društvo – u susret novoj moderni
8.	Polusestralna provjera znanja studenata
9.	Predavanja: Humanizacija tehnologije. Vježbe:) Questioning technology
10.	Predavanja Društvene transformacije posredovane tehnologijom na makro i mikro planu. Vježbe : Presentacija seminarских radnji
11.	Predavanja: Etičke implikacije tehnološkog razvoja. Rizici i tehnološka kultura. Vježbe: : Analiza teksta Questioning technology
12.	Predavanja: Tehnologija, priroda i odgovornost Vježbe: : Analiza teksta Rizično društvo – u susret novoj moderni
13.	Predavanja: Kompjuteri i etika u sajber dobu. Vježbe: Presentacija seminarских radnji
14.	Predavanja: protivrječnosti razvoja novih tehnologija Vježbe: Presentacija seminarских radnji
15.	Druga pismena provjera znanja
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)

17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

<p>Način izvođenja nastave (oblici i metode)</p>	<p>Predavanja i vježbe (kombinacija demonstracijske i seminarske rasprave, interaktivni i individualni pristup, metode usmenog izlaganja, dijaloška metoda i izvođenje samostalnih vježbi, metoda rada na tekstu)</p>																																
<p>Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)</p>	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1" data-bbox="464 913 1425 1357"> <thead> <tr> <th>R. br.</th> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Aktivnost u nastavi</td> <td>5</td> <td>5 %</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Seminarski rad/rad na projektu</td> <td>5</td> <td>5 %</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Domaći rad / prezentacija/terenska nastava</td> <td>10</td> <td>10 %</td> </tr> <tr> <td>4.</td> <td>Prva polusestrialna provjera znanja</td> <td>20</td> <td>20 %</td> </tr> <tr> <td>5.</td> <td>Druga pismena provjera znanja</td> <td>20</td> <td>20 %</td> </tr> <tr> <td>6.</td> <td>Završni ispit</td> <td>40</td> <td>40 %</td> </tr> <tr> <td colspan="3" style="text-align: right;">Ukupno: 100 bodova</td> <td>100%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aktivnost u nastavi evaluira se tokom cijelog semestra te student može na osnovu aktivnog učestvovanja u diskusijama i interpretacijama određenih tema. • Seminarski rad student izrađuje na osnovu formalnih, sadržajnih i metodoloških uvjeta iz određene topike u skladu sa individualnim interesovanjem i kapacitetima. Student određenu temu predlaže predmetnom nastavniku, te ga uz konzultacije izrađuje i predaje u printanoj formi najkasnije do početka decembra tekuće godine. Alternativno, rad na projektu podrazumjeva aktivno učešće u istraživačkim projektnim aktivnostima koje koordiniraju predmetni nastavnik/ saradnik, a u kojima se stiče praktično iskustvo i vještine prikupljanja, analize i interpretacije podataka. • Domaći rad predstavlja pripremu i izradu određene teme ili određenog poglavlja iz obavezne literature koju potom student prezentira u toku vježbi u formi usmenog izlaganja uz izbor korištenja power-point 	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Aktivnost u nastavi	5	5 %	2.	Seminarski rad/rad na projektu	5	5 %	3.	Domaći rad / prezentacija/terenska nastava	10	10 %	4.	Prva polusestrialna provjera znanja	20	20 %	5.	Druga pismena provjera znanja	20	20 %	6.	Završni ispit	40	40 %	Ukupno: 100 bodova			100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																														
1.	Aktivnost u nastavi	5	5 %																														
2.	Seminarski rad/rad na projektu	5	5 %																														
3.	Domaći rad / prezentacija/terenska nastava	10	10 %																														
4.	Prva polusestrialna provjera znanja	20	20 %																														
5.	Druga pismena provjera znanja	20	20 %																														
6.	Završni ispit	40	40 %																														
Ukupno: 100 bodova			100%																														

	<p>prezentacije i drugih dostupnih tehničkih pomagala. Alternativno, terenski rad koji se odvija van učionice, na specifičnim lokacijama koje su relevantne za predmet koji se proučava. Ovaj pristup omogućava studentima da direktno dožive i istraže teorijske koncepte u praksi.</p> <p>Prva polusestrialna provjera znanja izvodi se u toku osme sedmice nastave i obuhvata test od 10 ispitnih pitanja iz tema i oblasti koje su do osme sedmice obrađene kao nastavne jedinice u sklopu predavanja i seminara.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Druga pismena provjera znanja obuhvata test od 10 ispitnih pitanja iz tema i oblasti koje su obrađene kao nastavne jedinice u sklopu predavanja i vježbi u toku druge polovine semestra. Studentu koji iz prve polusestrialne provjere znanja ne prikupi minimalno 10 bodova omogućit će se integralno polaganje pismene provjere znanja koja obuhvata gradivo iz cijelog semestra (prva i druga provjera znanja). • Završni ispit se može organizirati u formi pismene ili usmene provjere znanja iz nastavnih jedinica koje su se obrađivale tokom semestra. • U ovisnosti od broja prikupljenih bodova student dobija ocjenu koja je predviđena dole navedenom skalom ocjenjivanja.
Skala ocjenjivanja	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>
Literatura	<p><i>Obavezna</i></p> <p>Ibrulj, N. (2005) Stoljeće Rearanžiranja. Eseji o identitetu, znanju i društvu. Theoria, Sarajevo (odabrana poglavlja)</p> <p>Feenberg A., (2001) Questioning technology, Routledge.</p> <p>Mackenzie, D., Wajcman, J. (1999) The Social Shaping of Technology, Open University Press.</p> <p>Latur B., (1996) Aramis or the Love for Technology, Harvard University Press.</p> <p>Hester, D.M., (2009) Kompjuteri i etika u sajber dobu. Beograd. Društvena misao.</p>

	Beck, U.,(2001) Rizično društvo – u susret novoj moderni, Filip Višnjić, Beograd. Walker, C.R. (1968) Moderna tehnologija i civilizacija: uvod u ljudske probleme u doba strojeva, Naprijed, Zagreb.
	<i>Dodatna</i> (Tekstovi iz aktuelne znanstvene periodike)
Napomene	_____

SYLLABUS

Odsjek	SOCIOLOGIJA				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	IP SOCIOLOGIJA MARGINALIZOVANIH GRUPA I INKLUZIJA				
Šifra/kod	FIL SOC 415	Status (obavezni ili izborni)	IZBORNI	ECTS	6
Ciklus studija	II	Semestar	I	Ak. godina	2024/2025
Nastavnik	Ime i prezime	Dr. Jelena Gaković, vanredna profesorica			
	Kontakt podaci	Kabinet: 62 E-mail: jelena.gakovic at ff.unsa.ba Telefon: 253 100	Termin konsultacija	Prema rasporedu	
Saradnik	Ime i prezime	Dr. Tatjana Žarković, viša asistentica			
	Kontakt podaci	Kabinet: 62 E-mail: tatjana.zarkovic at ff.unsa.ba Telefon: 253 100	Termin konsultacija	Prema rasporedu	
Sedmični broj kontakt sati	predavanja __2__ ; seminar _____ ; vježbe __2__				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Razmatranje pojma, uzroka, tipova i karakteristika marginalizovanih grupa iz različitih teorijskih perspektiva; analiza postojećih strategija inkluzije: osmišljavanje samostalnih istraživačkih projekata.				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Upoznavanje sa osnovama sociologije marginalizovanih grupa, razmatranje različitih teorijskih perspektiva o uzrocima i posljedicama marginalizacije, senzibilizacija za preispitivanje postojećih strategija uključivanja i rad na planiranju i izvođenju istraživačkih zadataka u ovoj oblasti.				
Ishodi učenja	<p>Ishodi učenja su usmjereni na ostvarivanje navedenih ciljeva, a sve radi ovladavanja tematskim jedinicama pojedinačno kao i stvaranje sposobnosti za njihovu integraciju u smislenu i povezanu cjelinu, a što će omogućiti stvaranje veza između različitih teorija i pravaca kao i kritičko promišljanje i korišćenje naučenog u postavkama istraživačkog rada i u nastavnim aktivnostima.</p> <p>Znanja: Upoznavanje i usvojeno znanje o najaktualnijim teorijskim i metodološkim koncepcijama koje se koriste u oblasti sociologije marginalizovanih grupa. Razumijevanje i analiza svakodnevnih društvenih relacija, fenomena i procesa i primjena adekvatnog istraživačkog instrumentarija.</p> <p>Vještine: Sposobnost provođenja terenskog istraživačkog rada. Komparacija i stvaranje veza između različitih teorija i pravaca kao i korišćenje naučenog u</p>				

	<p>postavkama istraživačkog rada i u nastavnim aktivnostima.</p> <p>Kompetencije: Primjena socioloških teorija, koncepata i metoda na aktuelne društvene probleme. Dizajnirati istraživački projekat, definirati i prepoznati problem i metodološke postavke primjerene istraživanom fenomenu.</p>
--	--

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica	Nastavna jedinica
Datum	
1.	Pregled primarne i sekundarne literature, upoznavanje studenata sa režimom izvođenja nastave i seminarskim obavezama.
2.	Predavanje: Osnovni koncepti teorija nejednakosti: Socijalno isključivanje Vježbe: Pregled primarne i sekundarne literature, upoznavanje studenata sa režimom izvođenja nastave i seminarskim obavezama
3.	Predavanje: Osnovni koncepti teorija nejednakosti: Marginalnost i marginalizacija Vježbe: Analiza odabranih poglavlja iz obavezne literature. Grupna diskusija.
4.	Predavanje: Osnovni koncepti teorija nejednakosti: Periferizacija Vježbe: Analiza odabranih poglavlja iz obavezne literature.
5.	Predavanje: Osnovni koncepti teorija nejednakosti: Prekarizacija Vježbe: Praktična vježba - Izrada nacrt znanstveno-istraživačkog projekta na teme odabrane prema interesu studenata/ica. Grupna diskusija.
6.	Predavanje: Predrasude i stereotipi Vježbe: Grupna vježba na izradi nacrt znanstveno-istraživačkog projekta.
7.	Predavanje: Rasizam i Ksenofobija Prezentacija i odbrana seminarskih radnji.
8.	Polusemestralna provjera znanja studenata
9.	Predavanje: Neoliberalizam i asimetrični odnosi moći, refeudalizacija društvenih odnosa Vježbe: Prezentacija seminarskih radova.
10.	Predavanje: Rod i rodni odnosi, LGBT+ Vježbe: Rad na odabranim poglavljima. Diskusija.
11.	Predavanje: Specifičan položaj osoba sa invaliditetom

	Vježbe: Presentacija seminarskih radnji.
12.	Predavanje: Oni, drugi i „ostali“ i metodološki nacionalizam Vježbe: Analiza odabranih poglavlja ispitne literature.
13.	Predavanje: Migracije i granice Vježbe: Grupna diskusija. Odabrani izvori sekundarne literature – preporuka.
14.	Predavanje: Ranjivost kod mladih. Vježbe: Praktična demonstracija provedbe istraživačke tehnike. Diskusija.
15.	Predavanje: Osobe treće životne dobi Vježbe: Odbrana i prezentacija seminarskih radova.
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	Predavanja i vježbe.																												
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="text-align: center;">R. br.</th> <th style="text-align: center;">Elementi praćenja</th> <th style="text-align: center;">Broj bodova</th> <th style="text-align: center;">Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td style="text-align: center;">1.</td> <td>Seminarski rad/rad na projektu</td> <td style="text-align: center;">20</td> <td style="text-align: center;">20%</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">2.</td> <td>Prisustvo/aktivnost u nastavi</td> <td style="text-align: center;">20</td> <td style="text-align: center;">20%</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">3.</td> <td>Prezentacija /domaći rad/terenski rad</td> <td style="text-align: center;">10</td> <td style="text-align: center;">10%</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">4.</td> <td>Polusemestralni ispit</td> <td style="text-align: center;">25</td> <td style="text-align: center;">25%</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">5.</td> <td>Završni ispit</td> <td style="text-align: center;">25</td> <td style="text-align: center;">25 %</td> </tr> <tr> <td colspan="3" style="text-align: right;">Ukupno: <u> 100 </u> bodova</td> <td style="text-align: center;">100%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ol style="list-style-type: none"> Izrada seminarskog rada na odabranu temu u dogovoru sa nastavnikom. 	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Seminarski rad/rad na projektu	20	20%	2.	Prisustvo/aktivnost u nastavi	20	20%	3.	Prezentacija /domaći rad/terenski rad	10	10%	4.	Polusemestralni ispit	25	25%	5.	Završni ispit	25	25 %	Ukupno: <u> 100 </u> bodova			100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																										
1.	Seminarski rad/rad na projektu	20	20%																										
2.	Prisustvo/aktivnost u nastavi	20	20%																										
3.	Prezentacija /domaći rad/terenski rad	10	10%																										
4.	Polusemestralni ispit	25	25%																										
5.	Završni ispit	25	25 %																										
Ukupno: <u> 100 </u> bodova			100%																										

	<p>2. Prisustvo i aktivno praćenje i učešće u nastavnom procesu.</p> <p>3. Domaći rad /prezentacija prema interesu studenta u dogovoru sa nastavnikom.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aktivnost u nastavi evaluira se tokom cijelog semestra te student može na osnovu aktivnog učestvovanja u diskusijama i interpretacijama određenih tema. • Seminarski rad student izrađuje na osnovu formalnih, sadržajnih i metodoloških uvjeta iz određene topike u skladu sa individualnim interesovanjem i kapacitetima. Student određenu temu predlaže predmetnom nastavniku, te ga uz konzultacije izrađuje i predaje u printanoj formi najkasnije do početka decembra tekuće godine. Alternativno, rad na projektu podrazumjeva aktivno učešće u istraživačkim projektnim aktivnostima koje koordiniraju predmetni nastavnik/ saradnik, a u kojima se stiče praktično iskustvo i vještine prikupljanja, analize i interpretacije podataka. • Domaći rad predstavlja pripremu i izradu određene teme ili određenog poglavlja iz obavezne literature koju potom student prezentira u toku vježbi u formi usmenog izlaganja uz izbor korištenja power-point prezentacije, upotrebe grafoskopa i drugih dostupnih tehničkih pomagala. • Alternativno, terenski rad koji se odvija van učionice, na specifičnim lokacijama koje su relevantne za predmet koji se proučava. Ovaj pristup omogućava studentima da direktno dožive i istraže teorijske koncepte u praksi. <p>*(student u toku nastavnog procesa može prikupiti maksimalno 50 bodova i to na osnovu u tabeli navedenih aktivnosti)</p> <p>4. Provjera znanja studenata (PARCIJALNI ISPIT): Test se sastoji od 10 ispitnih pitanja i svako se boduje sa maksimalna 2, 5 boda (minimalna jedinica bodovanja je 0, 5). Ukupan broj bodova po testu je 25. Da bi dobio prolaznu ocjenu student mora prikupiti najmanje 13 bodova. Klasifikacija bodova i ocjena je sljedeća: 13 bodova = ocjena šest (6); 15 bodova = ocjena (7); 20 bodova = ocjena (8); 23 boda = ocjena(9); 25 bodova = ocjena (10).</p> <p>5. Uslov za polaganje završnog ispita je položen test u okviru polusestrialne provjere znanja studenata (test u osmoj sedmici nastave).</p> <p>Napomena: Neophodno je izvršiti sve navedene obaveze kako bi se ostvarili uslovi za konačnu ocjenu</p>
Skala ocjenjivanja	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F. FX) - ne zadovoljava minimalne uslove. manje od 55 bodova.

Literatura	Gofman E. (2011): Azili, Mediteran Pablišing, Novi Sad Fuko M. (2012): Rađanje klinike, Mediteran Pablišing, Novi Sad Mišel Fuko (1980): Istorija ludila u doba klasicizma, Nolit, Beograd Gofman E (2011): Stigma, Mediteran Pablišing, Novi Sad Pitts M., Smith A. (ed.) (2007): Researching the Margins, Palgrave Macmillan, Great Britain Aktuelna istraživanja o položaju “marginalizovanih” grupa u BiH
Napomene	

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET

SYLLABUS

Odsjek	SOCIOLOGIJA				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	SOCIOLOGIJA RADA				
Šifra/kod	FIL SOC 418	Status (obavezni ili izborni)	obavezni	ECTS	5
Ciklus studija	II	Semestar	II	Ak. godina	2024/2025
Nastavnik	Ime i prezime:	Dr. Jelena Gaković, vanredna profesorica			
	Kontakt podaci:	Kabinet: 62 E-mail: jelena.gakovic at ff.unsa.ba Telefon: 253 100	Termin konsultacija	Prema rasporedu	
Saradnik	Ime i prezime				
	Kontakt podaci	Kabinet: E-mail: Telefon:	Termin konsultacija	Prema rasporedu	
Sedmični broj kontakt sati	predavanja <u> 2 </u> ; seminar <u> </u> ; vježbe <u> 2 </u>				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Nastanak sociologije rada. Metode istraživanja u sociologiji rada. Pojam (post) industrijskog, informacijskog i umreženog društva. Industrija i osnovne etape njenog razvoja. Osnovni faktori koji uređuju i modeliraju ritam i moduse razvoja (post)industrijskih struktura. Podjela rada – vrste podjele i uticaj na formiranje (post) industrijskih struktura i odnosa. (post)industrijski odnosi, njihovi oblici i karakteristike. Tehnika kao „ideologija“. Tehnički napredak i socijalni životni svijet. Pojam programiranog društva. Uloga novih tehnologija u rastvaranju klasičnih društvenih struktura. Nove tehnologije i nove društvene klase i sukobi. Nove tehnologije i totalitarna društva. Informatičke tehnologije i društvena moć. Automatizacija i automatizirano društvo. Automatizacija i alijenacija. Automatizacija i osoba. Automatizacija i novi oblici civilizacije. Budućnost rada				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Proučiti osnovna i specijalna znanja o nastanku sociologije rada kao moderne znanosti društva i utvrditi društvene posljedice industrijske i postindustrijske civilizacije. Osnovni cilj kolegija je da studente upozna sa glavnim topikama istraživanja u oblasti ove posebne sociologije te posebno sa metodama i spoznajnim oblicima				

	(teorijskim i iskustvenim) koji nastaju u procesu rada.
Ishodi učenja	<p>Znanje: Razumijeva spoznajnoteorijska i metodološka ishodišta istraživanja rada. Zna različite struje mišljenja, škole i teorijska usmjerenja i diferencira rad prema kontekstima i prema nivoima. Kritički reflektira o specifičnom društvenom i psihosocijalnom kontekstu rada kao centralne socio-ekonomske aktivnosti.</p> <p>Vještine: Vješto komunicira s učesnicima u edukaciji, u naučnim i istraživačkim timovima, u poslovnom i radnom okruženju. Samostalno definira/prepoznaje probleme i određuje primjenu adekvatnih metoda kod istraživanja u području društvene komunikacije.</p> <p>Kompetencije: Uspješno prikuplja i tumači relevantne podatke (u okviru izučavanog područja), na osnovu kojih donosi sudove o relevantnim društvenim, naučnim ili etičkim dimenzijama. Kritički misli i koristi naučeno u postavkama istraživačkog rada u nastavnim aktivnostima.</p>

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica	Nastavna jedinica
Datum	
1.	Pregled primarne i sekundarne literature, upoznavanje studenata sa režimom izvođenja nastave i seminarskim obavezama. Izrada plana rada po sedmicama u skladu sa izvedbenim planom nastave i akademskim kalendarom. Upoznavanje studenata sa kriterijima ocjenjivanja i elementima bodovanja aktivnosti.
2.	Predavanja i vježbe: Nastanak sociologije rada. Metode istraživanja u sociologiji rada. Pojam (post) industrijskog, informacijskog i umreženog društva.
3.	Predavanja i vježbe: Industrija i osnovne etape njenog razvoja. Osnovni faktori koji uređuju i modeliraju ritam i moduse razvoja (post)industrijskih struktura. Podjela rada – vrste podjele i uticaj na formiranje (post) industrijskih struktura i odnosa.
4.	Predavanja i vježbe: (post)industrijski odnosi, njihovi oblici i karakteristike. Tehnika kao „ideologija“. Tehnički napredak i socijalni životni svijet. Pojam programiranog društva.
5.	Predavanja i vježbe: Uloga novih tehnologija u rastvaranju klasičnih društvenih struktura. Nove tehnologije i nove društvene klase i sukobi.
6.	Predavanja i vježbe: Nove tehnologije i totalitarna društva. Informatičke tehnologije i društvena moć.
7.	Predavanja i vježbe: Automatizacija i automatizirano društvo. Automatizacija i alijenacija. Automatizacija i osoba.
8.	Polusemestralna provjera znanja studenata
9.	Predavanja i vježbe: Automatizacija i novi oblici civilizacije. Gubitak radnih mjesta i novi poslovi. Budućnost rada. Rad na odabranim poglavljima iz obavezne literature. Odbrana i prezentacija

	seminarskih radova.
10.	Predavanja i vježbe: Kultura novog kapitalizma, procesi i odnosi. Rad na odabranim poglavljima iz obavezne literature. Odbrana i prezentacija seminarskih radova.
11.	Predavanja i vježbe: Uspón umreženog društva. Informacionalizam. Rad na odabranim poglavljima iz obavezne literature.
12.	Predavanja i vježbe: Rod i rad. Vertikalna i horizontalna segregacija. Pitanje neplaćenog kućnog rada. Rad na odabranim poglavljima. Analiza i diskusija.
13.	Predavanja i vježbe: Fleksibilizacija rada, rad od kuće i free lance rad. Rad na odabranim poglavljima. Diskusija.
14.	Predavanja i vježbe: Organizacijska korporativna kultura. Radna motivacija i etika. Rad na odabranim poglavljima iz obavezne literature. Odbrana i prezentacija seminarskih radova.
15.	Predavanja i vježbe: Osvrt na suvremeni status oblasti i područja posebne grane sociologije (rada) i tendencije razvoja istraživanja u globalnom kontekstu. Vježbe: Diskusija i zaključna razmatranja ključnih teza iz obavezne literature. Preporuke za dodatnu literaturu i istraživanje.
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	Predavanja i vježbe. Kombinacija različitih nastavnih metoda koje omogućuju interakciju, aktivno učešće i kontinuirano praćenje rada studenata.			
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:			
	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)
	1.	Seminarski rad/rad na projektu	20	10%
	2.	Prisustvo/aktivnost u nastavi	20	20%
	3.	Prezentacija /domaći rad/terenska nastava	10	10%
	4.	Polusestrialni ispit	25	25%

5.	Završni ispit	25	25 %
Ukupno:		100 bodova	100%

Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:

1. Izrada seminarskog rada na odabranu temu u dogovoru sa nastavnikom.
2. Prisustvo i aktivno praćenje i učešće u nastavnom procesu.
3. Domaći rad /prezentacija prema interesu studenta i potrebi nastavnog procesa u dogovoru sa nastavnikom.
  - Aktivnost u nastavi evaluira se tokom cijelog semestra te student može na osnovu aktivnog učestvovanja u diskusijama i interpretacijama određenih tema.
  - Seminarski rad student izrađuje na osnovu formalnih, sadržajnih i metodoloških uvjeta iz određene topike u skladu sa individualnim interesovanjem i kapacitetima. Student određenu temu predlaže predmetnom nastavniku, te ga uz konzultacije izrađuje i predaje u printanoj formi najkasnije do početka decembra tekuće godine. Alternativno, rad na projektu podrazumjeva aktivno učešće u istraživačkim projektnim aktivnostima koje koordiniraju predmetni nastavnik/ saradnik, a u kojima se stiče praktično iskustvo i vještine prikupljanja, analize i interpretacije podataka.
  - Domaći rad predstavlja pripremu i izradu određene teme ili određenog poglavlja iz obavezne literature koju potom student prezentira u toku vježbi u formi usmenog izlaganja uz izbor korištenja power-point prezentacije, upotrebe grafoskopa i drugih dostupnih tehničkih pomagala.
  - Alternativno, terenski rad koji se odvija van učionice, na specifičnim lokacijama koje su relevantne za predmet koji se proučava. Ovaj pristup omogućava studentima da direktno dožive i istraže teorijske koncepte u praksi.

*(student u toku nastavnog procesa može prikupiti maksimalno 50 bodova i to na osnovu u tabeli navedenih aktivnosti)

4. Provjera znanja studenata (PARCIJALNI ISPIT):

Test se sastoji od 10 ispitnih pitanja i svako se boduje sa maksimalna 2, 5 boda (minimalna jedinica bodovanja je 0, 5). Ukupan broj bodova po testu je 25. Da bi dobio prolaznu ocjenu student mora prikupiti najmanje 13 bodova. Klasifikacija bodova i ocjena je sljedeća: 13 bodova = ocjena šest (6); 15 bodova = ocjena (7); 20 bodova = ocjena (8); 23 boda = ocjena (9); 25 bodova = ocjena (10).

5. Uvjet za polaganje završnog ispita je položen test u okviru polusemestralne provjere znanja studenata (test u osmoj sedmici nastave). Bodovanje završnog ispita identično je bodovanju testa I

Skala ocjenjivanja

Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:

- a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama. nosi 95-

	<p>100 bodova;</p> <p>b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda;</p> <p>c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda;</p> <p>d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda;</p> <p>e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda;</p> <p>f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>
Literatura	<p><i>Obavezna:</i></p> <p>Castells, M: Uspon umreženog društva Sennet, R.: Kultura novog kapitalizma Beck, U., The Brave New World of Work Ritzer, G., Mcdonaldizacija društva Navil P: U susret automatiziranom društvu Turen: Postindustrijsko društvo</p>
	<p><i>Dodatna:</i></p> <p>E. Dirkem: O podjeli društvenog rada J. Habermas: Tehnika i znanost kao „ideologija” (Tekstovi iz tekuće znanstvene periodike) Komšić, I: Automatizacija i humanizacija Dž. K. Galbrajt: Nova industrijska država Weber, M: Sociologija Maxa Webera, (ur. M. Đurić)</p> <p>Prema obavezama/interesima studenata za teme seminarskih radova i prezentacija, i u skladu sa potrebama nastavnog procesa.</p>
Napomene	

SYLLABUS

Odsjek	SOCIOLOGIJA				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	PRIMIJENJENA SOCIOLOGIJA – SOCIOLOŠKI PRAKTIKUM				
Šifra/kod	FIL SOC 504	Status (obavezni ili izborni)	OBAVEZNI	ECTS	6
Ciklus studija	II	Semestar	III	Ak. godina	2024/2025
Nastavnik	Ime i prezime	Dr. Jelena Gaković, vanredna profesorica			
	Kontakt podaci	Kabinet: 62 E-mail: jelena.gakovic at ff.unsa.ba Telefon: 253 100	Termin konsultacija	Prema rasporedu	
Saradnik	Ime i prezime	Dr. Tatjana Žarković, viša asistentica			
	Kontakt podaci	Kabinet: 62 E-mail: tatjana.zarkovic at ff.unsa.ba Telefon: 253 100	Termin konsultacija	Prema rasporedu	
Sedmični broj kontakt sati	predavanja __2__ ; seminar _____ ; vježbe __2__				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Smisao sociologije kao aplikativne znanosti u izučavanju društvenih grupa i relacija. Sociološka imaginacija. Odnos sociologije i drugih društvenih znanosti. Debata konvencionalna vs. primjenjena sociologija. Primjena socioloških teorija, koncepata i metoda na aktualne društvene probleme. Specijalizirana područja sociologije. Interdisciplinarnost i multidisciplinarnost. Relevantnost profesije sociologa u savremenom društvu. Zanat sociologa. Interakcija znanja i akcije. Primijenjena istraživanja društvenih fenomena, društvenih identiteta i relacija, životnih stilova, društvenih grupa.				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Upoznavanje studenata sa osnovnim teorijskim i istraživačkim konceptima u kvantitativnoj i kvalitativnoj metodologiji u sociologiji. Studenti će raditi na tekstovima autora koji afirmiraju pozitivističke ili postpozitivističke paradigme u sociologiji, kao i one teorije koje svojim analizama doprinose afirmiranju i razvoju kvalitativnog metodološkog pravca (interpretativizam, konstruktivizam, postmodernizam, kritička teorija, poststrukturalizam, neomarksizam, teorije svakodnevnice, etc.) Studenti će raditi i na aplikativnoj dimenziji ovih metodoloških paradigmi kroz terenske faze istraživanja i kroz statističke analize socijalnih varijabli.				
Ishodi učenja	Ishodi učenja su usmjereni na ostvarivanje navedenih ciljeva, a sve radi ovladavanja tematskim jedinicama pojedinačno kao i stvaranje sposobnosti za njihovu integraciju u smislenu i povezanu cjelinu, a što će omogućiti stvaranje veza između različitih teorija i pravaca kao i kritičko promišljanje i korišćenje				

	<p>naučenog u postavkama istraživačkog rada i u nastavnim aktivnostima.</p> <p>Znanja: Upoznavanje i usvojeno znanje o najaktualnijim teorijskim i metodološkim koncepcijama koje se koriste u oblasti aplikativne sociologije sociologije kao praktične znanosti. Razumijevanje i analiza svakodnevnih društvenih relacija, fenomena i procesa i primjena adekvatnog istraživačkog instrumentarija.</p> <p>Vještine: Sposobnost provođenja terenskog istraživačkog rada. Komparacija i stvaranje veza između različitih teorija i pravaca kao i korišćenje naučenog u postavkama istraživačkog rada i u nastavnim aktivnostima.</p> <p>Kompetencije: Primjena socioloških teorija, koncepata i metoda na aktuelne društvene probleme. Dizajnirati istraživački projekat, definirati i prepoznati problem i metodološke postavke primjerene istraživanom fenomenu. Voditi primijenjena istraživanja društvenih fenomena, društvenih identiteta i relacija, životnih stilova, društvenih grupa.</p>
--	--

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica Datum	Nastavna jedinica
1.	Pregled primarne i sekundarne literature, upoznavanje studenata sa režimom izvođenja nastave i seminarskim obavezama.
2.	<p>Predavanje: Uvod u metodologiju društvenih nauka – metodološko utemeljenje sociologije. Status sociologije u okviru društvenih nauka i tendencije njenog razvoja u savremenom kontekstu.</p> <p>Vježbe: Pregled primarne i sekundarne literature, upoznavanje studenata sa režimom izvođenja nastave i seminarskim obavezama</p>
3.	<p>Predavanje: Predmet, metode, ciljevi i odnos sociologije sa drugim znanostima.</p> <p>Vježbe: Analiza odabranih poglavlja iz obavezne literature. Grupna diskusija.</p>
4.	<p>Predavanje: Sociologija kao društvena aplikativna disciplina. Metode i tehnike empirijskih istraživanja. Prednosti i nedostaci specifičnih metoda i tehnika.</p> <p>Vježbe: Analiza odabranih poglavlja iz obavezne literature.</p>
5.	<p>Predavanje: Pozitivizam, postpozitivizam, fenomenologija, kritička teorija, konstruktivizam.</p> <p>Vježbe: Praktična vježba - Izrada nacrtu znanstveno-istraživačkog projekta na teme odabrane prema interesu studenata. Grupna diskusija.</p>
6.	<p>Predavanje: Kvalitativne i kvantitativne metode i pristupi izučavanju društvenih fenomena. Prednosti i nedostaci. Mješovita metodologija.</p> <p>Vježbe: Grupna vježba na izradi nacrtu znanstveno-istraživačkog projekta.</p>
7.	<p>Predavanje: Etnografski pristup u sociologiji –pregled razvoja i savremeni izazovi.</p> <p>Prezentacija i odbrana seminarskih radnji.</p>

8.	Polusemestralna provjera znanja studenata
9.	Predavanje: Faze istraživačkog procesa – od identifikacije istraživačkog problema do rezultata istraživanja. Vježbe: Presentacija seminarskih radova.
10.	Predavanje: Istraživački postupak : Životne historije, prednosti i nedostaci. Vježbe: Analiza odabranih poglavlja ispitne literature.
11.	Predavanje: Dokumentarno istraživanje - prednosti i nedostaci Vježbe: Presentacija seminarskih radnji.
12.	Predavanje: Anketno istraživanje – planiranje i provedba. Vježbe: Rad na odabranim poglavljima. Diskusija.
13.	Predavanje: Intervju - prednosti i nedostaci. Vježbe: Grupna diskusija. Odabrani izvori sekundarne literature – preporuka.
14.	Predavanje: Fokus grupe - prednosti i nedostaci. Vježbe: Praktična demonstracija provedbe istraživačke tehnike. Diskusija.
15.	Dopunska predavanja po izboru studenata. Završne konsultacije. Vježbe: Odbrana i presentacija seminarskih radova.
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	Predavanja i vježbe.
---	----------------------

Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:

R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)
1.	Seminarski rad/rad na projektu	20	20%
2.	Prisustvo/aktivnost u nastavi	20	20%
3.	Prezentacija /domaći rad/terenski rad	10	10%
4.	Polusestrialni ispit	25	25%
5.	Završni ispit	25	25 %
Ukupno: 100		bodova	100%

Predvidene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:

Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra

(struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)

1. Izrada seminarskog rada na odabranu temu u dogovoru sa nastavnikom.
2. Prisustvo i aktivno praćenje i učešće u nastavnom procesu.
3. Domaći rad /prezentacija prema interesu studenta u dogovoru sa nastavnikom.
  - Aktivnost u nastavi evaluira se tokom cijelog semestra te student može na osnovu aktivnog učestvovanja u diskusijama i interpretacijama određenih tema.
  - Seminarski rad student izrađuje na osnovu formalnih, sadržajnih i metodoloških uvjeta iz određene topike u skladu sa individualnim interesovanjem i kapacitetima. Student određenu temu predlaže predmetnom nastavniku, te ga uz konzultacije izrađuje i predaje u printanoj formi najkasnije do početka decembra tekuće godine. Alternativno, rad na projektu podrazumjeva aktivno učešće u istraživačkim projektnim aktivnostima koje koordiniraju predmetni nastavnik/ saradnik, a u kojima se stiče praktično iskustvo i vještine prikupljanja, analize i interpretacije podataka.
  - Domaći rad predstavlja pripremu i izradu određene teme ili određenog poglavlja iz obavezne literature koju potom student prezentira u toku vježbi u formi usmenog izlaganja uz izbor korištenja power-point prezentacije, upotrebe grafoskopa i drugih dostupnih tehničkih pomagala.
  - Alternativno, terenski rad koji se odvija van učionice, na specifičnim lokacijama koje su relevantne za predmet koji se proučava. Ovaj pristup omogućava studentima da direktno dožive i istraže teorijske koncepte u praksi.

*(student u toku nastavnog procesa može prikupiti maksimalno 50 bodova i to na osnovu u tabeli navedenih aktivnosti)

4. Provjera znanja studenata (PARCIJALNI ISPIT):

Test se sastoji od 10 ispitnih pitanja i svako se boduje sa maksimalna 2, 5 boda (minimalna jedinica bodovanja je 0. 5). Ukupan broj bodova po testu je 25. Da bi

	<p>dobio prolaznu ocjenu student mora prikupiti najmanje 13 bodova. Klasifikacija bodova i ocjena je sljedeća: 13 bodova = ocjena šest (6); 15 bodova = ocjena (7); 20 bodova = ocjena (8); 23 boda = ocjena(9); 25 bodova = ocjena (10).</p> <p>5. Uslov za polaganje završnog ispita je položen test u okviru polusestrialne provjere znanja studenata (test u osmoj sedmici nastave).</p>
Skala ocjenjivanja	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>
Literatura	<p><i>Obavezna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> Giddens, Sociologija (poglavlje o metodama i tehnikama istraživanja) A. Halmi: Kvalitativna metodologija u društvenim znanostima. I. Kuvačić: 'O prednostima i nedostacima kvalitativnog pristupa u sociologiji'. Revija za sociologiju. 3(3-4): 72-88, 1973. A. Leburčić: Case study istraživanje - kompleksan metodološki pristup u sociologiji. O. Čaldarović: 'Kvalitativna metodologija čikaške sociološke škole'. Revija za sociologiju. 14(3-4):215-224, 1984. Supek, R.;. Ispitivanje javnog mnijenja. Zagreb: Naprijed, 1968. Bo, S., Veber, F. Vodič kroz terensku anketu. Beograd: Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, 2005. Mozer, C.A, Metodi Anketiranja u istraživanju društvenih pojava. Beograd: Kultura, 1962. <p><i>Dodatna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> Marvasti, A. B. Qualitative Research in Sociology. London, Thousand Oaks, New Delhi: SAGE Publications, 2004. Babbie, E.: The Practice of Social Research. USA: Wadsworth, 2010.

Napomene

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET

SYLLABUS

Odsjek	SOCIOLOGIJA				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	METODE I TEHNIKE ZNANSTVENIH ISTRAŽIVANJA				
Šifra/kod	FIL SOC 501	Status (obavezni ili izborni)	obavezni	ECTS	9
Ciklus studija	II	Semestar	III	Ak. godina	2024/2025
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	—				
Nastavnik	Ime i prezime	Dr. Jelena Gaković, vanredna profesorica			
	Kontakt podaci	Kabinet: 62 E-mail: jelena.gakovic@ff.unsa.ba Telefon: 25 31 00	Termin konsultacija	Prema rasporedu	
Saradnik	Ime i prezime				
	Kontakt podaci	Kabinet: E-mail: Telefon:	Termin konsultacija	Prema rasporedu	
Sedmični broj kontakt sati	Predavanja 3 seminar ___3___; vježbe				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Kolegij se bavi analizom i deskripcijom najznačajnijih metoda i tehnika koje se koriste u savremenim znanstvenoistraživačkih djelatnostima s posebnim fokusom na istraživanja u oblasti društvenih znanosti.				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Upoznavanje studenata trećeg semestra drugog ciklusa studija sociologije za samostalno kritičko reflektiranje u sferi znanstvenoistraživačkog rada, teorijsko-empirijskih saznanja i razumijevanja principa na kojima se temelji znanstveni rad.				
Ishodi učenja	Od studenata se očekuje da da apsolviranju metodologijske i tehničke aspekte znanstvenoistraživačkog rada kako bi samostalno u okviru istraživačkih projekata, kako individualno tako i grupno, sprovodili istraživanja recentnih i izazovnih društvenih fenomena i time doprinijeli boljem razumijevanju društvene ontologije i društvene fenomenologije i njenih varijabli.				

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica Datum	Nastavna jedinica
1.	Pregled literature, upoznavanje studenata sa režimom izvođenja nastave i obavezama studenata
2.	Predavanja: Definiranje znanosti, metodologije i znanstvene prakseologije Vježbe: Analiza eksperata iz djela Sociološka imaginacija
3.	Predavanja: Metoda kao put do <i>istine</i> i objektivnosti? Vježbe: A. Giddens: New Rules of Sociological Method – dio o socijalnoj fenomenologiji
4.	Predavanja: Priroda znanstvenog metoda Vježbe: Analiza teksta Socijalni konstruktivizam (ekscerpti) (V. Ber)
5.	Predavanja: Klasične faze (od istraživačkih pitanja ka interpretaciji i znanstvenoj verifikaciji) Vježbe: A. Giddens: New Rules of Sociological Method – dio o pozitivističke dileme
6.	Predavanja: Hipoteze i njene varijable Vježbe: Vojin Milić: Sociološki metod - ekscerpti
7.	Predavanja: Znanost kao teorija i kao praksa, kao metodologija i kao imaginacija Vježbe: Wright C. Mills: Sociological imagination
8.	Polusestralna provjera znanja studenata
9.	Predavanja: Metodološki pristup društvenoj stvarnosti Vježbe: Andre Ule: Znanost i Realizam – karakteristike znanstvenog znanja
10.	Predavanja: Znanstveno istraživanje sa elementima falsifikacionizma kao kontrast ortodoksnim i rigidno etabliranim plauzibilitetima klasičnih metodologija Vježbe : Presentacija seminarskih radnji
11.	Predavanja: Kvantitativna metodologija I Vježbe: Znanstveni metod, opravdanje i problem demarkacije (Hume - Russel)
12.	Predavanja: Kvantitativna metodologija II Vježbe: Dancyeva kritike koherentizma
13.	Predavanja: Kvalitativna metodologija (hermeneutičke analize u društvenim znanostima) Vježbe: Presentacija seminarskih radnji
14.	Predavanja: Znanje i propagandna Vježbe: Presentacija seminarskih radnji
15.	Druga pismena provjera znanja
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)

17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	Predavanja i vježbe (kombinacija demonstracijske i seminarske rasprave, interaktivni i individualni pristup, metode usmenog izlaganja, dijaloška metoda i izvođenje samostalnih vježbi, metoda rada na tekstu)																																
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="text-align: center;">R. br.</th> <th style="text-align: center;">Elementi praćenja</th> <th style="text-align: center;">Broj bodova</th> <th style="text-align: center;">Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td style="text-align: center;">1.</td> <td>Aktivnost u nastavi</td> <td style="text-align: center;">5</td> <td style="text-align: center;">5 %</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">2.</td> <td>Seminarski rad/rad na projektu</td> <td style="text-align: center;">5</td> <td style="text-align: center;">5 %</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">3.</td> <td>Domaći rad / prezentacija/terenski rad</td> <td style="text-align: center;">10</td> <td style="text-align: center;">10 %</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">4.</td> <td>Prva polusemestralna provjera znanja</td> <td style="text-align: center;">20</td> <td style="text-align: center;">20 %</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">5.</td> <td>Druga pismena provjera znanja</td> <td style="text-align: center;">20</td> <td style="text-align: center;">20 %</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">6.</td> <td>Završni ispit</td> <td style="text-align: center;">40</td> <td style="text-align: center;">40 %</td> </tr> <tr> <td colspan="3" style="text-align: right;">Ukupno: 100 bodova</td> <td style="text-align: center;">100%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aktivnost u nastavi evaluira se tokom cijelog semestra te student može na osnovu aktivnog učestvovanja u diskusijama i interpretacijama određenih tema. • Seminarski rad student izrađuje na osnovu formalnih, sadržajnih i metodoloških uvjeta iz određene topike u skladu sa individualnim interesovanjem i kapacitetima. Student određenu temu predlaže predmetnom nastavniku, te ga uz konzultacije izrađuje i predaje u printanoj formi najkasnije do početka decembra tekuće godine. Alternativno, rad na projektu podrazumjeva aktivno učešće u istraživačkim projektnim aktivnostima koje koordiniraju predmetni nastavnik/ saradnik, a u kojima se stiče praktično iskustvo i vještine prikupljanja, analize i interpretacije podataka. • Domaći rad predstavlja pripremu i izradu određene teme ili određenog poglavlja iz obavezne literature koju potom student prezentira u toku vježbi u formi usmenog izlaganja uz izbor korištenja power-point prezentacije i drugih dostupnih tehničkih pomagala. Alternativno, terenski 	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Aktivnost u nastavi	5	5 %	2.	Seminarski rad/rad na projektu	5	5 %	3.	Domaći rad / prezentacija/terenski rad	10	10 %	4.	Prva polusemestralna provjera znanja	20	20 %	5.	Druga pismena provjera znanja	20	20 %	6.	Završni ispit	40	40 %	Ukupno: 100 bodova			100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																														
1.	Aktivnost u nastavi	5	5 %																														
2.	Seminarski rad/rad na projektu	5	5 %																														
3.	Domaći rad / prezentacija/terenski rad	10	10 %																														
4.	Prva polusemestralna provjera znanja	20	20 %																														
5.	Druga pismena provjera znanja	20	20 %																														
6.	Završni ispit	40	40 %																														
Ukupno: 100 bodova			100%																														

	<p>rad koji se odvija van učionice, na specifičnim lokacijama koje su relevantne za predmet koji se proučava. Ovaj pristup omogućava studentima da direktno dožive i istraže teorijske koncepte u praksi.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Prva polusestrialna provjera znanja izvodi se u toku osme sedmice nastave i obuhvata test od 10 ispitnih pitanja iz tema i oblasti koje su do osme sedmice obrađene kao nastavne jedinice u sklopu predavanja i seminara. • Druga pismena provjera znanja obuhvata test od 10 ispitnih pitanja iz tema i oblasti koje su obrađene kao nastavne jedinice u sklopu predavanja i vježbi u toku druge polovine semestra. Studentu koji iz prve polusestrialne provjere znanja ne prikupi minimalno 10 bodova omogućit će se integralno polaganje pismene provjere znanja koja obuhvata gradivo iz cijelog semestra (prva i druga provjera znanja). • Završni ispit se može organizirati u formi pismene ili usmene provjere znanja iz nastavnih jedinica koje su se obrađivale tokom semestra. • U ovisnosti od broja prikupljenih bodova student dobija ocjenu koja je predviđena dole navedenom skalom ocjenjivanja.
Skala ocjenjivanja	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>
Literatura	<p><i>Obavezna</i></p> <p>A. Vujević (2006): Uvođenje u znanstveni rad. Zagreb: Školska knjiga B. M. Cohen, E. Nagel (2006): Uvod u logiku i naučni metod. Beograd: Jasen. T. Khun (2002): Struktura znanstvenih revolucija. Zagreb: Jesenski i Turk. L. Wittgenstein (2007): O izvjesnosti. Zagreb: Globus. K. Popper (1973): Logika naučnog otkrića. Beograd. Nolit. H. Poincare (1989): Znanost i hipoteza. Zagreb: Globus.</p>

	<p>A. Ule (1996): Znanost i realizam. Zagreb. Hrvatsko filozofsko društvo.</p>
	<p><i>Dodatna</i></p> <p>A. Giddens (1993): New Rules of Sociological Method. Cambridge-Malden Polity Press</p> <p>Pojman. P. L. (2003): The Theory of Knowledge. Thomson Learning – Wadsworth.</p> <p>Kaplan. D (2004): The SAGE Handbook of Quantitative Methodology for the Social Sciences. University of Wisconsin.</p>
<p>Napomene</p>	<p>_____</p>

SILABUS

Odsjek	Odsjek za sociologiju – Studijski program sociologija i etnologija				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Antropologija modernosti				
Šifra/kod	FIL/ETNO 423	Status (obavezni ili izborni)	obavezni	ECTS	5
Ciklus studija	II	Semestar	III	Ak. godina	2024.-2025.
Preduvjet za upis kolegija/predmeta	Nema				
Jezik izvođenja nastave	BHS				
Nastavnik	Ime i prezime	Prof.dr. Stefaan Jansen			
	Kontakt podaci	stef.jansen@ff.unsa.ba	Termin konsultacija		
Sedmični broj kontakt sati	predavanja <u> 2 </u> ; seminar <u> </u> ; vježbe <u> 2 </u>				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	<p>Ovaj predmet pruži analitičke alate iz (socijalne/kulturne) antropologije za razmišljanje o geografskoj i istorijskoj specifičnosti pojma 'modernost', i o ključnoj ulozi koja taj pojam igra u različitim shvatanjima savremenog svijeta. Odabrana etnografska istraživanja specifičnih obrazaca i dinamike u savremenom svijetu će poslužiti za upoznavanje različitih teorijskih pristupa za proučavanje pitanja modernosti i odnosa između njih. Šta znači 'modernost'? Na koji način se taj termin upotrebljava i u koje svrhe? Koje specifično shvatanje istorije on odražava? Koju ulogu pojam 'modernost' igra u normativnim idejama koje legitimiziraju i osporavaju određene poretke i procese u savremenom svijetu? U kakvoj je vezi modernost sa razlikama i nejednakostima u između ljudskih skupina oko svijeta? Kako antropologija može kritički pristupiti dominantnim shvatanjima 'modernosti' i njihovim efektima?</p>				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	<p>(a) Upoznavanje studenata/kinja sa različitim shvatanjima pojma 'modernost'; (b) Upoznavanje studenata/kinja sa specifičnim antropološkim pristupom pitanjima modernosti: kako antropologija koncipira fenomen 'modernost'? koja ona pitanja postavlja?; na koje teme se ona fokusira?; (c) Upoznavanje studenata/kinja sa specifičnim kritičnom potencijalom antropološkog pristupa pitanjima modernosti; (d) Unaprijeđenje vještina induktivne argumentacije i kritičke analize društvenih procesa na osnovi etnografskih istraživanja i drugih empirijskih saznanja; (e) Jačanje sposobnosti suspendiranja vlastitih pretpostavki koje odražavaju normativne društvene ideje.</p>				
Ishodi učenja	<p>Nakon pohađanja predmeta, studenti/kinje mogu artikulirati kritičko znanje o različitim shvatanjima modernosti; mogu prepoznati i upotrebiti ključne antropološke pojmove za analizu modernosti u razumijevanju društvenih procesa u savremenom svijetu; mogu prepoznati i formulisati kritička pitanja o načinu na koji se pojam modernosti mobilizira kao normativnu osnovu za legitimiziranje određenih</p>				

	poretka i procesa u svijetu; mogu primjeniti taj kritički pristup na dominantne ideje u vlastitom društvu.
--	--

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica	Nastavna jedinica
1.	Uvodna sesija
2.	Modernost i 'napredak'
3.	Modernost i njeni drugi
4.	Antropologija, razlike, modernost
5.	'Tranzicija'
6.	Prošla budućnost modernosti
7.	Modernost i kolonijalizam
8.	<i>Polusemestralna provjera znanja</i>
9.	Modernost i rasizam
10.	Moć i modernost
11.	Neoliberalizam i fleksibilnost
12.	Rod, seksualnost i 'Evropeizacija'
13.	Antropocentrizam i razlikovanje 'čovjeka'/'prirode'
14.	Infrastruktura
15.	Završna sesija
16.	Priprema za ispit (nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	Nastava će se sastojiti od predavanja, uključujući videomaterijale, i vježba u kojima se fokusiramo na diskusiju i kritičko promišljanje.																				
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>R.br.</th> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Redovno prisustvo nastavi</td> <td>10</td> <td>10%</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Učešće u vježbama</td> <td>20</td> <td>20%</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Polusemestralna provjera znanja</td> <td>20</td> <td>20%</td> </tr> <tr> <td>4.</td> <td>Završni ispit</td> <td>50</td> <td>50%</td> </tr> </tbody> </table>	R.br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Redovno prisustvo nastavi	10	10%	2.	Učešće u vježbama	20	20%	3.	Polusemestralna provjera znanja	20	20%	4.	Završni ispit	50	50%
R.br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																		
1.	Redovno prisustvo nastavi	10	10%																		
2.	Učešće u vježbama	20	20%																		
3.	Polusemestralna provjera znanja	20	20%																		
4.	Završni ispit	50	50%																		

	<p>Ukupno: 100 bodova</p>	<p>100%</p>
	<p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti/kinje postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Redovnom prisutnošću predavanjima i vježbama; • Aktivnošću u toku vježbi (učešću u diskusijama na osnovi čitanja literature i sklonošću ka kritičkom promišljanju); • Polusemestralnim zadatkom; • Završnim ispitom 	
<p>Skala ocjenjivanja</p>	<p>Konačan uspjeh studenata/studentkinja nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova;</p> <p>b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda;</p> <p>c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda;</p> <p>d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda;</p> <p>e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda;</p> <p>f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>	
<p>Literatura</p>	<p>Svaka nastavna jedinica će biti organizovana oko izabranih tekstova na BHS ili na Engleskom jeziku. Precizna uputstva će biti dostupna u detaljnom silabusu.</p> <p>Bhambra G.K. 2013. 'Preface: from rethinking modernity to reparatory sociology' In: <i>Rethinking Modernity: Postcolonialism and the Sociological Imagination</i>. Basingstoke: Palgrave Macmillan. vii-xxii.</p> <p>Birešev A. 2012. 'Politička ekologija Bruna Latura' U: Birešev A., Pudar G. i Bošković D. (ur.) <i>Priroda, etika, politika: ekološke (pre)okupacije i (pre)orijentacije</i>. Beograd: IFDT.</p> <p>Brković Č. 2017. <i>Managing ambiguity: how clientelism, citizenship, and power shape personhood in Bosnia and Herzegovina</i>. Oxford: Berghahn.</p> <p>Brković Č. 2018. 'Epistemological eclecticism: difference and the "Other" in the Balkans and beyond' <i>Anthropological Theory</i> 18:1, 106-128.</p> <p>Drajfus H. & Rabinov P. [Dreyfus H. & Rabinow P.] 2017 (1982). <i>Mišel Fuko: Iza strukturalizma i hermeneutike (preveo P Novakov)</i>. Novi Sad: Mediterran.</p> <p>Erdei I. 2012. <i>Čekajući Ikeu: potrošačka kultura u postsocijalizmu i pre njega</i>. Beograd: Etnološka biblioteka.</p> <p>Ferguson J. 2002. 'Global disconnect: abjection and the aftermath of modernism' In: Inda X. & Rosaldo R. (eds) <i>The Anthropology of Globalisation</i>. Oxford: Blackwell. 136-153.</p> <p>Fraser N. 2014 (2003). 'Od discipline do fleksibilizacije? Ponovno iščitavanje Foucaulta u sjeni globalizacije (prevela T Okić)' <i>Sophos: časopis mladih istraživača</i> 7, 243-259.</p> <p>Hol S. [Hall S.]. 2018 (1992). <i>Zapad i ostatak sveta (prevela I Maksić)</i>. Beograd: Karpos.</p> <p>Helms E. 2008. 'Ljubi se istok i zapad: rod, orijentalizam i balkanizam u bošnjačkim diskursima' U: Jambrešić Kirin R. & Prlenda S. (ur.) <i>Feminizmi u transnacionalnoj perspektivi: promišljanje sjevera i juga u postkolonijalnosti</i>. Zagreb: Institut za etnologiju i folkloristiku - Centar za ženske studije. 23-40.</p>	

	<p>Helms E. 2024. 'Race in place: scales of difference along the Balkan Route of migration' <i>Ethnic and Racial Studies</i> pre-published on line, doi 10.1080/01419870.2024.2394589</p> <p>Henig D. 2019. 'Living on the frontline: indeterminacy, value and military waste in postwar Bosnia-Herzegovina' <i>Anthropological Quarterly</i> 92:1, 85-110.</p> <p>Inda J.X. (ed) 2005. <i>Anthropologies of modernity: Foucault, governmentality and life politics</i>. Oxford: Blackwell.</p> <p>Jansen S. 2009. 'In memoriam: crveni pasoš. O svakodnevnoj geopolitici zatočenosti (prevela A Bajazetov)' U: Đerić G. (ur.) <i>Pamćenje i nostalgija: neki prostori, oblici, lica i naličja</i>. Beograd: Filip Višnjić. 11-42.</p> <p>Jansen S. 2013 'People and things in the ethnography of borders: materialising the division of Sarajevo' <i>Social Anthropology</i> 21:1, 23-37.</p> <p>Jansen S. 2020. <i>Čežnja u medjuvremenu: 'normalan život' i država u jednom sarajevskom naselju (prevela A Bajazetov)</i>. Beograd: XX Vek.</p> <p>Johnson C. 2018. 'District heating in Belgrade: the politics of provision' In: Shove E. & Trentmann F. (eds) <i>Infrastructures in practice</i>. London: Routledge. 102-114.</p> <p>Kalezić D. & Brković Č. 2016. 'Queering as Europeanisation, Europeanisation as Queering' In: Bilić B. (ed) <i>LGBT activism and Europeanisation in the post-Yugoslav space</i>. London: Palgrave. 155-177.</p> <p>Kosseleck R. 1985 (1979). <i>Futures past: on the semantics of historical time (transl. K Tribe)</i>. Cambridge: MIT Press. 267-288.</p> <p>Latur B. [Latour B.]. 2011 (1991). <i>Nikada nismo bili moderni: esej iz simetrične antropologije (prevela O Petronić)</i>. Novi-Sad: Mediterran.</p> <p>Li T.M. 2022. 'Foucault foments fieldwork at the university' In: Bubandt N. & Schwarz Wentzer T. (eds) <i>Philosophy on Fieldwork: Case Studies in Anthropological Analysis</i>. London: Routledge. 214-230.</p> <p>Niewöhner J. 2015. 'Infrastructures of Society, Anthropology of' In: Wright J.D. (ed) <i>International Encyclopedia of the Social & Behavioral Sciences (2nd edition)</i>. London: Elsevier. 119-125.</p> <p>Ojani C. 2021. 'Infrastructures, Anthropology of' In: Callan H. & Coleman S. (eds) <i>The International Encyclopedia of Anthropology</i>. London: Wiley Blackwell.</p> <p>Rexhepi P. 2018. 'The politics of postcolonial erasure in Sarajevo' <i>Interventions</i> 20:6, 930-945.</p> <p>Spasić I. 2007. 'Bruno Latur, akteri-mreži i kritika kritičke sociologije' <i>Filozofija i društvo</i> 18:2, 43-72.</p>
Napomene	

SILABUS

Odsjek	Odsjek za sociologiju – Studijski program sociologija i etnologija				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Moć, ideologija i nejednakosti				
Šifra/kod	FIL/ETNO 424	Status (obavezni ili izborni)	obavezni	ECTS	5
Ciklus studija	II	Semestar	III	Ak. godina	2024.-2025.
Preduvjet za upis kolegija/predmeta	Nema				
Jezik izvođenja nastave	BHS				
Nastavnik	Ime i prezime	Prof.dr. Stefaan Jansen			
	Kontakt podaci	stef.jansen@ff.unsa.ba	Termin konsultacija	xxxxxx	xxxxxxxxxx
Sedmični broj kontakt sati	predavanja <u> 2 </u> ; seminar <u> </u> ; vježbe <u> 2 </u>				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Ovaj predmet će upoznati studente/kinje sa antropološkim analizama odnosa moći unutar društvenih formacija. Kako se hijerarhije i nejednakosti između članova i članica jednog društva postižu, reprodukuju, osporavaju i transformišu? Koja pitanja se nalaze u sržu antropoloških studija takvih dinamika moći? Kako razni oblici dominacije funkcionišu? Kako se traži njihova legitimiranja? I kako se formira otpor protiv njih? Koja je uloga materijalnih i simboličkih faktora u ovim procesima? Pomoću etnografskih studija iz različitih dijelova svijeta predmet <i>Moć, ideologija i nejednakosti</i> nudi pregled antropoloških pristupa, koncepata i teorija za sofisticirano razumijevanje ključnim odnosima i procesima u savremenom svijetu.				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	<ul style="list-style-type: none"> - Upoznavanje studenata/kinja sa antropološkim pristupom u analizi moći i nejednakosti, koji induktivno razvije teoriju na osnovu etnografskih istraživanja; - Upoznavanje studenata/kinja sa bitnim antropološkim teorijama i konceptima za komparativno razumijevanje društvenih odnosa i procesa, s fokusom na dominaciju i nejednakosti, i na njihovo legitimiziranje; - Razvoj intelektualne vještine induktivne teorijske argumentacije na bazi empirijskog materijala iz istraživanja svakodnevnih života; - Jačanje sposobnosti prepoznavanja kulturne raznolikosti i kontingentnosti društvenih odnosa i poredaka moći i nejednakosti; - Jačanje sposobnosti suspendiranja vlastitih pretpostavki koje odražavaju normativne društvene ideje; - Unaprijeđenje vještina kritičke analize društvenih procesa. 				
Ishodi učenja	Nakon pohađanja predmeta, studenti/kinje mogu prepoznati i artikulirati specifični antropološki pristup u analizi moći i nejednakosti, uključujući ključni doprinos etnografskih istraživanja; mogu operirati sa senzibilnošću i otvorenošću za globalnu raznovrsnost društvenih praksi, za njihovu kontingentnost, i za njihove različite kontekstualne značaje; mogu ovladati ključnim antropološkim pojmovima za				

	komparativno razumijevanje društvenih odnosa i procesa, s fokusom na dominaciju i nejednakosti, i na njihovo legitimiziranje; mogu procijeniti doprinose raznih teorija i upotrebiti njihove temeljne pojmove u analizi društvenih pojava; mogu identificirati bitne obrasce nejednakosti i dominacija u društvu u kojemu žive; mogu kritički razmišljati o vlastitim pretpostavkama u vezi s savremenim normativnim društvenim idejama.
--	--

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica	Nastavna jedinica
1.	Uvodna sesija
2.	Kultura i pretpostavljeni konsenzus I
3.	Kultura i pretpostavljeni konsenzus II
4.	Kultura, nejednakost i promjene
5.	Kultura kao ideologija I
6.	Kultura kao ideologija II
7.	Rituali
8.	<i>Polusemestralna provjera znanja</i>
9.	Interpelacija
10.	Hegemonija
11.	Otpor
12.	Cinizam
13.	Strategije
14.	Identiteti
15.	Završna sesija
16.	Priprema za ispit (nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	Nastava će se sastojiti od predavanja, uključujući videomaterijale, i vježba u kojima se fokusiramo na diskusiju i kritičko promišljanje.								
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja)	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>R.br.</th> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td> </td> <td> </td> <td> </td> <td> </td> </tr> </tbody> </table>	R.br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)				
R.br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)						

konačne ocjene i bodovanje)	1.	Redovno prisustvo nastavi	10	10%
	2.	Učešće u vježbama	20	20%
	3.	Polusemestralna provjera znanja	20	20%
	4.	Završni ispit	50	50%
	Ukupno: 100 bodova			100%
	<p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti/kinje postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Redovnom prisutnošću predavanjima i vježbama; • Aktivnošću u toku vježbi (učestvu u diskusijama na osnovu čitanja literature i sklonošću ka kritičkom promišljanju); • Polusemestralnim zadatkom; • Završnim ispitom 			
Skala ocjenjivanja	<p>Konačan uspjeh studenata/studentkinja nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova;</p> <p>b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda;</p> <p>c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda;</p> <p>d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda;</p> <p>e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda;</p> <p>f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>			
Literatura	<p>Svaka nastavna jedinica će biti organizovana oko izabranih tekstova na BHS ili na Engleskom jeziku. Precizna uputstva će biti dostupna u detaljnom silabusu.</p> <p>Abélès M. 2001 (1990). <i>Antropologija države (prevela A Jovanović)</i>. Beograd: XX vek.</p> <p>Althusser L. 2018 (1969). <i>Ideologija i ideološki aparat države (preveo O Pupovac)</i>. Zagreb: Arkzin.</p> <p>Balandije Ž. [Balandier G.] 1998. <i>Politička antropologija (prev. N Bertolino)</i>. Beograd: XX Vek.</p> <p>Bourdieu P. & Lamaison P. 1986. 'From rules to strategies: an interview with Pierre Bourdieu' <i>Cultural Anthropology</i> 1:1, 110-120.</p> <p>Brubejker R. i Kuper F. [Brubaker R. & Cooper F.] 2003 (2000). 'S onu stranu identiteta (prevela J Stakić)' <i>Reč</i> no. 69/15, 405-451.</p> <p>Calhoun C. 2003. "'Belonging" in the cosmopolitan imaginary' + 'Replies' <i>Ethnicities</i> 3:4, 531-568.</p> <p>Crehan K. 2016. <i>Gramsci's common sense: inequality and its narratives</i>. Durham: Duke UP.</p> <p>Čupić Č. (ur.) 2002. <i>Politička antropologija: hrestomatija</i>. Beograd: Fakultet političkih nauka.</p> <p>Denich B. 1977. 'Women, work and power in modern Yugoslavia' In: Schlegel A. (ed) <i>Sexual stratification</i>. New York: Columbia UP. 215-244.</p> <p>Dumont L. 1969 (1967). 'Homo hierarchicus' <i>Social Science Information</i> 8:2, 69-87.</p> <p>Dimon L. [Dumont L.] 2004 (1983). <i>Ogledi o individualizmu: antropološki pristup modernoj ideologiji (prevele D i R Lukajić)</i>. Beograd: Clio.</p> <p>Gerc K. [Geertz C.] 1998 (1973). 'Duboka igra: beleške o balinežanskoj borbi petlova' U: Gerc K. <i>Tumačenje kultura (prevela S Glišić)</i>. Beograd: XX vek. 221-281.</p>			

	<p>Gledhill J. 2000. <i>Power and its disguises</i> (2nd ed). London: Pluto.</p> <p>Gramši A. [Gramsci A.] 2008. 'Hegemonija, intelektualci i država (prevela V Vukelić)' U: Đorđević J. (ur.) <i>Studije kulture: zbornik</i>. Beograd: Službeni glasnik. 148-154.</p> <p>Jansen S. 2020. <i>Čežnja u međuvremenu: 'normalan život' i država u jednom sarajevskom naselju</i> (prevela A Bajazetov). Beograd: XX Vek.</p> <p>Kalb D. & Halmai G. (ur.) 2020 (2011). <i>Naslov: nacija, podtekst: klasa. Populizam radničke klase i povratak potlačenih u neoliberalnoj Evropi</i> (prevela A Okerić Zaid). Sarajevo: Udruženje Mreža za izgradnju mira.</p> <p>Luelen T. [Lewellen T.] 2001. <i>Uvod u političku antropologiju</i> (preveo N Gajić). Čačak: Gradac.</p> <p>Lukes S. 1975. 'Political ritual and social integration' <i>Sociology</i> 9, 289-308.</p> <p>Mbembé A. 1992 'The banality of power and the aesthetics of vulgarity in the Postcolony' <i>Public Culture</i> 4:2, 1-30.</p> <p>Nemanjić M. & Spasić I. (ur.) 2006. <i>Nasleđe Pjera Burdijea: pouke i nadahnuća</i>. Beograd: Institut za filozofiju i društvenu teoriju.</p> <p>Ortner S. 2006. 'Chapter 6: Power and projects: reflections on agency' In: <i>Anthropology and social theory: culture, power and the acting subject</i>. Durham: Duke UP. 129-154.</p> <p>Papić Ž. & Sklevicky L. 2003 (1983). <i>Antropologija žene</i>. Beograd: XX Vek.</p> <p>Roseberry W. 1982. 'Balinese cockfights and the seduction of anthropology' <i>Social Research</i> 49:4, 1013-28.</p> <p>Roseberry W. 1994. 'Hegemony and the language of contention' In: Joseph G.M. & Nugent D. (eds) <i>Everyday forms of state formation</i>. Durham: Duke UP. 355-366.</p> <p>Scott J.C. 1985. <i>Weapons of the weak: everyday forms of peasant resistance</i>. New Haven: Yale UP.</p> <p>Scott J.C. 1990. <i>Domination and the arts of resistance</i>. New Haven: Yale UP.</p> <p>Simić A. 1983. 'Machismo and cryptomatriarchy: power, affect, and authority in the contemporary Yugoslav family' <i>Ethos</i> 11:1/2, 66-86.</p> <p>Spasić I. 2012. 'Svakodnevno i političko: kontrapunkt, otpor ili temelj?' <i>Političke perspektive</i> 2:1, 73-92.</p> <p>Wedeen L. 1999. <i>Ambiguities of domination: politics, rhetoric and symbols in contemporary Syria</i>. Chicago: Chicago UP.</p> <p>Yurchak A. 1997. 'The cynical reason of late socialism: power, pretense and the anecdote' <i>Public Culture</i> 9, 161-188.</p> <p>Žižek S. 2002 (1989). <i>Sublimni objekat ideologije</i> (prev. N Jovanović, D Kršić & I Molek). Zagreb: Arkzin / Sarajevo: Društvo za teorijsku psihoanalizu.</p>
Napomene	

SYLLABUS

Odsjek	Odsjek za sociologiju – studijski program Sociologija i etnologija				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	IP Etnologija i turizam				
Šifra/kod	FIL ETN 425	Status (obavezni ili izborni)	izborni	ECTS	5
Ciklus studija	II	Semestar	III.	Ak. godina	2024./2025.
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	Nema				
Jezik izvođenja nastave	Hrvatski				
Nastavnik	Ime i prezime	doc. dr. Zvonko Benković			
	Kontakt podaci	zvonko.benko@gmail.com	Termin konsultacija	Ponedjeljak 10 – 13 h Srijeda 10 – 12 h	
Suradnik	Ime i prezime				
	Kontakt podaci		Termin konsultacija		
Sedmični broj kontakt sati	predavanja <u>2</u> ; seminar _____; vježbe <u>2</u>				
Kratak opis kolegija/ nastavnoga predmeta	Etnologija turizma omogućava uvid u sve prisutniju i prezentniju stvarnost otvaranja novih načina promišljanja o poznatom, promatranje iz poznatoga iz perspektive domaćina i gosta, znanstvenika i potencijalnih istraživača. Uz pokušaj otkrivanja vlastite specifičnosti, onoga što se prepoznaje kao <i>domaći</i> i <i>naše</i> nasuprot onome <i>stranom</i> i <i>njihovom</i> kao i važnost same tradicijskoga nasljeđa i kulturne baštine koja je postala najpopularniji proizvod u prepoznavanju turističke ponude države, regije, lokalne kulture i brendiranju istih na turističkoj karti s etnološkim prizvukom domaćega i tradicionalnoga.				
Cilj kolegija/ nastavnoga predmeta	U okviru kolegija studenti se upoznaju s dosadašnjim razvojem etnologije turizma. Pritom usvajaju teorijsko znanje i upoznaju metodološke postavke etnologije turizma te razvijaju vještine kritičkog čitanja stručne literature. Usvojeno znanje studenti primjenjuju pri vlastitom istraživačkom radu, uočavanju sličnosti i razlike, razvijaju vještine samostalnoga istraživanja te pismenog i usmenog oblikovanja njegovih rezultata				
Ishodi učenja	Ishodi učenja su usmjereni na ostvarivanje navedenih ciljeva, a sve radi				

ovladavanja tematskim jedinicama pojedinačno kao i stvaranje sposobnosti za njihovu integraciju u smislenu i povezanu cjelinu, a što će omogućiti stvaranje veza između različitih teorija i pravaca kao i kritičko promišljanje i korištenje naučenog u postavkama istraživačkoga rada i u nastavnim aktivnostima.

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica Datum	Nastavna jedinica
1.	Upoznavanje studenata sa sadržajem i ciljevima predmeta te koncepcijom vježbi.
2.	Znanstveni interes za etnologiju i turizam Vježbe: razgovor sa studentima o njihovom promišljanju o etnologiji i turizmu i priprema za pisanju teksta o osobnim iskustvima i ponudama u sredinama u kojima se kreću
3.	Kako je nešto poznato, svakodnevno postalo dio turističke ponude – povijesni razvoj turizma Vježbe: Upoznavanje studenata s potencijalima etno turizma i određivanje tema radova
4.	Etnološki pristup istraživanju turizma Vježbe: Presentacija i izlaganje napisanih radova te kritičko promišljanje i sugestije
5.	Svakodnevnicu u kulturnoj ponudi – kultura na tržištu Vježbe: Presentacija i izlaganje napisanih radova te kritičko promišljanje i sugestije
6.	Kulturna baština, identitet – domaće i strano Vježbe: Posjet etno kući ili restoranu
7.	Etnologija u kulturnoj politici Vježbe: Odnos između teorije i prakse – uspoređivanje prezentiranog sa uočenim
8.	Polusestralna provjera znanja studenata
9.	Kulturni turizam Vježbe: Presentacija i obrazloženje teme seminarskih radova
10.	Kulturni turizam u Bosni i Hercegovini Vježbe: Pogled iz čaršije – vizualizacija prostora i etno predmeta u njima
11.	Kulturna i etno baština u stalnim postavkama muzeja Vježbe: Posjet Zemaljskom muzeju
12.	Kulturna i etno baština u turističkoj ponudi BiH Vježbe:
13.	Etno sela i gradovi na turističkoj mapi BiH

	Vježbe: Selo moje malo – između pustih sela i punih kafana
14.	Turizam i etno festivali
	Vježbe: Prezentacija seminarskih radova
15.	Sažetak obrađenih tema
	Vježbe: Prezentacija seminarskih radova
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

<p>Način izvođenja nastave (oblici i metode)</p>	<p>U realizaciji nastave, uz predavanja i vježbe, koristit će se i terenski rad, odlazak u posjetu muzejima, etno selima uz samostalno istraživanje te prezentacija uz pomoć suvremene tehnologije. Studenti će se poticati na diskusiju, analizu i kritičko promišljanje.</p>																																
<p>Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)</p>	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1" data-bbox="478 1288 1444 1691"> <thead> <tr> <th>R. br.</th> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Redovno prisustvo nastavi</td> <td>5</td> <td>5%</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Aktivnost u toku nastave</td> <td>10</td> <td>10%</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Seminarski rad (izlaganje i pismeno)</td> <td>15</td> <td>15%</td> </tr> <tr> <td>4.</td> <td>Polusemestralni ispit</td> <td>35</td> <td>35%</td> </tr> <tr> <td>5.</td> <td>Završni ispit</td> <td>35</td> <td>35%</td> </tr> <tr> <td colspan="3" style="text-align: right;">Ukupno: 100</td> <td>bodova</td> </tr> <tr> <td colspan="3"></td> <td>100%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Predvidene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Redovnom prisutnošću predavanjima i vježbama; • Aktivnošću, posebno u toku vježbi (učesću u diskusijama i sklonošću ka kritičkom promišljanju); • Prezentacijom i pismenom verzijom seminarskog rada; 	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Redovno prisustvo nastavi	5	5%	2.	Aktivnost u toku nastave	10	10%	3.	Seminarski rad (izlaganje i pismeno)	15	15%	4.	Polusemestralni ispit	35	35%	5.	Završni ispit	35	35%	Ukupno: 100			bodova				100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																														
1.	Redovno prisustvo nastavi	5	5%																														
2.	Aktivnost u toku nastave	10	10%																														
3.	Seminarski rad (izlaganje i pismeno)	15	15%																														
4.	Polusemestralni ispit	35	35%																														
5.	Završni ispit	35	35%																														
Ukupno: 100			bodova																														
			100%																														

	<ul style="list-style-type: none"> • Polusemestralnim ispitom; • Završnim pismenim ispitom <p>Napomena:</p>
Skala ocjenjivanja	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uvjete, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uvjete, manje od 55 bodova.</p>
Literatura	<ol style="list-style-type: none"> 1. Burns, P. M. 2002. The anthropology of tourism. U: <i>An Introduction to Tourism and Anthropology</i>, 69-90. London, New York: Routledge. 2. Gmelch, S. B. 2004. Why Tourism Matters. U: <i>Tourists and Tourism. A Reader</i>, ur. S. B. Gmelch, 3-21. Long Grove, Illinois: Waveland Press. 3. Jelinčić, D. A. 2008. Od kulturnog do kreativnog. Od opipljivog do neopipljivog. U: <i>Abeceda kulturnog turizma</i>, 25-76. Zagreb: Meandar. 4. Kušen, E. 2006. Ruralni turizam. U: <i>Hrvatski turizam: plavo, bijelo, zeleno</i>, ur. S. Čorak i V. Mikačić, 167-190. Zagreb: Institut za turizam. 5. Petrović Leš, T. i T. Pletenac, ur. 2006. <i>Etnologija i kulturni turizam</i>. Zagreb: FF Press. (odabrana poglavlja) 6. Rihtman Auguština, D. 1970. Tradicionalna kultura i turizam: dvije neiskorištene šanse. <i>Dometi</i>, 3 (6): 4-11. 7. Šuran, F., 2016. Turizam i teritorij: uvod u antropologiju turizma. Pula: Sveučilište Juraj Dobrila (odabrana poglavlja) <p>Dodatna</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Baćac, R. 2006. Razvoj ruralnog turizma u sjeverozapadnoj Hrvatskoj. U: <i>Festivali čipke i kulturni turizam: Zbornik radova sa znanstveno-stručnoga skupa</i>, ur. Tihana Petrović Leš, 81-94. Lepoglava: Turistička zajednica grada Lepoglave, Grad Lepoglava. 2. Bilić, R. et al. 2000. <i>Od ordenja do simbola identiteta: priča o istarskom suveniru</i>. Pazin: Etnografski muzej Istre. 3. Boissevain, J., ur. 1996. <i>Coping with Tourists: European Reactions to Mass Tourism</i>. Providence, Oxford: Berghahn Books. 4. Bruner, E. M. 2005. <i>Culture on Tour: Ethnographies of Travel</i>. Chicago.

London: The University of Chicago Press.

5. **Černelić, M. i M. Rajković.** 2007. Mogućnosti revitalizacije tradicijske baštine na području Krivoga Puta u senjskome zaleđu. *Studia ethnologica Croatica*, 19: 245-268.
6. **Čorak, S. i V. Mikačić,** ur. 2006. *Hrvatski turizam: plavo, bijelo, zeleno.* Zagreb: Institut za turizam.
7. **Duda, I.** 2005. *U potrazi za blagostanjem: o povijesti dokolice i potrošačkog društva u Hrvatskoj 1950-ih i 1960-ih godina.* Zagreb: Srednja Europa.
8. **Duda, I.** 2010. *Pronađeno blagostanje. Svakodnevni život i potrošačka kultura u Hrvatskoj 1970-ih i 1980-ih.* Zagreb: Srednja Europa.
9. **Getz, D.** 1991. *Festivals, Special Events, and Tourism.* New York: Van Nostrand Reinhold.
10. **Gmelch, S. B.,** ur. 2004. *Tourists and Tourism: A Reader.* Long Grove, Illinois: Waveland Press.
11. **GRANDITS, H. i Karin TAYLOR,** ur. [urednici hrvatskog izdanja Igor Duda i Damir Agičić]. 2013. *Sunčana strana Jugoslavije. Povijest turizma u socijalizmu.* Zagreb: Srednja Europa.
12. **HORVAT, B.,** ur. 1999. *Turizam u sociokulturološkoj perspektivi. Čitanka s izborom tekstova.* Zagreb: Mikrorad – Ekonomski fakultet Zagreb.
13. **Kelemen, P. i S. Lončar.** 2011. "'Obično' vs. 'atraktivno': kako priče o načinu života postaju dio turističke ponude". *Studia ethnologica Croatica*, 23:183–214.
14. **Kelemen, P. i N. ŠKRBIĆ Alempijević.** 2012. *Grad kakav bi trebao biti. Etnološki i kulturnoantropološki osvrti na festivale.* Zagreb: Naklada Jesenski i Turk.
15. **Philimore, J. i L. Goodson,** ur. 2004. *Qualitative Research in Tourism. Ontologies, epistemologies and methodologies.* London – New York: Routledge.
16. **Selwyn, T.,** ur. 1996. *The Tourist Image. Myths and Myth Making in Tourism.* Chichester – New York – Brisbane – Toronto – Singapore: John Wiley & Sons.
17. **Sheller, M. i John Urry,** ur. 2004. *Tourism Mobilities. Places to Play, Places in Play.* London – New York: Routledge.

Napomene